

Elverum kontrollutvalg 2023 - 2027

Dato: 10.05.2024 09:00

Sted: Sørskogbygda, Folkvang

Notat:

Eventuelle forfall meldes sekretæren på mobil evt.

på e-post .

Varamedlemmer skal ikke møte uten særskilt innkalling.

<Sted> 02.05.2024

For leder i Elverum kontrollutvalg 2023 - 2027, Jan Eirik Krey

Saksliste

Møteinnkalling

Møteinnkalling Elverum kontrollutvalg 2023 - 2027 10.05.2024	3

Saker til behandling

31/24 Sak EI-31/24 Godkjenning av innkalling/saksliste	6
32/24 Sak EI-32/24 Godkjenning av protokoll fra 15.3.24	7
33/24 Sak EI-33/24 Orientering fra kommunedirektøren	26
34/24 Sak EI-34/24 Kontrollutvalgets uttalelse til årsregnskap/årsberetning KF Elverum kommuneskoger	27
35/24 Sak EI-35/24 Kontrollutvalgets uttalelse til årsregnskap/årsberetning Elverum kommune 2023	58
36/24 Sak EI-36/24 Årsavslutningsbrev 2023	133
37/24 Sak EI-37/24 Prosjektplan - Næringsutvikling i Elverum kommune	136
38/24 Sak EI-38/24 Eventuelt	143
39/24 Sak EI-39/24 Referater og orienteringer	144
40/24 Sak EI-40/24 Referatsaker	145

MØTEINNKALLING

Elverum kontrollutvalg 2023 - 2027

Dato: 10.05.2024 kl. 09:00
Sted: Sørskogbygda, Folkvang
Arkivsak: 21/00005

INNKALLING TIL MØTE I KONTROLLUTVALGET

Sted:	Folkvang, Sørskogbygda
Tid:	Fredag 10.5.24 kl. 09.00.

Kontrollutvalgets medlemmer:	Jan Eirik Krey (H) – leder Ida Mellesdal (PP) - nestleder Rune Rindalsholt (FRP) Atle Ivar Flaa (SP) Jeanette E. Olsen (AP)
Innkalt varamedlem	
Forfall:	Forfall må meldes så snart som mulig til telefon 95 13 31 87 eller Kristin.moe@konsek-ost.no
Ordfører:	Ordfører Lillian Skjærvik
Revisor:	Revisjon Øst IKS v./oppdr.anstv. RR Tommy Pettersen/Rolf Berg, oppdr.anstv.FR Kristin Fragell Lillvold/Magnus Michalelsen/Jo Erik Skjeggstad
Kopi av innkallingen sendes:	Kommunedirektør Kristian Trengereid, ordfører Lillian Skjærvik post@rev-ost.no
Kopi av saklisten sendes på e-post til:	Varamedlemmene (til orientering). Varamedlemmene møter ikke uten nærmere innkalling.
Sekretær:	Utvalgssekretær Kristin Moe
Invitert til sak:	Kommunedirektør og økonomisjef 33-36/24, Revisjon Øst IKS sak 34-38/24
Hele saklisten med vedlegg legges på	https://www.konsek-ost.no/kontrollutvalgene/elverum-kommune/ og på kommunens hjemmeside.

Jan Eirik Krey (*sign.*)
kontrollutvalgets leder

Kristin Moe
utvalgssekretær

SAKSKART		
31/24	21/00139-71	Sak EI-31/24 Godkjenning av innkalling/saksliste
32/24	21/00139-72	Sak EI-32/24 Godkjenning av protokoll fra 15.3.24
33/24	21/00039-42	Sak EI-33/24 Orientering fra kommunedirektøren
34/24	21/00037-20	Sak EI-34/24 Kontrollutvalgets uttalelse til årsregnskap/årsberetning KF Elverum kommuneskoger
35/24	21/00036-25	Sak EI-35/24 Kontrollutvalgets uttalelse til årsregnskap/årsberetning Elverum kommune 2023
36/24	21/00036-26	Sak EI-36/24 Årsavslutningsbrev 2023
37/24	24/00004-1	Sak EI-37/24 Prosjektplan - Næringsutvikling i Elverum kommune
38/24	21/00033-52	Sak EI-38/24 Eventuelt
39/24	21/00041-80	Sak EI-39/24 Referater og orienteringer
40/24	21/00041-81	Sak EI-40/24 Referatsaker

Elverum , 30.04.2024

Jan Eirik Krey

Arkivsak-dok. 21/00139-71
Saksbehandler Gunvor Kristin Moe

Saksgang
Elverum kontrollutvalg 2023 - 2027

Møtedato
10.05.2024

SAK EL-31/24 GODKJENNING AV INNKALLING/SAKSLISTE

Forslag til vedtak/innstilling:

Innkalling/saksliste godkjennes

Vedlegg:

Ingen

Saksframstilling:

Arkivsak-dok. 21/00139-72
Saksbehandler Gunvor Kristin Moe

Saksgang
Elverum kontrollutvalg 2023 - 2027

Møtedato
10.05.2024

SAK EL-32/24 GODKJENNING AV PROTOKOLL FRA 15.3.24

Forslag til vedtak/innstilling:

Protokoll fra 15.3.24 godkjennes

Vedlegg:

Protokoll 15.3.24

Saksframstilling:

MØTEPROTOKOLL

Elverum kontrollutvalg 2023 - 2027

Dato: 15.03.2024 kl 09:00 – 15:30

Sted: Sørskogbygda, Folkvang

Arkivsak: 21/00005

Tilstede: Jan Eirik Krey (H), Ida Mellesdal (Pp), Atle Ivar Flaa (Sp), Rune Rindalsholt (Fremskrittpartiet-KS)

Møtende varamedlemmer: Britt Weium

Forfall: Jeanette Evensen Olsen

Andre: Kommunedirektør Kristian Trengereid og økonomisjef David Sande sak 20/24, daglig leder Revisjon Øst IKS Morten A. Birkelid fram til sak 24/24, oppdragsansvarlig forvaltningsrevisor Jo Erik Skjeggstad sak 24/24, 25/24 og 26/24, forvaltningsrevisor Kristin Fragell Lillevold sak 26/24

Protokollfører: Utvalgssekretær Kristin Moe

SAKSKART			Side
Saker til behandling			
18/24	21/00139-67	Sak EI-18/24 Godkjenning av innkalling/saksliste	4
19/24	21/00139-68	Sak EI-19/24 Godkjenning av protokoll fra 9.2.24	5
20/24	21/00039-40	Sak EI-20/24 Orientering fra kommunedirektør	6
21/24	21/00038-29	Sak EI-21/24 Oppfølging av sak 17/24 fra 9.2.24	7
22/24	21/00129-72	Sak EI-22/24 Informasjon om Revisjon Øst IKS sin interne kvalitetssikring (ISQM 1)	9

23/24	21/00129-73	Sak EI-23/24 Engasjementsbrev Revisjon Øst IKS	10
24/24	21/00043-1	Sak EI-24/24 Foreløpige vurderinger av risiko- og vesentlighetsvurdering (ROV) for plan for forvaltningsrevisjon og eierskapskontroll (FR/EK) 2025-2028	11
25/24	21/00035-5	Sak EI-25/24 Bestilling av prosjektplan for gjennomføring av forvaltningsrevisjon	12
26/24	24/00002-1	Sak EI-26/24 Forvaltningsrevisjon - Heltid, deltid og bruk av vikarer	13
27/24	21/00030-12	Sak EI-27/24 Kontrollutvalgets årsrapport 2023	14
28/24	21/00033-50	Sak EI-28/24 Eventuelt	15
29/24	21/00041-76	Sak EI-29/24 Referater og orienteringer	16
30/24	21/00041-77	Sak EI-30/24 Referatsaker	17

Elverum , 15.03.2024

Jan Eirik Krey

Det var ingen merknader til innkallingen eller sakslisten.

UNDERSKRIFTER:

Vi bekrefter at møteboken, som vi har signert, er ført i samsvar med det som ble bestemt på møtet.

_____	_____
_____	_____
_____	_____
_____	_____

UTSKRIFTER:

Møtebok er sendt til: Kontrollutvalget, ordfører, kommunedirektør, Revisjon Øst IKS.
Innkallinger og møtebøker ligger også på www.konsek-ost.no under hvert kontrollutvalg/
«Møter».

Saker til behandling

Sak EI-18/24 Godkjenning av innkalling/saksliste

Behandlet av	Møtedato	Saknr
1 Elverum kontrollutvalg 2023 - 2027	15.03.2024	18/24

Forslag til vedtak/innstilling:

Innkalling/saksliste godkjennes

Møtebehandling

Votering

Det ble ikke fremmet annet forslag til vedtak, vedtaket var enstemmig.

Vedtak

Innkalling/saksliste godkjennes

[Lagre]

Sak EI-19/24 Godkjenning av protokoll fra 9.2.24

Behandlet av	Møtedato	Saknr
1 Elverum kontrollutvalg 2023 - 2027	15.03.2024	19/24

Forslag til vedtak/innstilling:

Protokoll fra 9.2.24 godkjennes

Møtebehandling

Votering

Det ble ikke fremmet annet forslag til vedtak, vedtaket var enstemmig

Vedtak

Protokoll fra 9.2.24 godkjennes

[Lagre]

Sak EI-20/24 Orientering fra kommunedirektør

Behandlet av	Møtedato	Saknr
1 Elverum kontrollutvalg 2023 - 2027	15.03.2024	20/24

Forslag til vedtak/innstilling:

Kontrollutvalget tar redegjørelsene til orientering

Møtebehandling

Kontrollutvalget har invitert kommunedirektøren for å gi kontrollutvalget en orientering om følgende punkter:

- I kommunens handlings- og økonomiplan 2024-2027 med virksomhetsplan og årsbudsjett 2024, er det foreslått salderingstiltak med kr 400 000 på kontrollutvalgets virksomhet. Reduseringen ble ikke vedtatt for 2024, men for planperioden 2025-2027. Hvordan skal det gjennomføres?
- Hva er det som inngår i selvkost, hvordan beregnes denne når kommunen krever gebyr for oppmåling av tomter?
- Økonomi og sykefravær

Kommunedirektør og økonomisjef orienterte om:

- Innbyggertall – 21 776 (21 554 ligger inne i økonomiplanen pr.1.7.24)
- Sykefravær – pr. 29.2.24 er på 9,99 %
- Kontrollutvalgets salderingstiltak på kr 400 000 i planperioden 2025-2027. Kontrollutvalget må selv velge hvor sparetiltakene skal settes inn.
- Økonomisk rapport pr. 29.2.24.
- Kontrollutvalgets medlemmer vil få tilsendt dokumenter med lenker etter møtet. De vil der finne kommunens selvkostoppsetting ved oppmåling av tomter.

Votering

Det ble ikke fremmet annet forslag til vedtak, vedtaket var enstemmig.

Vedtak

Kontrollutvalget tar redegjørelsene til orientering

[Lagre]

Sak EI-21/24 Oppfølging av sak 17/24 fra 9.2.24

Behandlet av	Møtedato	Saknr
1 Elverum kontrollutvalg 2023 - 2027	15.03.2024	21/24

Forslag til vedtak/innstilling:

Saken legges fram uten forslag til vedtak

Møtebehandling

Møtet ble lukket under behandlingen av saken jf. kom.l. § 11-5 andre ledd, andre setning, og fvl. § 13 første ledd nr. 1.

Kontrollutvalget har fattet vedtak/innstilling basert på:

- ✓ Gjennomgang av juridisk rådgivers orientering fra møte 8.9.23.
- ✓ Orienteringer fra skolesjef og rektor med påfølgende spørsmål i møte 26.1.24.
- ✓ Ekstraordinært møte 9.2.24 hvor verneombud, plasstillitsvalgte og en representant fra «lærergruppa» orienterte, og svarte på spørsmål fra kontrollutvalget.
- ✓ Beskrivelse av hendelser og tidslinja fra representant for «lærergruppa»
- ✓ Gjennomgang av utleverte dokumenter som detaljert kronologisk beskriver saken fra start til mål med alle varslersaker og bekymringsmeldinger med tilhørende dokumentasjon (varsel, møter med varsler og andre, kontradiksjonsmøter, svar fra kommunen til varsler, oppsummeringer og tiltak) Alt skriftlig dokumentert.
- ✓ Gjennomgang av mottatte retningslinjer kommunen har for håndtering av varslinger og bekymringsmeldinger og om de er publisert/gjort kjent.
- ✓ Gjennomgang av etiske/profesjonsetiske retningslinjer kommunen gir til nye tilsatte i skolen og i kommunen ellers.
- ✓ Gjennomgang av informasjon nytilsatte får ved skolen.
- ✓ Gjennomgang av sykefravær ved EUS og andre skoler de siste årene.

Forslag fra kontrollutvalget:

1. Kontrollutvalget tar mottatte dokumenter fra kommunens administrasjon til orientering. Det er funnet et brudd på taushetsplikt som er fulgt opp av skoleledelsen og kommunens øverste ledelse.
Det er ikke funnet andre brudd på regelverk eller retningslinjer
2. Saken oversendes til kommunestyret med følgende forslag til vedtak:
Kommunestyret ber administrasjonen følge opp:
  - ✓ Hvordan og hvor lærere skal kommunisere med elev/foresatt
  - ✓ Grensesetting og tilgjengelighet for elever/foresatte
  - ✓ Kommunens etiske retningslinjer kan gjøres tydeligere for skolene
  - ✓ Retningslinjer for varsling ved skolene

Votering

Forslag fra kontrollutvalget enstemmig vedtatt.

Vedtak

1. Kontrollutvalget tar mottatte dokumenter fra kommunens administrasjon til orientering. Det er funnet et brudd på taushetsplikt som er fulgt opp av skoleledelsen og kommunens øverste ledelse.
Det er ikke funnet andre brudd på regelverk eller retningslinjer

2. Saken oversendes til kommunestyret med følgende forslag til vedtak:
Kommunestyret ber administrasjonen følge opp:
  - ✓ Hvordan og hvor lærere skal kommunisere med elev/foresatt
  - ✓ Grensesetting og tilgjengelighet for elever/foresatte
  - ✓ Kommunens etiske retningslinjer kan gjøres tydeligere for skolene
  - ✓ Retningslinjer for varsling ved skolene

[Lagre]

Sak EI-22/24 Informasjon om Revisjon Øst IKS sin interne kvalitetssikring (ISQM 1)

Behandlet av	Møtedato	Saknr
1 Elverum kontrollutvalg 2023 - 2027	15.03.2024	22/24

Forslag til vedtak/innstilling:

Kontrollutvalget tar Revisjon Øst IKS sin redegjørelse til orientering

Møtebehandling

Morten A. Birkelid presenterte retningslinjene for kvalitetsstyringssystem iht. ISQM1 for Revisjon Øst IKS. Dette inngår i kontrollutvalgets påseansvar til revisjonen.

Votering

Det ble ikke fattet annet forslag til vedtak, vedtaket var enstemmig.

Vedtak

Kontrollutvalget tar Revisjon Øst IKS sin redegjørelse til orientering

[Lagre]

Sak EI-23/24 Engasjementsbrev Revisjon Øst IKS

Behandlet av	Møtedato	Saknr
1 Elverum kontrollutvalg 2023 - 2027	15.03.2024	23/24

Forslag til vedtak/innstilling:

Kontrollutvalget tar engasjementsbrev for Elverum kommune og KF Elverum kommuneskoger til orientering

Møtebehandling

Morten A. Birkelid orienterte om engasjementsbrev mellom Revisjon Øst IKS og Elverum kommune og KF Elverum kommuneskoger.

Votering

Det ble ikke fremmet annet forslag til vedtak, vedtaket var enstemmig

Vedtak

Kontrollutvalget tar engasjementsbrev for Elverum kommune og KF Elverum kommuneskoger til orientering

[Lagre]

Sak EI-24/24 Foreløpige vurderinger av risiko- og vesentlighetsvurdering (ROV) for plan for forvaltningsrevisjon og eierskapskontroll (FR/EK) 2025-2028

Behandlet av	Møtedato	Saknr
1 Elverum kontrollutvalg 2023 - 2027	15.03.2024	24/24

Forslag til vedtak/innstilling:

Kontrollutvalget tar saken til orientering og følger opp videre diskusjoner i neste kontrollutvalgsmøte.

Møtebehandling

Oppdragsansvarlig forvaltningsrevisor, Jo Erik Skjeggstad, redegjorde for «faktasituasjonen» Elverum kommune er i som bakgrunn for kontrollutvalgets videre vurderinger av aktuelle forvaltningsrevisjonsprosjekter.

Det ble lagt fram en oversikt over eierskapskontroller, mindre undersøkelser og forvaltningsrevisjonsprosjekter som er gjennomført de siste 4 år. Det ble også oppsummert hvilke prosjekter som ikke ble gjennomført siste periode, men som lå inne i planen.

Det ble lagt fram en skissert risiko med to punkter innenfor hvert område:

- ✓ Generelt
- ✓ Felles administrasjon
- ✓ Sektor PRO
- ✓ Sektor familie og helse
- ✓ Sektor skole
- ✓ Sektor barnehage
- ✓ Sektor teknikk og miljø
- ✓ Sektor kultur
- ✓ NAV

Kontrollutvalget hadde enkelte innspill om temaer/virksomheter som forvaltningsrevisor merket seg som aktuelle. Nærmere diskusjoner om temaer for forvaltningsrevisjon tas på neste kontrollutvalgsmøte 10. mai.

Votering

Det ble ikke fremmet annet forslag til vedtak, vedtaket var enstemmig.

Vedtak

Kontrollutvalget tar saken til orientering og følger opp videre diskusjoner i neste kontrollutvalgsmøte.

[Lagre]

Sak EI-25/24 Bestilling av prosjektplan for gjennomføring av forvaltningsrevisjon

Behandlet av	Møtedato	Saknr
1 Elverum kontrollutvalg 2023 - 2027	15.03.2024	25/24

Forslag til vedtak/innstilling:

1. Kontrollutvalget vil på bakgrunn av dagens samtale med Revisjon Øst IKS bestille prosjektplan for gjennomføring av en forvaltningsrevisjon innenfor området «Næringsutvikling» i Elverum kommune. Dette prosjektet lå inne som nr. 15 i «Plan for forvaltningsrevisjon 2019-2023»
2. Prosjektplanen behandles i neste møte 10. mai.

Møtebehandling

Jo Erik Skjeggstad var med i diskusjonen der kontrollutvalget kom fram til å bestille en prosjektplan innenfor området «Næringsutvikling».

Votering

Forslag fra kontrollutvalget:

1. Kontrollutvalget vil på bakgrunn av dagens samtale med Revisjon Øst IKS bestille prosjektplan for gjennomføring av en forvaltningsrevisjon innenfor området «Næringsutvikling» i Elverum kommune. Prosjektet lå inne som nr. 15 i «Plan for forvaltningsrevisjon 2019-2023»
2. Prosjektplanen behandles i neste møte 10. mai.

Forslag fra kontrollutvalget enstemmig vedtatt.

Vedtak

1. Kontrollutvalget vil på bakgrunn av dagens samtale med Revisjon Øst IKS bestille prosjektplan for gjennomføring av en forvaltningsrevisjon innenfor området «Næringsutvikling» i Elverum kommune. Prosjektet lå inne som nr. 15 i «Plan for forvaltningsrevisjon 2019-2023»
2. Prosjektplanen behandles i neste møte 10. mai.

[Lagre]

Sak EI-26/24 Forvaltningsrevisjon - Heltid, deltid og bruk av vikarer

Behandlet av	Møtedato	Saknr
1 Elverum kontrollutvalg 2023 - 2027	15.03.2024	26/24

Forslag til vedtak/innstilling:

1. Kontrollutvalget tar forvaltningsrapport «Heltid, deltid og bruk av vikarer» til orientering.
2. Saken oversendes kommunestyret med følgende forslag til vedtak:
  - a. Kommunestyret tar forvaltningsrapport «Heltid, deltid og bruk av vikarer» til orientering.
  - b. Kommunestyret ber kommunedirektøren følge opp rapportens anbefalinger
3. Kontrollutvalget innhenter tilbakemelding fra kommunedirektøren om hvordan anbefalingene er fulgt opp innen 1.2.25.

Møtebehandling

Forvaltningsrevisor Kristin F. Lillevold hadde en grundig presentasjon av forvaltningsrevisjon «Heltid, deltid og bruk av vikarer».

Votering

Endringsforslag fra kontrollutvalget:

3. Kontrollutvalget innhenter tilbakemelding fra kommunedirektøren om hvordan anbefalingene er fulgt opp innen 11.10.24.

Endringsforslag sammen med sekretærens forslag enstemmig vedtatt.

Vedtak

1. Kontrollutvalget tar forvaltningsrapport «Heltid, deltid og bruk av vikarer» til orientering.
2. Saken oversendes kommunestyret med følgende forslag til vedtak:
  - a. Kommunestyret tar forvaltningsrapport «Heltid, deltid og bruk av vikarer» til orientering.
  - b. Kommunestyret ber kommunedirektøren følge opp rapportens anbefalinger
3. Kontrollutvalget innhenter tilbakemelding fra kommunedirektøren om hvordan anbefalingene er fulgt opp innen 11.10.24.

[Lagre]

Sak EI-27/24 Kontrollutvalgets årsrapport 2023

Behandlet av	Møtedato	Saknr
1 Elverum kontrollutvalg 2023 - 2027	15.03.2024	27/24

Forslag til vedtak/innstilling:

1. Kontrollutvalgets årsrapport for 2023 vedtas
2. Saken sendes kommunestyret med følgende forslag til vedtak:
  - Kommunestyret tar kontrollutvalgets årsrapport for 2023 til orientering.

Møtebehandling

Votering

Det ble ikke fremmet annet forslag til vedtak, vedtaket var enstemmig

Vedtak

1. Kontrollutvalgets årsrapport for 2023 vedtas
2. Saken sendes kommunestyret med følgende forslag til vedtak:
  - Kommunestyret tar kontrollutvalgets årsrapport for 2023 til orientering.

[Lagre]

Sak EI-28/24 Eventuelt

Behandlet av	Møtedato	Saknr
1 Elverum kontrollutvalg 2023 - 2027	15.03.2024	28/24

Forslag til vedtak/innstilling:

Saken legges fram uten forslag til vedtak

Møtebehandling

Votering

Forslag fra kontrollutvalget:

Det ble ikke lagt fram noen sak under Eventuelt, enstemmig vedtatt

Vedtak

Det ble ikke lagt fram noen sak under Eventuelt

[Lagre]

Sak EI-29/24 Referater og orienteringer

Behandlet av	Møtedato	Saknr
1 Elverum kontrollutvalg 2023 - 2027	15.03.2024	29/24

Forslag til vedtak/innstilling:

- Kontrollutvalget tar referatene og informasjonen til orientering
- Kontrollutvalget tar vedlagte tiltaksplan med oppfølgingsliste til orientering

Møtebehandling

Votering

Det ble ikke fremmet annet forslag til vedtak, vedtaket var enstemmig

Vedtak

- Kontrollutvalget tar referatene og informasjonen til orientering
- Kontrollutvalget tar vedlagte tiltaksplan med oppfølgingsliste til orientering

[Lagre]

Sak EI-30/24 Referatsaker

Behandlet av	Møtedato	Saknr
1 Elverum kontrollutvalg 2023 - 2027	15.03.2024	30/24

Forslag til vedtak/innstilling:

Referatsaker tas til orientering

Møtebehandling

Votering

Det ble ikke fremmet annet forslag til vedtak, vedtaket var enstemmig

Vedtak

Referatsaker tas til orientering

[Lagre]

Arkivsak-dok. 21/00039-42
Saksbehandler Gunvor Kristin Moe

Saksgang
Elverum kontrollutvalg 2023 - 2027

Møtedato
10.05.2024

SAK EL-33/24 ORIENTERING FRA KOMMUNEDIREKTØREN

Forslag til vedtak/innstilling:

Kontrollutvalget tar redegjørelsene til orientering

Vedlegg:

Ingen

Saksframstilling:

Kontrollutvalget har invitert kommunedirektøren for å få en redegjørelse om ombyggingen av Beredskapssenteret i Elverum kommune som gav en kostnadsøkning på vel 20 mill.kr., og der kommunen har garantert for låneopptaket.

Arkivsak-dok. 21/00037-20
Saksbehandler Gunvor Kristin Moe

Saksgang
Elverum kontrollutvalg 2023 - 2027

Møtedato
10.05.2024

SAK EL-34/24 KONTROLLUTVALGETS UTTALELSE TIL ÅRSREGNSKAP/ÅRSBERETNING KF ELVERUM KOMMUNESKOGER

Forslag til vedtak/innstilling:

Kontrollutvalgets uttalelse til årsregnskap og årsberetning for KF Elverum kommuneskoger for 2023, oversendes kommunestyret, med kopi til foretakets styre og formannskapet.

Vedlegg:

1. Elverum kommuneskogers årsberetning for 2023
2. Elverum kommuneskogers årsregnskap for 2023
3. Revisjonsberetning, datert 15.3.24
4. Forslag til kontrollutvalgets uttalelse til årsregnskap/årsberetning for 2023

Saksframstilling:

Kommuneloven kap. 9 har bestemmelser om kommunale foretak, herunder om internkontroll (§§ 9-13 og 9-14) og budsjettstyring (§ 9-15). Når det gjelder regnskapsavleggelsen gjelder kommuneloven §§ 14-6 og 14-7, som for kommunens årsregnskap.

Ifølge kommunelovens bestemmelser skal regnskapet avlegges innen 22. februar, som for kommunes regnskap, og revisjonsberetningen skal være avlagt senest 15.april.

Videre heter det bl.a. følgende i kompl. § 14-3:

Årsregnskapene og årsberetningene skal vedtas senest seks måneder etter regnskapsårets slutt. Hvert årsregnskap skal behandles samtidig med tilhørende årsberetning. Vedtaket om årsregnskap skal angi hvordan et eventuelt merforbruk i driftsregnskapet skal dekkes inn.

Formannskapet eller fylkesutvalget innstiller til vedtak om økonomiplan, årsbudsjett, årsregnskap og årsberetning. Kontrollutvalget skal uttale seg til kommunestyret eller fylkestinget om årsregnskapene og årsberetningene før formannskapet eller fylkesutvalget innstiller til vedtak. I kommuner og fylkeskommuner med parlamentarisk styreform innstiller kommunerådet eller fylkesrådet til vedtak.

Styret for KF Elverum kommuneskoger har godkjent regnskapet og årsberetningen for 2023.

Kontrollutvalget skal uttale seg til kommunestyret om årsregnskapene og årsberetningene før formannskapet innstiller til vedtak, jf. forskrift om kontrollutvalg og revisjon § 3 annet ledd, jf. kommuneloven § 14-6 første ledd.

Revisjon Øst IKS har utarbeidet revisjonsberetningen for 2023.

STYRETS ÅRSBERETNING 2023

KF Elverum kommuneskoger

KF Elverum kommuneskoger (KFEK) har siden 2001 vært organisert som Kommunalt foretak og utøver næringsvirksomhet innen skog og utmark på Elverum kommunes skogeiendommer i Elverum kommune

Formål

KFEK skal forvalte Elverum kommunes skog- og utmarksressurser, drive verdiskaping og bygge opp ressurser og kompetanse, bidra til økt økonomisk handlefrihet til kommunen, bidra til å delta i utvikling av organisasjoner og legge til rette for allmennhetens bruk av utmarka. Innenfor rammene av vedtektene, skal eiendommen gi en best mulig økonomisk avkastning til bruk i samfunnsbyggingen. Det skal på eiendommene bygges opp ressurser for framtiden. Driften av eiendommene skal legges opp etter langsiktige, bærekraftige og skogfaglige prinsipper og retningslinjer. KFEK skal driftes etter de målsettinger og forventninger som kommunestyret til enhver tid bestemmer.

Vedtekter

Gjelden vedtekter ble vedtatt av kommunestyret 31.08.2022 (KS-082/22)

Eiendom

KFEK forvalter på vegne av Elverum kommune totalt 66 337 daa, hvorav 49 139 daa er det produktive arealet. KFEK sitt areal er fordelt på 59 teiger, hvor den minste er 7 daa og største er 5 656 daa.

Styret - administrasjon

Styret valgt for perioden 30.10.2019 – 13.12.2023:

Leder: Helge Harald Indset
Nestleder: Anne-Birthe Aakrann Eek
Styremedlem: Stein Suren
Styremedlem: Lasse Schau – ansattes representant
Varamedlem: Pål Sundt Finstad
Varamedlem: Margrethe Skjærbæk
Varamedlem: Ingrid Hvidsten Gabrielsen
Varamedlem: Jan Magne Brænd – ansattes representant

Styret valgt for perioden 14.12.2023 – 2027:

Leder: Helge Harald Indset
Nestleder: Pål Sundt Finstad
Styremedlem: Ingvild Herberg
1. Varamedlem: Stein Suren
2. Varamedlem: Trond Berg
3. Varamedlem: Tone Maria Økseter

Administrasjon

Skogsjef fom. 16.09.2020, Eirik A Nygaard - 80% stilling

Møter/kurs

Styremøter/styrebefaring

Det er gjennom året avholdt 5 styremøter. Et styremøte i kombinasjon med styrebefaring. Årets styrebefaring ble avholdt i sør-vestre del av Elverum, hvorpå selve styremøtet på Bjølset grendehus.

Eiermøte

KFEK ved styreleder, styrets nestleder og skogsjef, deltok i eiermøte 14.juni. Saker som ble tatt opp fra KFEK:

- Oversikt årlige økonomiske overføringer fra KFEK til Elverum kommune i perioden 2002-2022
- Sammenstilling Våler kommuneskoger KF og KFEK – ressurstilgang og økonomiske resultater
- Skogsbilveier – bakgrunn for kostnader
- Skogshusvær/koier – status og planer for utvikling
- Foretakets egenkapital inkl. avsatt skogfond
- Innskutt andelskapital Glommen Mjøsen Skog SA – orientering om bakgrunn og kapitalens størrelse.

Ny PEFC skogstandard

Norsk PEFC skogstandard er vedtatt og gjeldende fra og med 1 mars. 2023. Skogstandarden inneholder 30 krav som beskriver hvordan skogeier skal forvalte og drive skogen. Det er et krav til at blant annet skogforvaltere skal ha gjennomført kurs i ny skogstandard innen 1 mars 2024. Styreleder og skogsjef i KFEK har gjennomført kurs i ny PEFC skogstandard.

Rammeavtale for hogst/kjøring av sluttavvirkning og tynningsdrifter

I samsvar med regelverket for offentlig anskaffelser er det hentet inn tilbud på hogst og kjøring av sluttavvirkning- og tynningsdrifter. Nortømmer AS var eneste tilbyder og er tildelt oppdraget for perioden april 2020 – april 2023. KFEK benyttet sin kundestyrte opsjon og forlenget med det avtalen

til og med april 2024. Styret er godt tilfreds med samarbeidet, oppfølging av rammeavtalen og det arbeidet som utføres av avtaleparten Nortømmer AS.

Styret har vedtatt å videreføre gjeldende modell og igangsatt arbeidet med ny rammeavtale. Abakus AS er engasjert til å gjennomføre prosessen på vegne av KFEK, hvor konkurransegrunnlaget publiseres i begynnelsen av februar 2024.

Skogbruksplan

Gjeldende skogbruksplan for KFEK ble levert av Glommen Mjøsen Skog i første kvartal 2019. Planen tar utgangspunkt i skoglige registreringer fra 2017. Skogbruksplanen er fortløpende oppdatert i henhold til de gjennomførte tiltak. Skogbruksplanen bli jevnlig fremskrevet hvor siste avvirkningsprognose ble utarbeidet i 2020.

Hovedtall fra skogbruksplanen

NB! Alle tall for kubikkmasse er brutto uten bark. Miljøhensyn, topp og avfall vil redusere det nyttbare hogstkvantumet. Fradrag vil normalt være 10-15% i vanlige skogsområder.

Kubikkmasse på drivbare arealer: 580 741 m³.

Tilvekst pr. år: 21 069 m³.

Hogstklassefordeling

Hogstklasse	Forklaring	Daa	%
1	Skog under foryngelse	1 032	2
2	Foryngelse og ungskog	11 016	22
3	Yngre produksjonsskog	14 045	29
4	Eldre produksjonsskog	15 169	31
5	Gammel skog	7 708	16
	Sum produktiv skog, areal i bruk	48 970	100

Avvirkningsprognose

Periode	Årstall	Årlig estimert avvirkning		
		Tynning – m ³	Sluttavvirkning – m ³	Sum – m ³
1	2020 – 2029	3 091	5 996	9 087
2	2030 – 2039	2 348	6 016	8 364

3	2040 – 2049	875	13 286	14 161
4	2050 – 2059	506	17 942	18 448
5	2060 - 2069	1 008	17 950	18 958

Marked og avvirkning av tømmer

Sagtømmer

Høy inflasjon og økte kostnader har redusert etterspørselen etter trelast. Som følge av det var det ved inngangen av 2023 spådd en nedgang i sagtømmerpriser utover året. Noe overraskende så har prisen for sagtømmer hatt motsatt utvikling gjennom hele året. Sagbruksindustrien har de seneste årene opplevd gode økonomiske tider og der igjen investert i økt produksjonskapasitet. Urolig verdenssituasjon og klimatiske utfordringer har forrykket tømmerbalansen, slik at etterspørselen etter tømmer har vært økende for å opprettholde råvarelagrene på et tilfredsstillende nivå. I tillegg har lav kronkurs også resultert i høy grad av eksport. Nedgang i trelastlagrene i kombinasjon med høy kapasitet hos sagbruksindustrien gir en forventning om fortsatt økte priser for sagtømmer i først halvdel av 2024.

Massevirke

Massevirkeindustrien har gjennom 2023 levert bedre økonomiske resultater enn sagbruksindustrien, og også her har prisene økt gradvis gjennom året. Konvertering av plast til kartong, økt produksjonskapasitet også i form av ny industri i Norden har økt etterspørselen. Seneste års prisutvikling på massevirke har nå muliggjort å drive førstegangs tynning med positiv rotnetto. Videre er det en enorm vekst etter virke/flis til energiformål som igjen har skapt en sterk økning i etterspørsel innenfor dette segmentet. Lauvvirke så som Bjørk og Osp står for den største prosentvise prisøkning. Ved utgangen av året er det ingen signaler om at massevirke vil oppleve en negativ prisutvikling utover i 2024.

Avvirkning av tømmer KFEK

Prisutviklingen på tømmer har muliggjort en større andel av gjennomhogster/tynninger med positiv rotnetto. Tynningsklare arealer som har stått på vent i forhold prisutvikling, er gjennom året blitt prioritert. Totalt innmålt volum er 9 790 m³. Av dette er ca. 6 448 m³ fra gjennomhogster/tynninger. 110 m³ er omsatt tømmer fra eiendomsavdelingen sine forvaltnings arealer, hvor verdien for dette er tilbakeført eiendomsavdelingen. Det er solgt ca. 130 m³ bjørk og tørrgran til Elverum kommune og Vedsentralen.

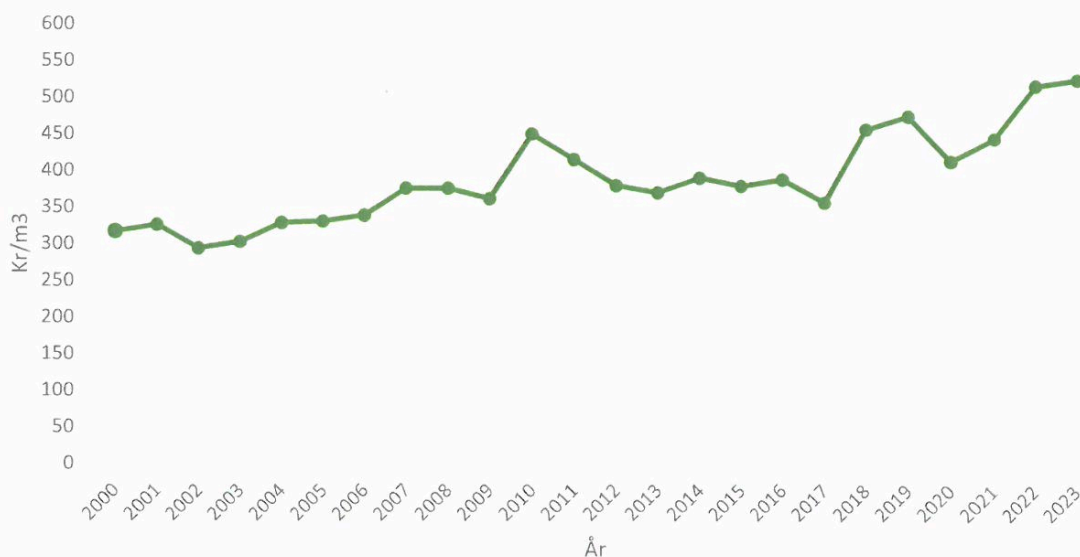

Tynning av granbestand i hkl 3 i Agåsen

Tømmerpriser KFEK

KFEK innhenter for tømmerpartier, tømmerpriser fra omsetningsleddene. Omsetningsleddene i vår geografi er Glommen Mjøsen Skog SA, Nortømmer AS, Stora Enso og SB skog. Det oppleves til dels store variasjoner i tømmerpriser og modellen KFEK fører, sikrer til enhver tid konkurransedyktige priser. Av praktiske årsaker blir enkelte tømmerpartier solgt direkte til Nortømmer AS hvilket har rammeavtale om hogst og kjøring. Gjennom kontinuerlig kjennskap til markedet, sikrer KFEK at vi også for disse partiene oppnår konkurransedyktige priser. Under er en oversikt over oppnådde gjennomsnittspriser fordelt på år. Gjennomsnittspris påvirkes av tømmerets fordeling mellom sagtømmer, massevirke og energi. Til tross for en betydelig økning av gjennomhogster og tynninger som gir en lavere sagtømmerandel i 2023, så øker vår oppnådde gjennomsnittspris sammenlignet med 2022.

Oppnådd gjennomsnittspris pr. m³ for alt omsatt tømmer det enkelte år

Oppdrag for andre/utleie av manuell arbeidskraft

KFEK har en fast ansatt skogsarbeider. I perioder av året, fortrinnsvis vinterhalvåret, utfører vedkommende hogstoppdrag for andre avdelinger i Elverum kommune, foretak og privatpersoner. Disse oppdragene krever som oftest bortkjøring av kvist og avfall. Til det arbeidet er Ove Mellem med traktor og tømmerhenger leid inn. Mellem påtar seg i tillegg egne oppdrag, hvor KFEK leier ut sin skogsarbeider til Mellem.

Oppdrag for andre enheter i Elverum kommune, forsøkes kanalisert til den perioden av året hvor det gjennomføres lite skogkulturaktivitet og som er utenfor hekkeseong til fugler. Eventuelt økonomisk drivbart virke, innmåles på KFEK og tilbakeføres rettmessig eier inklusive avsatt skogfond. For andre halvår 2023 er det gjort avtale om utleie av arbeidskraft til Veg, Park og Anlegg i forbindelse med snøbrøyting.

Skogkultur

Skogkultur er tiltak man investerer i for neste generasjon, hvilket er svært viktig i forhold til en langsiktig forvaltning og oppbygging av kommunens skogressurser. Styret har vedtatt en skogkulturstrategi som bygger på formålet i vedtektene. Med bakgrunn i strategien er følgende skogkulturtiltak gjennomført:

Foryngelse

Nyplanting av 70 385 stk. planter fordelt på 310 daa. Ingen suppleringsplanting.

Markberedning

Markberedning er utført på 402 daa. Resultatene fra den årlige foryngelseskontrollen gjennomført av Statsforvalteren, underbygger at markberedning før planting er et korrekt tiltak hos KFEK for å sikre en rask og tilfredsstillende foryngelse bestående av både foredlet plantemateriale og naturlig foryngelse. Markberedning for planting og tilrettelegging av naturlig foryngelse er beregnet til å gi KFEK en årlig besparelse på 100` - 150`, i motsetning til planting på umarkberedt mark. Differansen skyldes i all hovedsak at man med markberedning senker antall nyplantinger pr daa. I tillegg gis det tilskudd på gjennomført tiltak. Markberedning sikrer et mer naturlig skogbilde og i større grad treslagsblanding i foryngelsen. KFEK benytter gravmaskin til utførelsen av dette arbeidet

Grøfterensk

Grøfterensk og suppleringsgrøfting gjennomføres for å bedre foryngelsesforholdene på arealer med midlertidig høyere grunnvannsnivå etter hogst. Grøfterensk er utført på ca. 1 400 l.m.

Ungskogpleie/avstandsregulering

Ungskogpleie skaper en mer robust skog, redusert omløpstid og høyere sagtømmerandel.

Ungskogpleie har i tillegg fått en miljømessig betydning, ved binde mer Co² gjennom økt vekst. KFEK foretok i 2021 en analyse av fremtidig ungsogpleie behov som viste at det gjennom de foregående årene er gjennomført for lite ungsogpleie. Analysen viste et etterslep i perioden 2018-2021 på ca. 1500 daa. Med bakgrunn i analysen, er arbeidet med ungsogpleie intensivert for å ta igjen det tapte og vi har nå hentet inn igjen majoriteten av etterslepet. I løpet av kort tid vil KFEK på ny møte et økende behov for ungsogpleie som følge av de store avvirkningene i perioden 2012-2016. Som følge av det opprettholdt KFEK et betydelig nivå også i 2023 hvor det er utført ungsogpleie/avstandsregulering på 554 daa.

For samtlige skogkulturtiltak er KFEK tilkjent kr 245 552,- i NMSK tilskudd samt tilskudd til tettere planting.

Forhåndsrydding før tynning

Forhåndsrydding er utført på ca. 20 daa.

Skogsbilveger

Elverum kommune er med sine fragmenterte skogarealer, medeier/andelseier i ca. 30 ulike skogsbilveger/-vegforeninger. I tillegg er Elverum kommune eiere av noen få enkeltveger. Ved utgangen av 2023 er KFEK representert i styret for 6 vegforeninger, Nordre Elverum Skogsbilveier, Kirkebergsveien, Stormyrvegen, Bergesjøvegen, Bergemyr-Furuknappveien og Agåsknattveien. KFEK spiller i tillegg en naturlig rolle i de mindre veilagene som ikke er organisert. Søndre Elverum Skogsbilveier (SES) er den største veiforeningen i Elverum med ca. 85 km skogsbilvei og 125 andelseiere. Elverum kommune sin andel er 15,44 %.

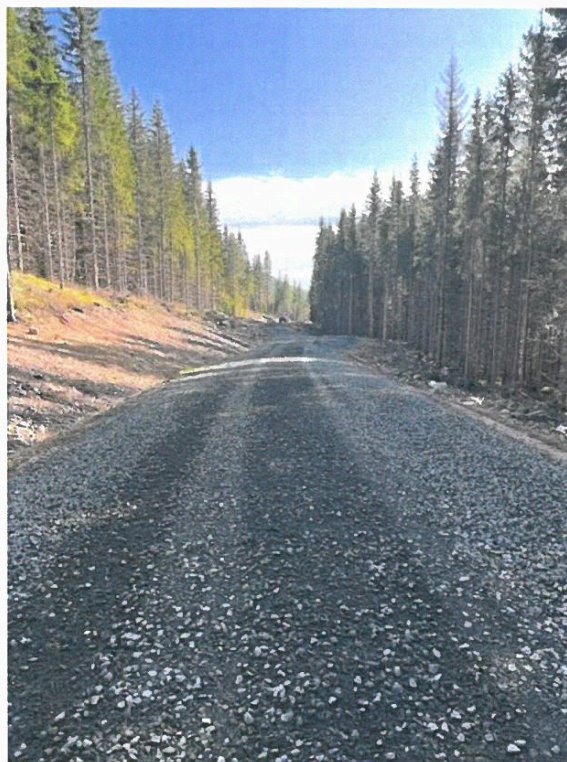

Innkjøring til SES sitt skogsbilveinettverk ved Hornmoen Bruk. En av totalt sju innkjøringspunkter. Automatbommer ble i 2023 installert på fem av sju innkjøringspunkt

Total vegkostnader beløper seg til kr 371 253,-. Av disse er 27 739,- viderefakturert øvrige andelseiere i de respektive veiene i henhold til vedtatte andelsfordeling.

Skogsbilveikostnader før viderefakturering og eksklusiv tilskudd

<i>Utligning Søndre Elverum skogsbilveier</i>	91 868,-
<i>Utligning Nordre Elverum skogsbilveier</i>	43 928,-
<i>Utligning Renosveien</i>	840,-
<i>Utligning Bjølsetseterveien</i>	2 400,-
<i>Opprusting av Renosekkvegen</i>	117 199,-
<i>Slutføring opprusting av Gyltbergsvegen</i>	5 000,-
<i>Øvrig vedlikehold inkl oppretting etter uværet «HANS» og kanthogst av eksisterende veilinje</i>	110018,-
Totalt	371 253,-

Gyltbergsvegen ferdig opprustet

Jobb for ungdom, JOBU-prosjektet

KFEK har i samarbeid med Skogselskapet i Hedmark gjennomført JOBU-prosjektet. JOBU prosjektet er gjennom flere år utviklet seg til å bli et landsomfattende prosjekt hvor ungdom tilbys jobb i skogen. KFEK har gjennom fire uker i sommer hatt 5 skoleungdommer og en arbeidsleder ansatt i fire uker til å utføre ungskepleie/avstandsregulering. Ungdommen har gjennom sitt arbeid løst en del av KFEK sitt behov. I tillegg ble en dag avsatt til å skjære ned og rydde frem Terningen Skansen i samarbeid med Veg, park og Anlegg. Merkostnaden til blant annet utstyr og oppfølging er dekt inn gjennom tilskudd fra rentemiddelfondet. Det er også gitt NMSK-tilskudd til arbeidet slik at pris pr daa gjennomført arbeid er på nivå med tilsvarende arbeid utført av profesjonelle aktører i Elverum kommune.

Deltakere i årets JOBU-prosjekt hos KFEK

Kartlegging av fjell- og moreneforekomster

KFEK engasjerte i 2021 selskapet Terracon til å foreta en kartlegging av fjell- og moreneforekomster for produksjon av pukk og grus hos KFEK. Rapporten ble overlevert våren 2022.

Med dagens kartverk har vi en god oversikt over de ulike forekomstene hos KFEK, men ikke tilstrekkelig oversikt over selve kvaliteten på disse. Resultatene i rapporten viste at moreneforekomster isolert sett ikke er egnet til bruk i skogsbilveier, eller andre type veier. Imidlertid viste undersøkelsen spennende resultater for et par av fjellforekomstene. En forekomst i Ulvådalen gav signaler om gode materialer med tanke på innblanding i asfaltproduksjon. For å kartlegge de faktiske kvalitetene og dens egnethet til asfaltproduksjon, sprengte KFEK ut et mindre areal for å hente ut prøvemateriale til videre laboratorie undersøkelse. Materialene ble i 2023 analysert ved Veiteknisk institutt. Dessverre så viste resultatene ikke tilstrekkelig kvaliteter med tanke på innblanding i asfaltproduksjon. Imidlertid er det svært gode kvaliteter til bruk i skogsbilveier.

Skogshusvær/koier

Hos KFEK er det 19 skogshusvær/seterhus. I tilknytning til disse husværene er det i tillegg ca. 10 uthus, staller/fjøs og garasje. Skogshusværene har følgende utnyttelse:

8 stk. – åremålsutleie, 3 stk. – åpne for allmenn bruk og 5 stk. – ikke utleid på grunn av dårlig standard/under restaurering. 1 stk - kondemnabel. Leiesum for skogshusværene, er som oftest regulert gjennom avtalte vedlikeholdsoppgaver, ved at koieleier utfører vedlikehold med ved bruk av eget verktøy hvor KFEK betaler for materialbruk. Om arbeidet ikke blir utført svarer koieleier en avtalt sum.

KFEK har en strategi om å bevare skogshusværene. Med denne utleieordning opprettholder KFEK en tilfredsstillende standard på byggene uten de store kostnadene og innenfor de administrative ressursene vi innehar for å følge opp.

Utover nevnte utnyttelse kommer i tillegg Rogstadbakkvollen som disponeres av Elverum Turforening og Agåssen som disponeres av Elverum kommune v/GRIP.

KFEK har to koier åpne for allmennheten. Disse er Løvknutkoia beliggende i Hakaskallen og Stortjernskoia beliggende i området Graslandsdammen, Nordre Elverum. I tillegg har KFEK en andel i Krokkjølkoia som også står åpen for allmennheten i området Graslandsdammen.

Med økt besøksaktivitet i og omkring Kynnavassdraget, vedtok styret i 2021 å søke om flytting av 2 skogshusværer til området ved Kynnsjøen og Silkesjøen som et ledd i å øke attraktivitetene for

området. Det vil også legge til rette for en annen form for utleie av noen av våre koier. Søknaden ble godkjent senhøsten 2022 og er et samarbeid med blant annet prosjektet Opplev Kynna og Visit Innlandet. De aktuelle skogshusværene har over en lengre periode ikke vært i bruk grunnet tilstand og beliggenhet. Prosjektet ble synliggjort under formannsskapsbefaringen i 2022 og er påbegynt i 2023.

Tilrettelegging for gapahuk med gangvei ned til brygge.

Til prosjektet er det søkt om midler fra «Ulvemillionen» samt spillemidler for tilrettelegging av leirplass, utsettingsplass for kano ved sør i Damtjenna. Prosjektet er tildelt 351 000,- til formålet. Det er i 2023 påløpt projektkostnader, mens det er forventet å hente ut tilskudd.

Hanstukoia under nedplukking og restaurering

Rogstadbakkvollen/Kvisthøgda

KFEK har i en årrekke hatt et nært og positivt samarbeid med Elverum Turforening (ET) om tilrettelegging og utnytting av Rogstadbakkvollen inkl. hus/bygninger. Rogstadbakkvollen skal driftes og utvikles som et viktig knutepunkt for ET's turløypenett i området og bidra/stimulere til fysisk aktivitet og økt friluftsliv for befolkningen. ET kan drive korttidsutleie av bygningene på Rogstadbakkvollen til lag/foreninger, bedrifter og enkeltpersoner til frilufts formål, sosiale aktiviteter og lignende. Vegvedlikehold og snøbrøyting fra riksveg 25 til Rogstadbakkvollen (ca. 4 km) bekostes av KFEK. Dette inkluderer ikke parkeringsplass ved RV25.

Totale drifts-/vedlikeholdskostnader ekskl. parkeringsplass ved RV25 beløper seg til kr 115 690,-.

Utmark/jakt/fiske

Grunnet et stort antall skogteiger og teigblandinger, gjennomføres utmarksforvaltningen og tilrettelegging/utnytting av jakt og fiske i all hovedsak gjennom at KFEK sine skogteiger er innmeldt i lokale jakt-, fiske- og grunneierforeninger eller viltstellområde/utmarkslag. Et begrenset antall skogteiger leies ut til private i jaktsammenheng.

I nordøstre del av Elverum kommune er det p.t. to organisasjoner som organiserer grunneiere i utmarksforvaltningen. Disse er Hernes, Nordskogbygda og Strandbygda Grunneierlag, ca. 320 000 daa, og Nordre Elverum Jakt-, Fiske- og Grunneierforening, ca. 60 000 daa. KFEK er representert i styret i Nordre Elverum Jakt-, Fiske- og Grunneierforening.

Skogteigene er innmeldt i følgende lag/foreninger eller utleid privat:

- Nordre Elverum Jakt-, Fiske- og Grunneierforening	- ca. 27 864 daa
- Heradsbygd Jakt og Fiskeforening	- ca. 17 525 daa
- Sørskogbygda Jakt, Fiske og Grunneierforening	- ca. 9 500 daa
- Bronken - Bjølset Utmarkslag (eksl. elgjakt)	- ca. 3 673 daa
- Leirets Viltstellområde	- ca. 1 150 daa
- Utleid privat	- ca. 6 200 daa

Skogforsikring

Elverum kommunes skogeiendommer er forsikret hos forsikringsselskapet Skogbrand.

Opplysninger i hht. Regnskapsloven

KFEK driver forvaltning av skogeiendommene tilhørende Elverum kommune.

Foretakets kontoradresse er Lærerskolealleen 1, 2418 Elverum.

Etter styrets oppfatning gir det fremlagte regnskap med tilhørende noter fyllestgjørende informasjon om foretakets stilling pr 31.12.2023.

Det har heller ikke inntrådt forhold etter regnskapsårets utgang som er av betydning for bedømmelse av foretaket. Styret er av den oppfatning at forutsetning for fortsatt drift er tilstede.

Ansatte

KFEK kjøper arbeidskraft fra Elverum kommune, og det er således Elverum kommune som har arbeidsgiveransvaret. De ansatte følger derfor Elverum kommunes vedtatte plikter og rettigheter. Ved utgangen av året leide foretaket inn 2 personer, som til sammen representerer 1,8 årsverk. KFEK har ansvaret for å tilrettelegge arbeidsmiljøet for de innleide personene.

Sykefravær

For det innleide personellet er det registrert en sykefraværspersent på 0,02 %.

Likestilling etikk og diskrimineringsarbeid

KFEK legger vekt på en personalpolitikk og en rekruttering til styrer og råd som likestiller kjønnene.

Av KFEK's 2 faste leide personer fra Elverum kommune er det 0 kvinner.

I foretakets styre inklusive varamedlemmer 2 kvinner - 33 % kvinneandel.

KFEK sin personalpolitikk er i tråd med vedtak i kommunestyret. Elverum kommune har i kommunestyret 26.09.2018 vedtatt Elverum kommunes verdigrunnlag «*Etiske retningslinjer for ansatte og folkevalgte*». Gjennom dokumentet skal kommunens etiske retningslinjer sikre en god etisk praksis og definere felles standarder for alle ansatte og folkevalgte. For diskriminering og likestillingsarbeid er det utarbeidet arbeidsgiverstrategi «*Fremoverlent sammen*». Strategien inneholder elementer som påvirker likestilling- og mangfoldarbeidet i kommunen. Strategien gir uttrykk for de handlinger, holdninger og verdier som Elverum kommune ønsker at våre ledere og ansatte står for og praktiserer hver dag. Strategien ble vedtatt i kommunestyret 23.11.2016. De ansatte er orientert om gjeldende retningslinjer og strategier samt er kjent med at disse til enhver tid er tilgjengelig gjennom Elverum kommunes intranett sammen med øvrig personalinfo.

Redegjørelse for årsregnskapet

Styret mener at det fremlagte resultatregnskapet og balansen gir et rettviseende bilde over utviklingen og resultatet av foretakets virksomhet og dens stilling. Omsetningen i 2023 er på

kr 8 067 358,-. Årsresultatet er på + (pluss) kr 785 856,-.

Egenkapitalen, kr 6 898 923,-, består av kr 3 036 091,- som er betinget avsetning til skogfond og annen egenkapital kr 3 862 832,-. Dette er en økning på kr 168 165,- fra 2022.

Styret har behandlet resultatregnskap pr. 30.04 og 31.08.

Grunnet betydelige beløpsmessige avvik ble budsjettene til både KFEK og Vedsentralen revidert i oktober. Avvikene kunne relateres til:

- Salgsinntekt tømmer. Opprinnelig budsjett la til grunn en nedgang i tømmerpriser.
- Kostnader knyttet til lønn og utstyr i forbindelse med JOBU-prosjektet var ikke en del av opprinnelig budsjett. Usikkerhet knyttet til eventuelle tilskudd fra rentemiddelfondet.
- Driftskostnader for hogst og utkjøring av tømmer. Økte tømmerpriser utover 2023 gav grunnlag for i større grad å utføre tynninger/gjennomhogster hvilket har en høyere pris for utførelse jfr. flate- og frørestillingshogst.

- Salg av varelager på Vedsentralen i forbindelse med overføring til Elverum kommune

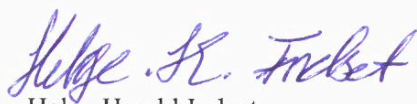
Pr. 31.12.2023 er likviditeten betryggende i forhold til betjening av de løpende forpliktelsene.

Årets resultat

Årets samlede regnskap viser et overskudd på kr 785 856,- Det er overført kr 100 000,- i utbytte til Elverum kommune for 2023.

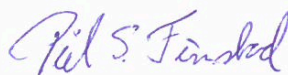
- Kr 100 000,- overføring Elverum kommune for 2023
- Kr 685 856,- overføring annen egenkapital

Elverum, 16.02.2024

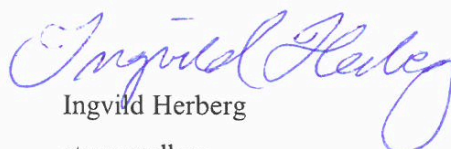
Helge Harald Indset

styreleder

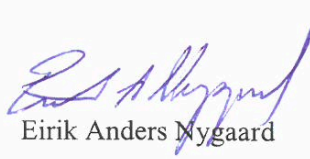
Pål Sundt Finstad

nestleder

Ingvild Herberg

styremedlem

Eirik Anders Mygaard

Skogsjef

Årsregnskap 2023 for KF Elverum Kommuneskoger

Organisasjonsnr. 974636530

Utarbeidet av:

ØkonomiRådgivning AS
Godkjent regnskapsselskap
Grindalsveien 3
2406 ELVERUM
Organisasjonsnr. 984734387

KF Elverum Kommuneskoger

Resultatregnskap

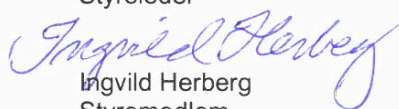
	Note	2023	2022	Regulert budsjett	Opprinnelig budsjett
DRIFTSINNEKTER OG DRIFTSKOSTNADER					
Driftsinntekter					
Salgsinntekt		5 863 625	9 379 081	4 900 000	4 453 875
Annen driftsinntekt		2 203 732	4 083 097	2 266 500	1 486 500
Solgt skog		0	55 000		
Sum driftsinntekter		8 067 357	13 517 178	7 166 500	5 940 375
Driftskostnader					
Varekostnad		324 010	954 309	181 500	171 500
Kjøp av arbeidskraft	2	1 520 686	4 207 147	1 626 369	1 415 000
Avskrivning på varige driftsmidler	3	44 150	56 537		
Annen driftskostnad	4	5 486 843	7 603 623	5 238 696	4 231 200
Sum driftskostnader		7 375 688	12 821 616	7 046 565	5 817 700
DRIFTSRESULTAT		691 669	695 562	119 935	122 675
FINANSINNEKTER OG FINANSKOSTNADER					
Finansinntekter					
Annen renteinntekt		48 208	6 969		
Annen finansinntekt		46 040	287 886	51 040	40 000
Sum finansinntekter		94 248	294 855	51 040	40 000
Finanskostnader					
Annen rentekostnad		61	102		
Sum finanskostnader		61	102		
NETTO FINANSPOSTER		94 187	294 753	51 040	40 000
ORDINÆRT RESULTAT		785 856	990 315	170 975	162 675
ÅRSRESULTAT		785 856	990 315	170 975	162 675
OVERFØRINGER					
Overføring til eier		100 000	791 508		
Overføringer annen egenkapital	1	685 856	198 807		
Sum overføringer		785 856	990 315		

KF Elverum Kommuneskoger

Balanse pr. 31.12.2023

	Note	31.12.2023	31.12.2022
EIENDELER			
ANLEGGSMIDLER			
Varige driftsmidler			
Tomter, bygninger og annen fast eiendom	3	106 492	116 230
Maskiner og anlegg	3	3 075	23 483
Driftsløsøre, inventar, verktøy, kontorm.	3	182 801	228 979
Finansielle anleggsmidler			
Investeringer i aksjer og andeler	5	753 399	753 399
SUM ANLEGGSMIDLER		1 045 766	1 122 090
OMLØPSMIDLER			
Varer	6	0	125 821
Kundefordringer	7	541 517	194 697
Andre fordringer	8	3 209 791	3 569 250
Bankinnskudd, kontanter o.l.		4 367 476	4 375 348
SUM OMLØPSMIDLER		8 118 784	8 265 115
SUM EIENDELER		9 164 550	9 387 206
EGENKAPITAL OG GJELD			
EGENKAPITAL			
Opptjent egenkapital			
SUM EGENKAPITAL		6 898 923	6 730 758
GJELD			
KORTSIKTIG GJELD			
Leverandørgjeld	7	1 677 917	2 078 125
Skyldig offentlige avgifter		482 625	498 323
Annen kortsiktig gjeld	9	105 086	80 000
SUM KORTSIKTIG GJELD		2 265 627	2 656 448
SUM EGENKAPITAL OG GJELD		9 164 550	9 387 206

Elverum,

Helge Harald Indset
StyrelederPål Sundt Finstad
NestlederIngvild Herberg
StyremedlemEirik Anders Nygaard
Skogsjef

KF Elverum Kommuneskoger

Noter 2023

Note - Regnskapsprinsipper og virkning av prinsippendringer

Foretaket skal, så langt ikke annet følger av lov eller forskrift, føre særregnskap etter bedriftsøkonomiske prinsipper, stille opp resultat, balanse og utarbeide noter og årsberetning i tråd med lov 17. juli 1998 nr. 56 om årsregnskap mv. (regnskapsloven).

Kommunalt foretak er en del av kommunen som rettssubjekt. Kommunale regnskapsprinsipper vil derfor i enkelte sammenhenger overstyre de bedriftsøkonomiske vurderingene.

Note 1 - Annen Egenkapital

	Annen egenkapital		
IB 01.01	6 730 758		
Tilført fra årsresultat	<u>685 856</u>		
UB 31.12	7 416 614		
IB 01.01	Skogfond bundet 3 553 782	avsatt	1 212 809,10
brukt skogfond	<u>-517 691</u>	brukt	<u>-1 730 500,00</u>
		merforbruk	-517 690,90
UB 31.12 skogfond	3 036 091		
Sum Egenkapital 31.12	7 416 614		
brukt skogfond	<u>-517 691</u>		
	6 898 923		
overført til eier	<u>100 000</u>		
Balanse 31.12 EK	6 998 923		

Note 2 - Lønnskostnader, antall årsverk

Det har i regnskapsåret vært sysselsatt 2 personer (1,8 årsverk)

KF Elverum Kommuneskoger

Noter 2023

Note 3 - Varige driftsmidler

	Tomter, bygninger og annen fast eiendom	Maskiner og anlegg	Driftsløsøre, inventar, verktøy, kontorm.	Sum
Anskaffelseskost pr. 1/1	243 442	440 374	453 498	1 137 315
+ Tilgang	0	0	0	0
- Avgang	0	20 000	48 605	68 605
Anskaffelseskost pr. 31/12	243 442	420 374	404 893	1 068 710
Akk. av/nedskr. pr 1/1	127 213	416 891	224 520	768 624
+ Ordinære avskrivninger	9 738	3 075	31 337	44 150
+ Avskr. på oppskrivning	0	0	0	0
- Tilbakeført avskrivning	0	2 667	33 764	36 431
+ Ekstraord nedskrivninger	0	0	0	0
Akk. av/nedskr. pr. 31/12	136 950	417 299	222 094	776 343
Balanseført verdi pr 31/12	106 492	3 075	182 800	292 366
Prosentsats for ord.avskr	4-4	10-20	10-20	

Note 4 - Annen driftskostnad

Vedsentralen 2023

Vedsentralen er fra 01.01.2023 overført til Elverum Kommune.

KF Elverum Kommuneskoger

Noter 2023**Note 5 - Investeringer i aksjer og andeler**

	Anskaffelseskost	Balanseført verdi
Andeler i Glommen Mjøsen Skog SA	753 399	753 399
Sum Investeringer i aksjer og andeler	753 399	753 399

Note 6 - Varer

Varelager vedsentralen er i 2023 overtatt av Elverum Kommune.

Note 7 - Mellomværende med eier og andre tilknyttede selskap

Salg til eier og andre tilknyttede selskap utgjør i 2023 kr 524 688.

Kjøp fra eier og andre tilknyttede selskap utgjør i 2023 kr1 699 567 herav kr 1 647 682 i kjøp av arbeidskraft. Ikke forfalt uoppgjort gjeld pr 31.12.2023 er på kr 1 655 475.

Note 8 - Andre fordringer

Trukket skogfond er oppført som en betinget avsetning, utgjør pr 31.12.2023 kr 3 036 091.

Note 9 - Annen kortsiktig gjeld

Gjenstående beløp på avsatte midler opprydning etter hogst på Terningen Skanse utgjør kr. 60 998.

Til kommunestyret i Elverum kommune

UAVHENGIG REVISORS BERETNING 2023 – KF ELVERUM KOMMUNESKOGER

Uttalelse om årsregnskapet

Konklusjon

Vi har revidert årsregnskapet for KF Elverum kommuneskoger som viser et overskudd på **kr 785 856**. Årsregnskapet består av balanse per 31. desember 2023, resultatregnskap for regnskapsåret avsluttet per denne datoen og noter til årsregnskapet, herunder et sammendrag av viktige regnskapsprinsipper.

Etter vår mening

- oppfyller årsregnskapet gjeldende lovkrav, og
- gir årsregnskapet et rettvise bilde av foretakets finansielle stilling per 31. desember 2023, og av resultatet for regnskapsåret avsluttet per denne datoen i samsvar med regnskapslovens regler, tilleggsbestemmelser i kommuneloven og god regnskapsskikk i Norge.

Grunnlag for konklusjonen

Vi har gjennomført revisjonen i samsvar med lov, forskrift, god kommunal revisjonsskikk i Norge og International Standards on Auditing (ISA-ene). Våre oppgaver og plikter i henhold til disse standardene er beskrevet nedenfor under *Revisors oppgaver og plikter ved revisjon av årsregnskapet*. Vi er uavhengige av foretaket i samsvar med kravene i relevante lover og forskrifter i Norge, og har overholdt våre øvrige etiske forpliktelser i samsvar med disse kravene. Innhentet revisjonsbevis er etter vår vurdering tilstrekkelig og hensiktsmessig som grunnlag for vår konklusjon.

Årsberetningen og annen øvrig informasjon

Ledelsen er ansvarlig for informasjonen i årsberetningen og den øvrige informasjonen som er publisert sammen med årsregnskapet. Øvrig informasjon omfatter den lovbestemte årsberetningen og annen informasjon i årsberetning. Vår konklusjon om årsregnskapet ovenfor dekker verken informasjonen i årsberetningen eller annen øvrig informasjon.

I forbindelse med revisjonen av årsregnskapet er det vår oppgave å lese årsberetningen og annen øvrig informasjon. Formålet er å vurdere hvorvidt det foreligger vesentlig inkonsistens mellom årsberetningen, annen øvrig informasjon og årsregnskapet og den kunnskap vi har opparbeidet oss under revisjonen av årsregnskapet, eller hvorvidt informasjon i årsberetningen og annen øvrig informasjon ellers fremstår som vesentlig feil. Vi har plikt til å rapportere dersom årsberetningen eller annen øvrig informasjon fremstår som vesentlig feil. Vi uttaler oss om årsberetningen og annen øvrig informasjon datert 16. februar 2024 og mottatt 19. februar 2024 og har ingenting å rapportere i så henseende.

Basert på kunnskapen vi har opparbeidet oss i revisjonen, mener vi at årsberetningen

- inneholder de opplysninger som skal gis i henhold til gjeldende lovkrav og
- at opplysningene om økonomi i årsberetningen stemmer overens med årsregnskapet.

Vi henviser for øvrig til avsnittet «Uttalelse om redegjørelse for vesentlige budsjettavvik» under uttalelse om øvrige lovmessige krav.

Styret og daglig leders ansvar for årsregnskapet

Styret og daglig leder er ansvarlig for å utarbeide årsregnskapet og for at det gir et rettvise bilde i samsvar med regnskapslovens regler, tilleggsbestemmelser i kommuneloven og god regnskapsskikk i Norge. Ledelsen er også ansvarlig for slik intern kontroll den finner nødvendig for å kunne utarbeide et årsregnskap som ikke inneholder vesentlig feilinformasjon, verken som følge av misligheter eller utilsiktede feil.

Revisors oppgaver og plikter ved revisjonen av årsregnskapet

Målet med revisjonen er å oppnå betryggende sikkerhet for at årsregnskapet som helhet ikke inneholder vesentlig feilinformasjon, verken som følge av misligheter eller utilsiktede feil, og å avgi en revisjonsberetning som gir uttrykk for vår mening. Betryggende sikkerhet er en høy grad av sikkerhet, men ingen garanti for at en revisjon utført i samsvar med ISA-ene, alltid vil avdekke vesentlig feilinformasjon. Feilinformasjon kan oppstå som følge av misligheter eller utilsiktede feil. Feilinformasjon er å anse som vesentlig dersom den enkeltvis eller samlet med rimelighet kan forventes å påvirke økonomiske beslutninger som brukerne foretar på grunnlag av årsregnskapet.

Som del av en revisjon i samsvar med, herunder ISA-ene, utøver vi profesjonelt skjønn og utviser profesjonell skepsis gjennom hele revisjonen. I tillegg:

- identifiserer og anslår vi risikoen for vesentlig feilinformasjon i årsregnskapet, enten det skyldes misligheter eller utilsiktede feil. Vi utformer og gjennomfører revisjonshandlinger for å håndtere slike risikoer, og innhenter revisjonsbevis som er tilstrekkelig og hensiktsmessig som grunnlag for vår konklusjon. Risikoen for at vesentlig feilinformasjon som følge av misligheter ikke blir avdekket, er høyere enn for feilinformasjon som skyldes utilsiktede feil, siden misligheter kan innebære samarbeid, forfalskning, bevisste utelatelser, uriktige fremstillinger eller overstyring av intern kontroll.
- opparbeider vi oss en forståelse av intern kontroll som er relevant for revisjonen, for å utforme revisjonshandlinger som er hensiktsmessige etter omstendighetene, men ikke for å gi uttrykk for en mening om effektiviteten av foretakets interne kontroll.
- evaluerer vi om de anvendte regnskapsprinsippene er hensiktsmessige og om regnskapsestimaterne og tilhørende noteopplysninger utarbeidet av ledelsen er rimelige.

- evaluerer vi den samlede presentasjonen, strukturen og innholdet i årsregnskapet, inkludert tilleggsopplysningene, og hvorvidt årsregnskapet gir uttrykk for de underliggende transaksjonene og hendelsene på en måte som gir et rettviseende bilde.

Vi kommuniserer med kontrollutvalget og styret blant annet om det planlagte innholdet i og tidspunkt for revisjonsarbeidet og eventuelle vesentlige funn i revisjonen, herunder vesentlige svakheter i intern kontroll som vi avdekker gjennom revisjonen.

Uttalelse om øvrige lovmessige krav

Konklusjon om registrering og dokumentasjon

Basert på vår revisjon av årsregnskapet som beskrevet ovenfor, og kontrollhandlinger vi har funnet nødvendig i henhold til internasjonal standard for attestasjonsoppdrag (ISAE) 3000 «Attestasjonsoppdrag som ikke er revisjon eller forenklet revisorkontroll av historisk finansiell informasjon», mener vi at ledelsen har oppfylt sin plikt til å sørge for ordentlig og oversiktlig registrering og dokumentasjon av foretakets regnskapsopplysninger i samsvar med lov og god bokføringsskikk i Norge.

Uttalelse om redegjørelse for vesentlige budsjettavvik

Vi har utført et attestasjonsoppdrag som skal gi moderat sikkerhet, i forbindelse med KF Elverum kommuneskogers redegjørelse for vesentlige budsjettavvik, enten det skyldes beløpsmessige avvik eller avvik fra kommunestyrets premisser for bruken av bevilgningene.

Konklusjon

Basert på de utførte handlingene og innhentede bevis er vi ikke blitt kjent med forhold som gir grunn til å tro at årsberetningen ikke gir dekkende opplysninger om vesentlige budsjettavvik.

Styret og daglig leders ansvar for å redegjøre for budsjettavvik

Styret og daglig leder er ansvarlig for å etablere administrative rutiner som sørger for at det utarbeides og iverksettes rutiner som sikrer at alle vesentlige budsjettavvik identifiseres og beskrives. Dette gjelder både beløpsmessige rammer og vedtatte premisser for bruken av bevilgningene. I årsberetningen skal styret redegjøre for vesentlige beløpsmessige avvik mellom årsbudsjettet og årsregnskapet, og vesentlige avvik fra kommunestyrets premisser for bruken av bevilgningene.

Våre oppgaver og plikter

Vår oppgave er å se etter om årsberetningen gir dekkende opplysninger om vesentlige beløpsmessige avvik fra årsbudsjettet og vesentlige avvik fra kommunestyrets premisser for bruken av bevilgningene. Vi skal avgi en uttalelse om årsberetningen på grunnlag av bevisene vi har hentet inn. Vi har utført vårt attestasjonsoppdrag med moderat sikkerhet i samsvar med kommunelovens regler og RSK 302 Forenklet etterlevelseskontroll av vesentlige budsjettavvik. Standarden krever at vi planlegger og gjennomfører oppdraget for å oppnå moderat sikkerhet for hvorvidt det foreligger dekkende opplysninger om vesentlige budsjettavvik i årsberetningen.

Utføring av et attestasjonsoppdrag som skal gi moderat sikkerhet i henhold til RSK 302, innebærer å utføre handlinger for å innhente bevis for om det foreligger avvik fra

budsjettvedtak, både beløpsmessige avvik og avvik fra kommunestyrets premisser for bruken av bevilgningene, og om det i årsberetningen er gitt dekkende opplysninger om årsakene til avvikene. Typen, tidspunktet for og omfanget av de valgte handlingene er gjenstand for revisors skjønn. Moderat sikkerhet har klart lavere sikkerhetsgrad enn betryggende sikkerhet, og vi gir derfor ikke uttrykk for samme nivå av sikkerhet som i konklusjon om årsregnskapet i revisjonsberetningen. Vi mener at vi har innhentet tilstrekkelig og hensiktsmessig bevis som grunnlag for vår konklusjon.

Løten, 15. mars 2024

Tommy Pettersen
oppdragsansvarlig regnskapsrevisor/
statsautorisert revisor

Berit Bøhn
regnskapsrevisor

Kopi: Kontrollutvalget
Formannskapet
Kommunedirektøren
Styret

KONTROLLUTVALGET I ELVERUM KOMMUNE

**Til kommunestyret i
Elverum kommune**

Kontrollutvalgets uttalelse om årsregnskapet for KF Elverum kommuneskoger 2023

Kontrollutvalget har i møte den 10.5.24, sak 34/24, behandlet KF Elverum kommuneskoger sitt årsregnskap for 2023.

Hvilke årsregnskap kommunen skal utarbeide følger av koml. § 14-6 første ledd bokstav a-d. Bokstav d innfører en ny plikt til å utarbeide et samlet (*konsolidert*) årsregnskap for all virksomhet som er en del av kommunen som rettssubjekt.

Ifølge kommuneloven skal årsregnskapene avlegges senest 22. februar og årsberetningene senest 31.3, jf. henholdsvis §§ 14-6, sjettede ledd og 14-7, siste ledd. Revisjonsberetningen skal avlegges innen 15.4, jf. koml. § 24-8.

Det er formannskapet som innstiller til kommunestyret i regnskapssaken. Kontrollutvalget skal i tråd med ovennevnte lovbestemmelse samt forskrift om kontrollutvalg og revisjon § 3, annet ledd, gi en uttalelse til årsregnskapene og årsberetningene. Uttalelsen stiles til kommunestyret med kopi til formannskapet, som skal ha den i hende, før de gir sin innstilling til kommunestyret.

Grunnlaget for behandlingen har vært det avlagte årsregnskapet, styrets årsberetning og revisjonsberetning, datert 15.3.24. Kontrollutvalgets uttalelse har i tillegg bygget på muntlige opplysninger som kom fram under behandlingen av saken i kontrollutvalgets møte.

Regnskapet viser et overskudd på kr 785 856,-. Årsregnskapet består av balanse per 31. desember 2023, resultatregnskap for regnskapsåret avsluttet per denne datoen og noter til årsregnskapet, herunder et sammendrag av viktige regnskapsprinsipper.

Det er overført kr 100 000,- i utbytte til Elverum kommune for 2023. Det er overført kr 685 856,- til annen egenkapital.

Ut ifra ovennevnte, og det som kommer frem av saksframlegget til kontrollutvalget i regnskapssaken og revisjonsberetningen av 15.3.24, har kontrollutvalget ikke merknader til årsregnskapet for KF Elverum kommuneskoger for 2023.

Kontrollutvalget anbefaler kommunestyret å godkjenne KF Elverum kommuneskoger regnskap for 2023.

Arkivsak-dok. 21/00036-25
Saksbehandler Gunvor Kristin Moe

Saksgang
Elverum kontrollutvalg 2023 - 2027

Møtedato
10.05.2024

SAK EL-35/24 KONTROLLUTVALGETS UTTALELSE TIL ÅRSREGNSKAP/ÅRSBERETNING ELVERUM KOMMUNE 2023

Forslag til vedtak/innstilling:

Kontrollutvalgets uttalelse til Elverum kommunes årsregnskap og årsberetning for 2023, oversendes kommunestyret, med kopi til formannskapet.

Vedlegg:

1. Revisjonsberetning
2. Elverum kommunes årsregnskap 2023
3. Elverum kommunes årsberetning 2023
4. Forslag til kontrollutvalgets uttalelse til Elverum kommunes årsregnskap/årsberetning 2023

Saksframstilling:

Hvilke årsregnskap kommunen skal utarbeide følger av koml. § 14-6 første ledd bokstav a-d. Bokstav d innfører plikt til å utarbeide et samlet (*konsolidert*) årsregnskap for all virksomhet som er en del av kommunen som rettssubjekt.

Ifølge kommuneloven (koml.) § 14-6 skal årsregnskapene avlegges senest 22. februar og iht. § 14-7 skal årsberetningene avlegges senest 31.mars. Revisjonsberetningen skal iht. koml. § 24-8 avlegges innen 15.april.

Videre heter det bl.a. følgende i koml. § 14-3:

Årsregnskapene og årsberetningene skal vedtas senest seks måneder etter regnskapsårets slutt. Hvert årsregnskap skal behandles samtidig med tilhørende årsberetning. Vedtaket om årsregnskap skal angi hvordan et eventuelt merforbruk i driftsregnskapet skal dekkes inn.

Formannskapet eller fylkesutvalget innstiller til vedtak om økonomiplan, årsbudsjett, årsregnskap og årsberetning. Kontrollutvalget skal uttale seg til kommunestyret eller fylkestinget om årsregnskapene og årsberetningene før formannskapet eller fylkesutvalget innstiller til vedtak. I kommuner og

fylkeskommuner med parlamentarisk styreform innstiller kommunerådet eller fylkesrådet til vedtak.

Som nevnt ovenfor, er det formannskapet som innstiller til kommunestyret i regnskapssaken. Kontrollutvalget skal i tråd med forskrift om kontrollutvalg og revisjon § 3, 2. ledd, gi en uttalelse til årsregnskapet. Uttalelsen stiles til kommunestyret med kopi til formannskapet, som skal ha den i hende, før de gir sin innstilling til kommunestyret.

Grunnlaget for uttalelsen er årsregnskapet, kommunedirektørens årsberetning og revisjonsberetningen. I tillegg vil kontrollutvalget kunne bygge på eventuelle opplysninger som kommer fram i møtet.

For regnskapsavslutningen for 2023 har revisor lagt fram en ren beretning.

Revisjons konklusjon lyder følgende:

«Etter vår mening

- oppfylder kommunekassens årsregnskap gjeldende lovkrav og gir i det alt vesentlige en dekkende fremstilling av kommunekassens finansielle stilling per 31. desember 2023, og av resultatet for regnskapsåret avsluttet per denne datoen i samsvar med kommunelovens regler og god kommunal regnskapsskikk i Norge
- oppfylder det konsoliderte årsregnskapet gjeldende lovkrav og gir i det alt vesentlige en dekkende fremstilling av den finansielle stillingen til Elverum kommune som økonomisk enhet per 31. desember 2023, og av resultatet for regnskapsåret avsluttet per denne datoen i samsvar med kommunelovens regler og god kommunal regnskapsskikk i Norge.

Kontrollutvalget viser til sin uttalelse for kommentarer til regnskapssaken.

Revisjonens konklusjon om årsberetningen lyder følgende:

- inneholder de opplysninger som skal gis i henhold til gjeldende lovkrav og
- at opplysningene om økonomi i årsberetningen stemmer overens med årsregnskapet

De henviser ellers til avsnittet «Uttalelse om redegjørelse for vesentlige budsjettavvik» under uttalelse om øvrige lovmessige krav. Kontrollutvalget viser til sin uttalelse for kommentarer til regnskapssaken.

Kontrollutvalget har bedt kommunedirektør om å være til stede, sammen med økonomisjefen.

Elverum kommunestyre får utskrift av saken sammen med kontrollutvalgets uttalelse.

ELVERUM
KOMMUNE

Årsregnskap 2023 med noter og konsolidert årsregnskap

(22.02.2024)

Innholdsfortegnelse

Innledning	2
Forklaringer	3
Økonomiske oppstillinger.....	4
Bevilgningsoversikt – drift	4
Bevilgning til sektorer og staber	5
Bevilgningsoversikt – investering	6
Bevilgningsoversikt – investering, fordeling pr prosjekt	7
Økonomisk oversikt etter art – drift	9
Budsjettavvik og årsavslutningsdisposisjoner	10
Balanseregnskapet	11
Regnskapsprinsipper	13
Kommunens organisering.....	14
Noter	16
1 Endring i arbeidskapital	16
2 Kapitalkonto	16
3 Vesentlige endringer i regnskapsprinsipp	17
4 Varige driftsmidler	17
5 Aksjer og andeler (finansielle anleggsmidler).....	18
6 Utlån (finansielle anleggsmidler)	19
7 Markedsbaserte finansielle eiendeler og forpliktelser	19
8 Sikring av finansielle eiendeler og forpliktelser.....	19
9 Lån	20
10 Avdrag på lån	20
11 Pensjon	21
11a Elverum kommunale pensjonskasse (EKP)	21
11b Kommunenes Landspensjonskasse (KLP).....	22
11c Statens pensjonskasse (SPK)	23
11d Opplysninger om pensjon	24
12 Garantier gitt av kommunen	24
13 Vesentlige fond.....	24
14 Gebyrfinansierte selvkosttjenester	26
15 Salg av aksjer (finansielle anleggsmidler)	30
16 Ytelser til ledende personer	30
17 Godtgjørelse til revisjon	30
18 Andre noter	31
18a Andre vesentlige forpliktelser	31
18b Vertskommunesamarbeid	31
18c Eiendomsskatt.....	32
Konsoliderte årsregnskap	33
Konsolidert økonomisk oversikt etter art	33
Konsolidert bevilgningsoversikt – investering.....	34
Konsolidert balanseregnskapet	35
Regnskapsprinsipper – konsolidert årsregnskap.....	37
Noter – konsolidert årsregnskap	37
1 Endring i arbeidskapital	37
2 Varige driftsmidler	37
3 Aksjer og andeler (finansielle anleggsmidler).....	38
4 Avdrag på lån	39
5 Fond	39
6 Godtgjørelse til revisjon	40

Innledning

Årsoppgjørsk dokumentene

Årsoppgjørsk dokumentene for Elverum kommune består av 2 deler:

1. Årsregnskapet (dette dokumentet)

Dokumentet inneholder drifts-, investerings- og balanseregnskap og noter i henhold til kommuneloven og god kommunal regnskapsskikk. Elverum kommune legger også inn revisjonsberetningen som en del av dokumentet når denne er mottatt fra revisor.

2. Årsberetningen

Dokumentet inneholder kommunedirektøren sin redegjørelse for kommunens økonomiske utvikling og status, spesielt om de forhold som påvirker kommunens regnskapsresultat og finansielle stilling.

Elverum kommune avlegger årsregnskap etter kommunelovens kap. 14 og bestemmelser i forskrift om økonomiplan, årsbudsjett, årsregnskap og årsberetning for kommuner og fylkeskommuner. Det følger av kommuneloven § 14-6 at årsregnskapet skal være avlagt innen 22. februar i året etter regnskapsåret.

Årsregnskapet for 2023 avlegges 22.02.2024 og årsrapporten avlegges innen 31.03.2024.

Årsregnskapet og årsberetningen skal vedtas av kommunestyret senest 6 måneder etter regnskapsårets slutt, dvs. innen 30.06.2023. Før behandling i formannskap og kommunestyre skal årsregnskapet behandles i kontrollutvalget.

Rapportering av regnskap til KOSTRA

Bevilgningsregnskapet (drifts- og investeringsregnskapet) og balanseregnskapet skal rapporteres til Statistisk sentralbyrå innen 22.02.2024. Innrapporterte KOSTRA-data (KOMMUNE-STAT-RAPPORTERING) kan korrigeres fram til 15.04.2024 som er siste frist for innsending.

Årets resultat

Driftsregnskapet for 2023 er avlagt med et positivt netto driftsresultat på kr 6 062 651, og er 0,3 % av brutto driftsinntekter. Investeringsregnskapet er avlagt i balanse.

Elverum, 22.02.2024

Kristian Trengereid
Kommunedirektør

Forklaringer

På de følgende sidene presenteres regnskapstall for Elverum kommune i 2023. Regnskapet presenteres i form av obligatoriske oversikter og noter til regnskapet. I tillegg til regnskapstall viser oversiktene tall for vedtatt og justert årsbudsjett, samt årsregnskapet for 2022.

I tillegg til årsregnskapet for kommunen skal det utarbeides et samlet årsregnskap for kommunen som juridisk enhet. I det konsoliderte regnskapet ligger regnskapet til Elverum kommune og KF Elverum kommuneskoger.

Bevilgningsoversikt drift viser oversikt over kommunens finansiering av tjenesteproduksjonen. I oversikten inngår kommunens frie disponible inntekter og netto driftsutgifter totalt på kommunens virksomheter. I tillegg vises finansinntekter og -utgifter samt netto bruk og avsetning til bundne og ubundne fond.

Bevilgning drift netto viser hvordan sum bevilgninger drift netto som fremgår i bevilgningsoversikt drift er fordelt på de ulike sektorene og stabene i kommunen.

Økonomisk oversikt driftsregnskap viser alle inntekter og utgifter i driftsregnskapet. Inntekter og utgifter er gruppert ut fra art/type, inntekt eller utgift. Bruttoresultatet er resultatet av kommunens ordinære drift før finansieringstransaksjoner og nettoresultat er resultat etter finansposter.

Oversikt over samlet budsjettavvik og årsavslutningsdisposisjoner drift viser hva mindre- eller merforbruket ville vært dersom driftsregnskapet ble avsluttet i samsvar med budsjettet finansiering. Oversikten viser også hvilke disposisjoner kommunedirektøren har gjort for å redusere mer-/mindreforbruket til 0.

Bevilgningsoversikt investering viser oversikt over totale utgifter i investeringsregnskapet og hvordan disse er finansiert.

Spesifikasjon av investeringsutgifter viser investeringer i anleggsmidler i kommunen.

Oversikt over samlet budsjettavvik og årsavslutningsdisposisjoner investering viser hva udekket/udisponert beløp ville vært dersom investeringsregnskapet ble avsluttet i samsvar med budsjettet finansiering. Oversikten viser også hvilke disposisjoner kommunedirektøren har gjort for å redusere udekket/udisponert beløp.

Balanse er en oversikt over Elverum kommunes eiendeler (omløpsmidler og anleggsmidler), egenkapital, langsiktig og kortsiktig gjeld.

Noter er en forklaring og utdyping av informasjon til poster i driftsregnskapet, investeringsregnskapet og balansen, og skal øke regnskapsbrukernes forståelse og vurdering av regnskapet.

Økonomiske oppstillinger

Bevilgningsoversikt – drift

§ 5-4 Bevilgningsoversikter – drift				
Beløp i 1000 kroner	Regnskap 2023	Regulert budsjett 2023	Opprinnelig budsjett 2023	Regnskap 2022
Generelle driftsinntekter				
Rammetilskudd	-786 164	-778 852	-744 576	-729 105
Inntekts- og formuesskatt	-629 176	-642 119	-631 701	-670 807
Eiendomsskatt	-97 485	-91 038	-91 038	-90 022
Andre generelle driftsinntekter	-84 675	-75 733	-53 541	-53 199
Sum generelle driftsinntekter	-1 597 500	-1 587 741	-1 520 856	-1 543 133
Netto driftsutgifter				
Sum bevilgninger drift, netto	1 472 330	1 473 891	1 383 177	1 408 605
Avskrivninger	122 231	126 560	126 560	121 251
Sum netto driftsutgifter	1 594 561	1 600 451	1 509 737	1 529 855
Brutto driftsresultat	-2 939	12 711	-11 119	-13 278
Finansinntekter/Finansutgifter				
Renteinntekter	-29 918	-28 550	-23 049	-20 325
Utbytter	-50 267	-50 267	-33 000	-13 266
Gevinster og tap på finansielle omløpsmidler	0	0	0	0
Renteutgifter	113 541	111 679	107 179	57 757
Avdrag på lån	85 752	84 774	84 774	83 839
Netto finansutgifter	119 108	117 636	135 904	108 004
Motpost avskrivninger	-122 231	-126 560	-126 560	-121 251
Netto driftsresultat	-6 063	3 786	-1 775	-26 524
Disponering eller dekning av netto driftsresultat				
Overføring til investering	5 337	5 337	9 839	5 291
Avsetninger til bundne driftsfond	13 985	12 769	401	16 051
Bruk av bundne driftsfond	-16 316	-13 887	-2 627	-22 569
Avsetninger til disposisjonsfond	3 056	0	0	27 751
Bruk av disposisjonsfond	0	-8 004	-5 838	0
Dekning av tidligere års merforbruk	0	0	0	0
Sum disponeringer eller dekning av netto driftsresultat	6 063	-3 786	1 775	26 524
Fremført til inndekning i senere år (merforbruk).	0	0	0	0

Tabell: Bevilgningsoversikt – drift.

Forklaring på avvik mellom revidert budsjett og regnskap kommenteres i årsberetningen.

Bevilgning til sektorer og staber

§ 5-4 Bevilgningsoversikt drift, netto				
Tall i hele tusen	Regnskap 2023	Regulert budsjett 2023	Opprinnelig budsjett 2023	Regnskap 2022
Kommunedirektør inkl. samf.utv.staben	26 019	25 178	24 226	24 207
Sektor for teknikk og miljø	56 548	57 497	57 048	49 291
Eiendomsstaben	85 186	85 411	110 168	97 536
Sektor for utdanning	352 729	350 870	322 852	301 606
Sektor for barnehage	177 981	183 045	176 076	159 770
Sektor for familie og helse	140 790	138 106	119 563	112 306
NAV Elverum	77 525	80 305	61 255	60 756
Sektor for kultur	43 387	43 743	41 733	40 685
Sektor for pleie og omsorg	490 087	474 396	440 619	492 767
Personalstaben	13 848	13 471	13 811	11 281
Service- og IKT-staben	30 986	31 822	29 003	26 180
Økonomistaben	17 932	18 269	19 945	17 831
Felles/finans/div	-40 687	-28 220	-33 122	14 388
Netto for alle sektorer og staber	1 472 330	1 473 891	1 383 177	1 408 605

Tabell: Bevilgning til de enkelte sektorer og staber.

Avvik mellom regnskap og budsjett kommenteres i årsberetningen.

Bevilgningsoversikt – investering

§ 5-5. Bevilgningsoversikter – investering				
Tall i hele tusen	Regnskap 2023	Revidert Budsjett 2023	Opprinnelig Budsjett 2023	Regnskap 2022
Investeringsutgifter				
Investeringer i varige driftsmidler	177 546	182 111	202 334	81 890
Tilskudd til andres investeringer	2 390	0	0	2 468
Investeringer i aksjer og andeler i selskaper	14 681	14 646	4 839	4 567
Utlån av egne midler	0	0	0	0
Avdrag på lån	0	0	0	0
Sum investeringsutgifter	194 617	196 757	207 173	88 925
Investeringsinntekter				
Kompensasjon for merverdiavgift	-26 768	-29 287	-32 027	-8 240
Tilskudd fra andre	-22 597	-15 050	-13 254	-9 184
Salg av varige driftsmidler	-3 335	-185	-185	-5 705
Salg av finansielle anleggsmidler*	-7 110	-7 110	0	0
Utdeling fra selskaper	0	0	0	-692
Mottatte avdrag på utlån av egne midler*	-6 000	-6 000	0	0
Bruk av lån*	-112 871	-134 479	-149 473	-58 711
Sum investeringsinntekter	-178 680	-192 111	-194 938	-82 533
Videre utlån				
Videreutlån	44 980	45 000	35 000	80 167
Bruk av lån til videre utlån	0	0	0	-80 167
Avdrag på lån til videre utlån	27 153	28 300	28 300	30 541
Mottatte avdrag på videre utlån	-40 296	-43 300	-43 300	-60 851
Netto utgifter videre utlån	31 837	30 000	20 000	-30 310
Overføring fra drift og netto avsetninger				
Overføring fra drift	-5 337	-5 337	-9 839	-5 291
Avsetninger til bundet investeringsfond	0	13 110*	0	30 310
Bruk av bundet investeringsfond	-31 905	-31 888	-22 396	-1 101
Avsetninger til ubundet investeringsfond	0	0	0	0
Bruk av ubundet investeringsfond	-10 531	-10 531	0	0
Dekning av tidligere års udekket beløp	0	0	0	0
Sum overføring fra drift og netto avsetninger	-47 774	-34 646	-32 235	23 917
Fremført til inndekning i senere år (udekket beløp)	0	0	0	0
Kontrollsum art 980/580 Regnskapsmessig mer-/ mindreforbruk	0	0	0	0
Overføring til fordeling (§5-5, andre ledd)				
Inntekter til fordeling	0	0	0	0
Utgifter til fordeling	194 617	201 482	207 173	88 925
Sum til fordeling (netto)	194 617	201 482	207 173	88 925

Tabell: Bevilgningsoversikt – investering.

* Feil beløp innmeldt regulering i tertialrapport nr. 2 – 2023. Beløpet skulle vært meldt inn som redusert behov for bruk av lån og ikke avsetning til bundet investeringsfond. Beløpet er summen av salg finansielle anleggsmidler og mottatte avdrag på utlån av egne midler.

Avvik mellom regnskap og budsjett kommenteres i årsberetningen.

Bevilgningsoversikt – investering, fordeling pr prosjekt

§ 5-5 Bevilgningsoversikter – fordeling pr investeringsprosjekt				
Tall i 1000 kroner	Regnskap 2023	Regulert budsjett 2023	Opprinnelig budsjett 2023	Regnskap 2022
Fra bevilgningsoversikt:				
Netto investeringer til fordeling:	194 617	196 757	207 173	88 925
Fordeling på prosjekt				
Gjenoppbygging Helge Væringsaaens vei 9D og 9E	2 376	0	0	0
12 boenheter for unge med nedsatt funksjonsnivå (Vestad Omsorgsboliger)	54 402	53 811	70 811	3 018
Boliger til vanskeligstilte	542	500	8 942	235
Kjøp av kommunale boliger 2022	0	0	0	3 336
Kjøp av kommunale boliger 2023	6 548	7 000	10 500	0
Oppgradering av rådhusplassen	579	1 316	6 250	281
IT investeringer 2022	0	0	0	1 537
IT investeringer 2023	2 649	2 850	2 850	0
IT investeringer 2022 - velferdsteknologi	0	0	0	166
IT investeringer 2023 - velferdsteknologi	653	2 130	2 130	0
IT investering 2022 Digi Helsestasjon/VSA/DP	0	0	0	173
Barnevern fagsystem - 2023-2026	0	350	350	0
Oppgradering av HR/Personalsystem (GAT og Unit4 ERP)	0	0	0	257
Vestad skole utvidelse mm kjøkken	298	1 800	0	0
IKT i skole 2022	0	0	0	548
Ydalir skole Newton rom	0	0	0	616
Utbygging og ombygging EUS	33 286	34 485	28 164	3 080
Lys og sceneteknisk utstyr, kino	347	350	350	0
Oppgradering Elverum kapell	12 230	13 360	10 481	359
Sørskogbygda kirkegård - kirkegårdsplan	224	222	0	28
Nytt renholdsrom Moen sykehjem	217	750	750	0
Virksomhetssystem sentralkjøkken	245	400	0	0
Utskifting signalanlegg Sætre og Jotunhaugen	2 259	2 500	2 500	243
Kombidampovn ved sentralkjøkkenet	0	0	0	206
Utskifting av kjøle- og fryseanlegg ved sentralkjøkkenet	1 780	2 450	2 450	0
Helsehuset morsrom	612	612	406	0
Kjøp av Deconx smittvernmaskiner	0	0	0	300
Ettermontering av sprinkleranlegg Søndre Nyborg	5 320	5 593	0	787
Tiltak for å hindre plastholdig granulat utenfor fotballbaner	1 501	1 500	0	95
sandmoen	58	0	0	5 195
Ombygging av gamle helsestasjonen til aktivitetssenter	224	250	9 000	0
Salg av eiendom	244	0	0	310
Kjøp av biler - jevn utskifting 2022	0	0	0	4 918
Kjøp av biler - jevn utskifting 2023	2 789	3 000	3 000	0
Maskiner (teknikk og miljø)	0	0	0	495
Tyngre kjøretøy	3 474	3 039	2 700	0
Driftsmaskiner eiendom	513	498	200	189
Smestadtoppen	8 908	0	0	3 588
Ydalir skole - dropstone	669	1 120	0	0
Gatelysinvesteringer	0	0	0	6 568
Gatelysinvesteringer	3 209	5 600	5 600	0
Utbygging Grindalsmoen vest	24	0	0	3 056
Digitalisering av vegelementer	28	28	0	88

§ 5-5 Bevilgningsoversikter – fordeling pr investeringsprosjekt				
Tall i 1000 kroner	Regnskap 2023	Regulert budsjett 2023	Opprinnelig budsjett 2023	Regnskap 2022
Innregulering av 3 stk G/S veger, langs samleveger sentrumsnært	56	0	0	1 066
Eiendomsinngrep 2022	0	0	0	14
Eiendomsinngrep 2023	91	100	200	0
GPS mottaker Geodata 2022	0	0	0	357
Hovedplan VA - alle anlegg	0	0	0	25 582
Hovedplan VA - alle anlegg	24 582	30 000	30 000	0
Gate, veg og park	0	0	0	14 193
Gate, veg og park	6 390	6 296	4 500	0
Rehabilitering av bruer	0	0	0	313
Rehabilitering av bruer	0	200	200	0
Makeskifte mellom E. Rogstadjærnet og KF Elverum kommuneskog	0	0	0	692
Skulptur Animus	239	0	0	0
Totalsum	177 565	182 111	202 334	81 890

Tabell: Bevilgningsoversikt – investering, fordeling per prosjekt.

De prosjekter som ikke er avsluttet i 2023 skal være videreført i budsjett 2024.

Prosjekter som er avsluttet i 2023 kommenteres i årsberetningen for 2023, eller i egne sluttrapporter.

Økonomisk oversikt etter art – drift

§ 5-6 Økonomisk oversikt etter art – drift				
Tall i hele tusen	Regnskap 2023	Revidert budsjett 2023	Opprinnelig budsjett 2023	Regnskap 2022
Driftsinntekter				
Rammetilskudd	-786 164	-778 852	-744 576	-729 105
Inntekts- og formuesskatt	-629 176	-642 119	-631 701	-670 807
Eiendomsskatt	-97 485	-91 038	-91 038	-90 022
Andre skatteinntekter	-3 387	-430	-401	-3 423
Andre overføringer og tilskudd fra staten	-81 288	-75 303	-53 140	-49 776
Overføringer og tilskudd fra andre	-281 111	-179 902	-153 805	-261 670
Brukerbetalinger	-67 346	-65 303	-64 574	-68 247
Salgs- og leieinntekter	-176 266	-168 003	-164 276	-148 484
Sum driftsinntekter	-2 122 222	-2 000 949	-1 903 511	-2 021 534
Driftsutgifter				
Lønnsutgifter	1 060 051	974 970	942 365	991 117
Sosiale utgifter	248 526	275 712	265 551	262 247
Kjøp av varer og tjenester	534 472	499 757	447 192	494 125
Overføringer og tilskudd til andre	154 003	136 661	110 724	139 516
Avskrivninger	122 231	126 560	126 560	121 251
Sum driftsutgifter	2 119 283	2 013 660	1 892 391	2 008 256
Brutto driftsresultat	-2 939	12 711	-11 119	-13 278
Finansinntekter/Finansutgifter				
Renteinntekter	-29 918	-28 550	-23 049	-20 325
Utbytter	-50 267	-50 267	-33 000	-13 266
Gevinster og tap på finansielle omløpsmidler	0	0	0	0
Renteutgifter	113 541	111 679	107 179	57 757
Avdrag på lån	85 752	84 774	84 774	83 839
Netto finansutgifter	119 108	117 636	135 904	108 004
Motpost avskrivninger	-122 231	-126 560	-126 560	-121 251
Netto driftsresultat	-6 063	3 786	-1 775	-26 524
Disponering eller dekning av netto driftsresultat:				
Overføring til investering	5 337	5 337	9 839	5 291
Avsetninger til bundne driftsfond	13 985	12 769	401	16 051
Bruk av bundne driftsfond	-16 316	-13 887	-2 627	-22 569
Avsetninger til disposisjonsfond	3 056	0	0	27 751
Bruk av disposisjonsfond	0	-8 004	-5 838	0
Dekning av tidligere års merforbruk	0	0	0	0
Sum disponeringer eller dekning av netto driftsresultat	6 063	-3 786	1 775	26 524
Fremført til inndekning i senere år (merforbruk)	0	0	0	0

Tabell: Økonomisk oversikt etter art – drift.

Budsjettavvik og årsavslutningsdisposisjoner

§ 5-9 Oversikt over samlet budsjettavvik og årsavslutningsdisposisjoner

Driftsregnskapet		
	Tall i hele tusen	Beløp
Netto driftsresultat		-6 063
Avsetninger til bundne driftsfond		13 985
Bruk av bundne driftsfond		-16 316
Overføring til investering i henhold til årsbudsjettet og fullmakter		5 337
Avsetninger til disposisjonsfond i henhold til årsbudsjettet og fullmakter		0
Bruk av disposisjonsfond i henhold til årsbudsjettet og fullmakter		-8 004
Budsjettet dekning av tidligere års merforbruk		0
Årets budsjettavvik (mer- eller mindreforbruk før strykninger)		-11 061
Strykning av overføring til investering		0
Strykning av avsetninger til disposisjonsfond		0
Strykning av dekning av tidligere års merforbruk		0
Strykning av bruk av disposisjonsfond		8 004
Mer- eller mindreforbruk etter strykninger		-3 057
Bruk av disposisjonsfond for reduksjon av årets merforbruk etter strykninger		
Bruk av disposisjonsfond for inndekning av tidligere års merforbruk		
Bruk av mindreforbruk etter strykninger for dekning av tidligere års merforbruk		
Avsetning av mindreforbruk etter strykninger til disposisjonsfond		3 057
Fremført til inndekning i senere år (merforbruk)		0

Tabell: Budsjettavvik og årsavslutningsdisposisjoner - driftsregnskap.

Investeringsregnskapet		
	Tall i hele tusen	Beløp
Sum utgifter og inntekter eksklusive bruk av lån		160 645
Avsetninger til bundne investeringsfond		0
Bruk av bundne investeringsfond		-31 905
Budsjettet bruk av lån		-134 479
Overføring fra drift i henhold til årsbudsjettet og fullmakter		-5 337
Avsetninger til ubundet investeringsfond i henhold til årsbudsjettet og fullmakter		0
Bruk av ubundet investeringsfond i henhold til årsbudsjettet og fullmakter		-10 531
Dekning av tidligere års udekket beløp		0
Årets budsjettavvik (udekket eller udisponert beløp før strykninger)		-21 608
Strykning av avsetninger til ubundet investeringsfond		
Strykning av bruk av lån		21 608
Strykning av overføring fra drift		0
Strykning av bruk av ubundet investeringsfond		0
Udekket eller udisponert beløp etter strykninger		0
Avsetning av udisponert beløp etter strykninger til ubundet investeringsfond		0
Fremført til inndekning i senere år (udekket beløp).		0

Tabell: Budsjettavvik og årsavslutningsdisposisjoner - investeringsregnskap.

Balanseregnskapet

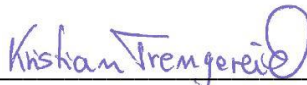
§ 5-8. Balanseregnskapet				
	Tall i hele tusen	Note	Regnskap 2023	Regnskap 2022
EIENDELER				
Anleggsmidler				
Varige driftsmidler				
Faste eiendommer og anlegg		4	3 101 185	3 065 108
Utstyr, maskiner og transportmidler		4	101 606	103 691
Finansielle anleggsmidler				
Aksjer og andeler (eiendeler)		5, 15	256 866	251 193
Obligasjoner (eiendeler)				
Utlån		6	668 265	670 387
Immaterielle eiendeler			0	0
Pensjonsmidler		11	2 355 699	2 249 232
Sum anleggsmidler			6 483 621	6 339 610
Omløpsmidler				
Bankinnskudd og kontanter			200 596	279 054
Finansielle omløpsmidler				
Aksjer og andeler (omløpsmidler)		7	0	0
Obligasjoner (omløpsmidler)		7	0	0
Sertifikater		7	0	0
Derivater (omløpsmidler)		7	0	0
Kortsiktige fordringer				
Kundefordringer			37 285	31 327
Andre kortsiktige fordringer			146 740	148 348
Premieavvik (kortsiktige fordringer)		11	210 539	133 162
Sum omløpsmidler			595 160	591 890
Sum eiendeler			7 078 781	6 931 501
EGENKAPITAL OG GJELD				
Egenkapital				
Egenkapital drift				
Disposisjonsfond		13	-106 085	-103 028
Bundne driftsfond			-43 611	-45 942
Merforbruk i driftsregnskapet			0	0
Egenkapital investering				
Ubundet investeringsfond			-4 043	-14 575
Bundne investeringsfond			-66 314	-98 219
Udekket beløp i investeringsregnskapet			0	0
Annen egenkapital				
Kapitalkonto		2	-1 434 132	-1 433 388
Prinsippendringer som påvirker arbeidskapitalen drift		3	6 783	6 783
Prinsippendringer som påvirker arbeidskapitalen investering			0	0
Sum egenkapital			-1 647 402	-1 688 369
Langsiktig gjeld				
Lån				
Gjeld til kredittinstitusjoner		8-10	-2 108 418	-2 087 269
Obligasjonslån			0	0
Sertifikatlån		8-10	-766 000	-768 054

§ 5-8. Balanseregnskapet				
	Tall i hele tusen	Note	Regnskap 2023	Regnskap 2022
Pensjonsforpliktelse		11	-2 245 089	-2 101 789
Sum langsiktig gjeld			-5 119 507	-4 957 111
Kortsiktig gjeld				
Leverandørgjeld			-67 864	-70 506
Likviditetslån			0	0
Derivater (kortsiktig gjeld)			0	0
Annen kortsiktig gjeld			-239 975	-205 108
Premieavvik (kortsiktige gjeld)			-4 032	-10 406
Sum kortsiktig gjeld			-311 872	-286 020
Sum egenkapital og gjeld			-7 078 781	-6 931 501
MEMORIAKONTI				
Ubrukte lånemidler			70 018	50 889
Andre memoriakonti			-9 777	-13 577
Motkonto for memoriakontiene			-60 242	-37 312
Sum memoriakonti			0	0

Tabell: Balanseregnskapet.

Balanseregnskapet viser en oppstilling av kommunens eiendeler i form av anleggsmidler og omløpsmidler, egenkapital og gjeld fordelt på langsiktige og kortsiktige forpliktelser. I tillegg vises memoriakonti som blant annet viser ubrukte lånemidler til investeringsprosjektene.

Elverum, $\frac{31.12.2023}{22.02.2024}$

Kristian Trengereid
Kommunedirektør

David Sande
økonomisjef

Regnskapsprinsipper

Regnskapet er utarbeidet i henhold til bestemmelsene i kommuneloven, forskrifter og god kommunal regnskapsskikk (GKRS).

All tilgang og bruk av midler i løpet av året som vedrører kommunens virksomhet fremgår av driftsregnskapet eller investeringsregnskapet.

Alle utgifter, utbetalinger, inntekter og innbetalinger er regnskapsført brutto. Dette gjelder også interne finansieringstransaksjoner. Alle kjente utgifter, utbetalinger, inntekter og innbetalinger i året er tatt med i årsregnskapet, enten de er betalt eller ikke (anordningsprinsippet). For lån er kun den delen av lånet som faktisk er brukt i løpet av året ført i investeringsregnskapet. Den delen av lånet som ikke er brukt, er registrert som memoriapost.

I den grad enkelte utgifter, utbetalinger, inntekter eller innbetalinger ikke kan fastsettes eksakt ved tidspunktet for regnskapsavleggelsen, registreres et anslått beløp i årsregnskapet.

Klassifisering av anleggsmidler og omløpsmidler

I balanseregnskapet er anleggsmidler og eiendeler bestemt til varig eie eller bruk for kommunen. Andre eiendeler er omløpsmidler.

Fordringer knyttet til egen vare- og tjenesteproduksjon, samt markedsbaserte verdipapirer som inngår i en handelsportefølje er alltid omløpsmidler. Andre markedsbaserte verdipapirer skal klassifiseres som omløpsmidler med mindre kommunen har foretatt investeringen ut fra næringspolitiske eller samfunnmessige hensyn. I slike tilfeller klassifiseres verdipapirene som anleggsmidler.

Andre fordringer som ikke inngår i punket ovenfor, er omløpsmidler dersom disse forfaller til betaling innen ett år etter anskaffelsestidspunktet. Ellers skal de klassifiseres som anleggsmidler.

Kommunen følger KRS nr. 4 Avgrensningen mellom driftsregnskapet og investeringsregnskapet. Standarden har særlig betydning for skille mellom vedlikehold og påkostning i forhold til anleggsmidler. Utgifter som påløper for å opprettholde anleggsmiddelets kvalitetsnivå utgiftsføres i driftsregnskapet. Utgifter som representerer en standardheving av anleggsmiddelet utover standarden ved anskaffelsen utgiftsføres i investeringsregnskapet og aktiveres på anleggsmiddelet i balansen.

Klassifisering av gjeld

Langsiktig gjeld er knyttet til formålene i kommuneloven § 14-15 lån til egne investeringer og § 14-17 lån til videre utlån. All annen gjeld er kortsiktig gjeld. Neste års avdrag på utlån inngår i anleggsmidler og neste års avdrag på lån inngår i langsiktig gjeld.

Vurderingsregler

Omløpsmidler er vurdert til laveste verdi av anskaffelseskost og virkelig verdi. Markedsbaserte finansielle omløpsmidler er vurdert til virkelig verdi.

Utestående fordringer er vurdert til pålydende.

Anleggsmidler er vurdert til anskaffelseskost. Anleggsmidler med begrenset økonomisk levetid avskrives med like store årlige beløp over levetiden til anleggsmiddelet. Avskrivningene starter året etter at anleggsmidlet er anskaffet/tatt i bruk av virksomheten. Avskrivningsperiodene er i tråd med § 3-4 i forskrift om årsregnskap og årsberetning.

Anleggsmidler som har hatt verdifall som forventes ikke å være forbigående er nedskrevet til virkelig verdi i balansen.

Vurderingene for eiendeler gjelder tilsvarende for kortsiktig og langsiktig gjeld.

Langsiktig gjeld skal vurderes til opptakskost. Langsiktig gjeld skal oppskrives ved varig økning i forpliktelsen. Krav til oppskrivning gjelder ikke ved renteendring på langsiktig gjeld. Oppskrivningen skal reverseres i den utstrekning grunnlaget for oppskrivningen ikke lenger er til stede.

Kortsiktig gjeld skal vurderes til det høyeste av opptakskost og virkelig verdi. Vurdering til høyeste verdi skal fravikes når dette er i samsvar med god kommunal regnskapskikk for regnskapsføring av sikring. Kortsiktig gjeld som vurderes likt som markedsbaserte finansielle omløpsmidler skal vurderes til virkelig verdi.

Ved lånefinansiering av investeringer er ikke renteutgiftene lagt til anskaffelseskost i samsvar med anbefalt løsning i KRS nr. 2.

Selvkostberegninger

Elverum kommune har utarbeidet etterkalkyler for gebyrfinansierte selvkosttjenester i henhold til «Forskrift om beregning av samlet selvkost for kommunale og fylkeskommunale gebyrer». Kommunen benytter selvkostberegningsmodellen Momentum Selvkost Kommune.

Mva-plikt og mva-kompensasjon

Kommunen følger reglene i Lov om merverdiavgift for de tjenesteområder som omfattes av loven. For kommunens øvrige virksomhet krever kommunen merverdiavgiftskompensasjon henhold til Lov om kompensasjon for merverdiavgift.

Kommunens organisering

Den samlede virksomheten til kommunen er i hovedsak organisert innenfor kommunens ordinære organisasjon, men noe lovpålagt virksomhet er organisert i vertskommunesamarbeid eller interkommunale selskap.

Elverum kommune har organisert sin virksomhet med ansvarlige sektor- og stabsledere som rapporterer direkte til kommunedirektøren basert på bruk av rammebudsjetter. Den enkelte virksomhetsleder har delegert ansvar for gjennomføring av tjenestene på sitt område gjennom lederavtaler.

Rammeområdene inngår i tjenesteområdene som fremgår av skjema «*bevilgninger – drift*».

Interkommunalt politisk råd – kommuneloven § 18-1

Elverum kommune er med i **Sør-Østerdalsregionen interkommunalt politisk råd (SØIPR)**. Deltakerkommunene er; Våler, Åmot, Stor-Elvdal, Engerdal, Trysil og Elverum. SØIPR er ikke et eget rettssubjekt. Eierandelene er likt fordelt mellom medlemmene i rådet. SØIPR kan unnlate å utarbeide eget årsbudsjett, årsregnskap og årsberetning, jf. forskrift om økonomiplan, årsbudsjett, årsregnskap og årsberetning for kommuner og fylkeskommuner mv. § 8-3. Regnskapet er en del av Elverum kommunes regnskap, men føres på et eget ansvar og ubrukte midler i samarbeidet avsettes til eget bundet fond.

Vertskommunesamarbeid – kommuneloven § 20-2

Vertskommunesamarbeid er en avtale mellom to eller flere kommuner om at en kommune kan utføre oppgaver og treffe vedtak i saker som ikke har prinsipiell betydning. Elverum kommune har inngått følgende vertskommunesamarbeid:

- Elverum kommune er vertskommune og fører regnskapet for **PPT-tjenesten** i kommunene Stor-Elvdal, Våler, Åmot og Elverum.
- Elverum kommune er vertskommune og fører regnskapet for Elverum **Interkommunale Legevakt** som dekker kommunene Elverum, Våler, Åmot og Åsnes. Legevakten er plassert i Helsehuset.
- Elverum kommune er vertskommune og fører regnskap for et samarbeid med Åmot kommune om felles **institusjonskjøkken** (Sentral kjøkken – Terningen Arena).
- Hamar interkommunale **krisesenter** sammen med Hamar, Ringsaker, Løten, Stange, Elverum, Trysil og Åmot med Hamar som vertskommune.

Interkommunale selskap (IKS) – lov om interkommunale selskaper

Interkommunale selskap er selskap hvor alle deltakerne er kommuner, fylkeskommuner eller interkommunale selskaper. Den enkelte deltaker hefter ubegrenset for en prosent- eller brøkdel av selskapets forpliktelser. Forpliktelsen svarer vanligvis til deltakernes eierandel i selskapet. Representantskapet er selskapets øverste organ der alle deltakerne er representert med minst en representant.

Interkommunale selskap er eget rettssubjekt og avlegger eget regnskap.

Elverum kommune er deltakere i følgende interkommunale selskap:

- **Renovasjon** – Tjenesten er organisert gjennom Sør-Østerdal interkommunale renovasjonsselskap IKS hvor Elverum kommune er kontorkommune og hefter for 60 % av selskapets forpliktelser.
- **Brann- og redningstjeneste** – Tjenesten er organisert gjennom Midt- Hedmark brann- og redningsvesen IKS hvor Elverum kommune er kontorkommune og hefter for 37,4 % av selskapets forpliktelser.
- **Revisjon** – Tjenesten er organisert gjennom Revisjon ØST IKS hvor Løten kommune er selskapets kontorkommune. Elverum kommune har en ansvarsdel på 11,0 %.
- **Sekretariatsfunksjon for kontrollutvalget** – Tjenesten har vært organisert gjennom Hedmark Revisjon IKS hvor Løten kommune er selskapets kontorkommune. Dette samarbeidet er nå endret og heter nå Revisjon Øst. Elverum kommune har en ansvarsdel på 8,35 %.

Ut over dette drives kommuneskogen som kommunalt foretak gjennom KF Elverum kommuneskoger. Kommuneskogen fører eget separat regnskap for sin virksomhet.

Noter

1 Endring i arbeidskapital

Budsjett og regnskapsforskriften, § 5-10 a)

BALANSEN	31.12.2023	01.01.2023	Endring
Omløpsmidler	595 160	591 890	3 270
Kortsiktig gjeld	311 872	286 020	25 852
Arbeidskapital	283 288	305 870	-22 582

DRIFTS- OG INVESTERINGSREGNSKAPET (bevilgningsoversikter)

2023

Netto driftsresultat	6 063
Netto utgifter/inntekter i investering	47 774
Endring ubrukte lånemidler (økning +/reduksjon-)	19 129
Endring arbeidskapital i drifts- og investeringsregnskapet	-22 582
Differanse i endring arbeidskapital balanse og drift og investering	0

2 Kapitalkonto

Budsjett og regnskapsforskriften, § 5-10 b)

Spesifikasjon av transaksjoner mot kapitalkonto

KAPITALKONTO - tall i hele tusen			
01.01.2023 Balanse		01.01.2023 Balanse	1 433 388
(underskudd i kapital)		(kapital)	
Debetposter i året:		Kreditposter i året:	
Salg av fast eiendom og anlegg	489	Aktivering av fast eiendom og anlegg	140 690
Nedskrivninger fast eiendom		Oppskrivning av fast eiendom	
Avskrivning av fast eiendom og anlegg	104 364		
Avskrivning finansiell leasing		Tilgang finansiell leasing	
Salg av utstyr, maskiner og transportmidler	132	Aktivering av utstyr, maskiner og transportmidler	12 090
Nedskrivning av utstyr, maskiner og transportmidler		Oppskrivning av utstyr, maskiner og transportmidler	
Avskrivninger av utstyr, maskiner og transportmidler	15 459	Kjøp av aksjer og andeler	14 681
Salg av aksjer og andeler	7 110	Oppskrivning av aksjer og andeler	
Nedskrivning av aksjer og andeler	240	Utlån formidlings/startlån	44 980
Avdrag på formidlings/startlån	38 229	Utlån sosial lån	96
Avdrag på sosial lån	86	Utlån egne midler	
Avdrag på utlånte egne midler	8 189	Minimumsavdrag 2023	711
Avskrivning sosial utlån		Oppskrivning utlån	
Avskrevet andre utlån	694	Avdrag på eksterne lån	112 194
Bruk av midler fra eksterne lån	112 871	Urealisert kursgevinst utenlandslån	
Ekstraordinær avgang- korrigering av tidligere års feil		UB Pensjonsmidler (netto)	106 467
UB Pensjonsforpliktelse (netto)	143 301	Estimatavvik pensjonsmidler	
Estimatavvik pensjonsforpliktelse		Finansiell leasing korrigering forpliktelse	
		Reversering nedskrivning av utstyr, maskiner og	
31.12.2023 Balanse	1 434 132	31.12.2023 Balanse	
Kapitalkonto		(underskudd i kapital)	

3 Vesentlige endringer i regnskapsprinsipp

Budsjett og regnskapsforskriften, § 5-10 c)

Det ikke foretatt noen endring av regnskapsprinsipper eller regnskapsestimater i 2023.

Vurderinger om det er endring i regnskapsprinsipper eller korrigeringer av tidligere års feil skal gjøres i henhold til god kommunal regnskapsskikk og KRS nr 5 - Endring av regnskapsprinsipper, estimater og korrigering av tidligere års feil. Med endring av regnskapsprinsipp siktes det til en systematisk endring i hvordan inntekter eller utgifter periodiseres, eller hvordan eiendeler eller gjeld måles. Korrigering av tidligere års feil innebærer at det i ettertid oppdages feil i regnskapet fra tidligere regnskapsperioder. Slike feil må det korrigeres for og det vil ha resultatvirkning.

Etter en vurdering av årsaken (eller mangel av kjent årsak) er det ikke mulig å vite om avviket skal håndteres som prinsippendringer eller korrigering av tidligere års feil. Avvikene går langt tilbake i tid og det er usikkert om det er korrekt at avviket skal belaste driftsregnskapet uten å vite med sikkerhet at det er korrekt. Etter en samlet vurdering er avvikene på kapitalkontoen ført mot balansekontoen for prinsippendringer og uten resultatvirkning.

Tabellen nedenfor viser tidligere endringer av regnskapsprinsipper som er bokført i balansen.

Prinsippendringer - fra tidligere regnskap		Tall i hele tusen	2023	2022
1	Prinsippendring ressurskrevende brukere 2008		-17 835	-17 835
2	Prinsippendring feriepenger 1992/1994		17 170	17 170
3	Prinsippendring materialbeholdning 2001		128	128
4	Prinsippendring påløpte renter 2001		195	195
5	Prinsippendring MVA-kompensasjon 2001		-3 811	-3 811
6	Prinsippendring 13. lønnskjøring skifte av lønssystem 2009		4 256	4 256
6	Prinsippendring avvik kapitalkontoen 2016		3 899	3 899
6	Prinsippendring avvik kapitalkontoen før 2007		2 780	2 780
	Sum		6 783	6 783

4 Varige driftsmidler

Budsjett og regnskapsforskriften, § 5-11 a)

Anleggsmiddelgruppe	Avskrivning	Eiendeler
Gruppe A	5 år	EDB-utstyr, kontormaskiner og lignende.
Gruppe B	10 år	Anleggsmaskiner, maskiner, inventar og utstyr, verktøy og transportmidler og lignende.
Gruppe C	20 år	Brannbiler, parkeringsplasser, trafikklys, tekniske anlegg (VAR), renseanlegg, pumpestasjoner, forbrenningsanlegg og lignende.
Gruppe D	40 år	Boliger, skoler, barnehager, idrettshaller, veier og ledningsnett og lignende.
Gruppe E	50 år	Forretningsbygg, lagerbygg, administrasjonsbygg, sykehjem og andre institusjoner, kulturbygg, brannstasjoner og lignende.
Gruppe F	-	Tomter avskrives ikke.

Anlegg	Gruppe A	Gruppe B	Gruppe C	Gruppe D	Gruppe E	Gruppe F	Finansiell leasing	Sum
Bokført verdi 1.1.	24 213	79 477	58 531	2 032 304	890 730	83 543	29 145	3 197 943
Tilgang	3 309	16 922	1 662	133 752	217	246		156 108
Avgang		1 074		863				1 937
Avskrivninger	7 692	13 550	5 669	69 705	22 597		1 657	120 870
Nedskrivninger				965				965
Reverserte nedskrivninger								0
Bokført verdi 31.12	19 830	81 775	54 524	2 094 523	868 350	83 789	27 488	3 230 279

Ved overgang til anleggsregister integrert i anleggsmodulen til økonomisystemet, har ikke opprinnelig anskaffelseskost og akkumulerte avskrivninger latt seg konvertere. Den anskaffelseskost som vises er derfor nettoverdi av opprinnelig anskaffelseskost og akkumulerte avskrivninger pr 01.01.2010.

Salg av varige driftsmidler

I løpet av 2023 er det solgt varige driftsmidler for 3,3 millioner kroner. Det består av 1 traktor og 9 biler og eiendommen Elgvn 43 gnr 13 bnr 835.

Avskrivning/nedskrivning i løpet av regnskapsåret

Det er gjennomført ordinære avskrivninger for året med til sammen 122 231 millioner kroner. Avskrivningene er bokført i kommunens driftsregnskap.

5 Aksjer og andeler (finansielle anleggsmidler)

Budsjett og regnskapsforskriften, § 5-11 b)

Selskapets navn	Eierandel	Antall aksjer og andeler	Beløp i hele kr
KLP - Kommunenes Landspensjonskasse	Minoritet		36 781 941
EKP - Elverum kommunale pensjonskasse			39 163 054
SØIR - Sør Østerdal Interkom. Renovasjonsselskap	60 %		5 670 000
Midt-Hedmark Brann- og redningsvesen IKS	37,4 %		2 570 000
Revisjon Øst IKS	11,0 %		180 000
Biblioteksentralen A/L **	Minoritet	14	14
OBOS, ANDEL **		8	8
OBOS, ANDEL		2	1 565
Silkosfeltet Borettslag (læresleilighet)	Minoritet	1	3 500
Elverum Energi AS	100 %	15 000	86 662 109
Tunet Elverum AS	100 %	2	100 000
Filmparken AS	Minoritet	4 459	4 900
Flerbruksanlegget AS	100 %	1 500	1 500 000
Terningen Arena Idrett og Kultur AS	100%	1 000	27 041 000
Nordavind Dc Sites AS	7,69 %	30	150 000
Abakus AS	0,1 %	1	2 500
Elverum Vekst AS *	100 %	9547	19 547 700
Anno museum	5,33 %	33	10 000 000
Kontrollutvalgssekretariatet Øst IKS	8,35 %		
Sum aksjer og andeler			229 378 291

* Elverum Vekst AS er morselskapet til Elverum Tomteselskap AS, Elverum kommunale Industribygg AS og EKI Utvikling AS. Elverum kommune styrket aksjekapitalen til Elverum Vekst AS med Kr 10 000 000,- i løpet av 2023. Elverum Vekst AS bruke midlene til å kjøpe aksjer i Solbergvegen AS, som eier og leier ut lokalene til Curida AS.

** Aksjene/andelene er tidligere registrert med Kr 1,- på grunn av at de ble vurdert til ikke å ha verdi for Elverum Kommune.

Ydalir Boligutvikling AS ble meldt oppløst i februar 2023. Det av innbetalt aksjekapital som ikke ble tilbakebetalt til Elverum kommune ble tapsført i 2023.

6 Utlån (finansielle anleggsmidler)

Budsjett og regnskapsforskriften, § 5-11 c)

Kommuner kan i henhold til kommuneloven med tilhørende forskrift gi utlån til andre, men dette må ikke komme i konflikt med blant annet regelverket for ulovlig offentlig støtte. Nedenfor er en oversikt over de garantier og utlån kommunen har gitt til forskjellige formål og selskaper.

Utlån til	Tall i hele tusen	Vedtaks	Opprinnelig beløp	Restbeløp pr 31.12	Finansiering	Tilbakebetalt
TAIK AS, ansvarlig lån nedbetales årlig		KS 058/13	27 000	16 140	Lån	2038
TAIK AS, ansvarlig lån løper til forfall		KS 124/15	32 500	32 500	Egenkapital	2045
EKI UTVIKLING AS, ansv lån avdr fritt 10 år		KS 076/14	5 000	5 000	Lån	2024
Elverum Tomteselskap AS, ansvarlig lån		KS 043/16	5 500	5 500	Lån	2026
Elverum Tomteselskap AS, ansvarlig lån		KS 043/16	5 000	1 250	Lån	2026
Søndre Elverum Idrettshall AS		KS 115/18	19 500	17 550	Lån	2059
Sum			107 300	77 940		

I tillegg til lånene i tabellen over har kommunen utlån til innbyggere i form av startlån på kr 589 915 millioner kroner og 0,41 million kroner i sosiale utlån. Til sammen har kommune utlån på 670,4 millioner kroner.

7 Markedsbaserte finansielle eiendeler og forpliktelser

Budsjett og regnskapsforskriften, § 5-11 d)

Elverum kommune har ingen finansielle omløpsmidler.

8 Sikring av finansielle eiendeler og forpliktelser

Budsjett og regnskapsforskriften, § 5-11 e)

Langsiktig gjeld med fast rente:

Lån	Tall i hele tusen	Beløp	Løper fra	Løper til	Betaler	Bank
KBN-20180583		132 199	11.12.2018	10.12.2028	2,6 %	Kommunalbanken
KBN-20190434		17 550	24.09.2019	24.09.2029	2,3 %	Kommunalbanken
KBN-20190515		119 003	08.11.2019	08.11.2029	2,4 %	Kommunalbanken
KLP-8317.61.13262		63 000	19.12.2022	20.12.2027	3,6 %	KLP banken AS
KLP-8317.62.70392		132 000	14.09.2023	14.09.2033	4,9 %	KLP banken AS
Sum lån med fast rente		463 752				

Sikring av gjeld med flytende rente:

Swap mot underliggende lån	Beløp	Løper fra	Løper til	Betaler	Mottar	Formål med sikringen	Swap-motpart
Swap mot KB_20120308	43 200	26.06.2012	28.06.2027	3,3 %	3M NIBOR	Kontantstrømsikring	Nordea
Swap mot KB_20120061	30 599	15.08.2012	17.11.2025	4,1 %	3M NIBOR	Kontantstrømsikring	Nordea
Swap mot KLP 8317.56.98119	31 200	05.09.2012	05.12.2025	4,2 %	3M NIBOR	Kontantstrømsikring	Nordea
Swap mot Sertifikatlån 5	100 000	27.03.2014	29.01.2025	3,0 %	3M NIBOR	Kontantstrømsikring	Nordea
Swap mot KB_20120137	35 000	17.06.2019	18.03.2024	3,6 %	3M NIBOR	Kontantstrømsikring	Nordea
Sum swap-avtaler	239 999						

Rentesikring gjøres gjennom tradisjonelle fastrentelån og bruk av rentebytteavtaler (Swap). Bakgrunnen for dette ligger i kommunens finansreglement og benyttes til styring og optimalisering av kommunens renterisiko innenfor generelle rammer som gjelder for renterisiko. Rammene tilsier minimum ¼ sikring med fastrente, og minimum ¼ med flytende rente. Rentebetingelser ved rentesikring følger markedssvingningene.

9 Lån

Budsjett og regnskapsforskriften, § 5-12 a)

Fordeling av langsiktig gjeld:	Tall i hele tusen	Regnskap 2023	Regnskap 2022
Gjeldsbrevlån/banklån		1 454 188	1 407 954
Sertifikatlån*		766 000	768 054
Husbanklån		625 085	650 170
Finansiell leasing		29 145	29 145
Sum bokført langsiktig gjeld		2 874 418	2 855 323
<u>Herav selvfinansierende gjeld:</u>			
Startlån/Husbank		589 915	583 163
Selvkostområder		361 146	354 367
Lån til aksjeselskaper		34 940	35 379
Sum selvfinansierende gjeld		986 001	972 909
Fordeling av fast/flytende gjeld eks husbanklån:		Regnskap 2023	Regnskap 2022
Fast rente		30 %	30 %
Flytende rente		68 %	68 %
Gjenstående nedbetalingstid		26 år	26 år
Gjennomsnittlig rente		2,42 %	2,42 %

*Sertifikatlån er gjeldsbrev med forfallstid på 3 – 12 mnd. Det betyr at alle disse lånene vil refinansieres i løpet av neste regnskapsår.

10 Avdrag på lån

Budsjett og regnskapsforskriften, § 5-12 b)

Driftsregnskap (tall i hele tusen)	Regnskap 2023	Regnskap 2022
Avskrivning	122 231	121 251
Bokført verdi anleggsmidler 31.12.x-1)*	3 114 401	3 168 121
Langsiktig gjeld 31.12.x-1)**	2 184 936	2 171 365
Avdrag på lån i driftsregnskapet	85 752	83 839
Minimumsavdrag i henhold til kommunelov	85 752	83 103
Avdrag utover minimumskravet	0	736
Avdrag på lån i investeringsregnskapet (formidlingslån)	27 153	30 541
* Eksklusive tomter som ikke avskrives		
** Lånegjeld eksklusive lån til formidling (startlån mv)		
Investeringsregnskap (Formidlingslån) (tall i hele tusen)		
Utlån - til kjøp- og utbedring av bolig	44 980	80 167
Mottatte avdrag på utlån	-40 296	-60 851
- herav ekstraordinære innbetalinger		-30 310
Betalte avdrag på formidlingslån	23 874	30 541
Avsatt ekstraordinære avdrag		30 310
Fond (bruk av tidligere innbetalte ekstraordinære avdrag)	31 838	0
Fond med ekstraordinære innbetalinger	-65 668	-97 506

11 Pensjon

Budsjett og regnskapsforskriften, § 5-12 c)

Årets netto pensjonskostnad (F § 13-1 bokstav C)	2023
Årets pensjonsopptjening, nåverdi	98 087
Rentekostnad av påløpt pensjonsforpliktelse	74 724
Forventet avkastning på pensjonsmidlene	-88 073
Administrasjonskostnader	9 753
Netto pensjonskostnad (inkl. adm.)	94 491
Årets pensjonspremie til betaling	189 066
Årets premieavvik	-94 575

Balanse 31.12.23 (F § 13-1 bokstav E)	Pensjonsposter	Arbeidsgiveravgift
Brutto påløpt forpliktelse	2 237 077	
Pensjonsmidler	2 355 698	
Netto pensjonsforpliktelse	-118 621	-16 726
Årets premieavvik	-94 575	-13 335
Premieavvik tidligere år	-86 413	-12 184
Akkumulert premieavvik	-180 988	-25 519

Estimatavvik	Pensjonsmidler	Pensjonsforpliktelse	Netto
Estimert 01.01.23	2 249 232	-2 101 788	147 444
Ny beregning 01.01.23	2 159 953	-2 135 906	24 047
Årets estimatavvik (01.01.23)	89 279	34 118	123 397

Beregningsforutsetninger 2023

Se beregningsforutsetninger for de enkelte selskapene på de neste sidene.

11a Elverum kommunale pensjonskasse (EKP)

Årets netto pensjonskostnad	Tall i hele tusen	2023
Årets pensjonsopptjening, nåverdi		49 656
Rentekostnad av påløpt pensjonsforpliktelse		33 826
Forventet avkastning på pensjonsmidlene		-41 310
Administrasjonskostnader		7 328
Netto pensjonskostnad (inkl. adm.)		49 500
Årets pensjonspremie til betaling		78 849
Årets premieavvik		-29 349

Balanse 31.12.23 (F § 3-5)	Pensjonsposter	Arbeidsgiveravgift
Brutto påløpt forpliktelse	1 033 620	
Pensjonsmidler	1 093 506	
Netto pensjonsforpliktelse	-59 886	0
Årets premieavvik	-29 349	-4 138

Beregningsforutsetninger	2023
Forventet avkastning på pensjonsmidler (F § 3-6)	4,00 %
Diskonteringsrente (F § 3-6)	3,50 %
Forventet årlig lønnsvekst og G vekst (F § 3-6)	2,48 %
Forventet årlig pensjonsregulering (F § 3-6)	1,71 %
Forutsetninger om fratreden beregnes etter en modell som gir en forventning om at 5 % av de aktive medlemmene i EKP fratrer hvert år. Forenklet modell for AFP uttak på 50 % uavhengig av alder.	

Årets netto pensjonskostnad		Tall i hele tusen	2023
Estimatavvik	Pensjonsmidler	Pensjonsforpliktelser	Netto forpliktelse
Estimert 01.01.23	1 085 263	-947 366	137 897
Ny beregning 01.01.23	1 013 304	-982 767	30 537
Årets estimatavvik (01.01.23)	71 959	35 401	107 360

11b Kommunenes Landspensjonskasse (KLP)

Årets netto pensjonskostnad		Tall i hele tusen	2023
Årets pensjonsopptjening, nåverdi			34 895
Rentekostnad av påløpt pensjonsforpliktelse			35 717
Forventet avkastning på pensjonsmidlene			-43 410
Administrasjonskostnader			1 908
Netto pensjonskostnad (inkl. adm.)			29 110
Årets pensjonspremie til betaling			88 125
Årets premieavvik			-59 015
Balanse 31.12.23 (F § 3-5)		Pensjonsposter	Arbeidsgiveravgift
Brutto påløpt forpliktelse		1 036 707	
Pensjonsmidler		1 152 264	
Netto pensjonsforpliktelse		-115 557	0
Årets premieavvik		-59 015	-8 321
Beregningsforutsetninger			2023
Forventet avkastning på pensjonsmidler (F § 3-6)			4,00 %
Diskonteringsrente (F § 3-6)			3,50 %
Forventet årlig G og lønnsvekst (F § 3-6)			2,48 %
Forventet årlig pensjonsregulering (F § 3-6)			1,71 %
Forutsetninger for turnover:			
	Sykepleiere:	Fellesordningen:	Uttak av AFP fra 62 år:
under 20 år	25 %	25 %	Sykepleiere: * 36%
20-25 år	15 %	25 %	Sykepleiere: ** 42,5%
24-29 år	-	15 %	Fellesordningen * 36%
26-30 år	10 %		Fellesordningen: ** 42,5%
30-39 år	-	7,50 %	* 65 års aldersgrense
31-40 år	6 %		** 70 års aldersgrense
40-50 år	4 %	5 %	
50-55 år	3 %	3 %	
over 55 år	0 %	0 %	
Estimatavvik	Pensjonsmidler	Pensjonsforpliktelse	Netto forpliktelse
Estimert 01.01.23	1 069 412	-985 687	83 725
Ny beregning 01.01.23	1 061 648	-1 005 106	56 542
Årets estimatavvik (01.01.23)	7 764	19 419	27 183

11c Statens pensjonskasse (SPK)

Årets netto pensjonskostnad		Tall i hele tusen	2023
Årets pensjonsopptjening, nåverdi			13 536
Rentekostnad av påløpt pensjonsforpliktelse			5 181
Forventet avkastning på pensjonsmidlene			-3 353
Administrasjonskostnader			517
Netto pensjonskostnad (inkl. adm.)			15 881
Årets pensjonspremie til betaling			22 092
Årets premieavvik			-6 211
Balanse 31.12.23 (F § 3-5)		Pensjonsposter	Arbeidsgiveravgift
Brutto påløpt forpliktelse		166 750	
Pensjonsmidler		109 928	
Netto pensjonsforpliktelse		56 822	8 012
Årets premieavvik		-6 211	-876
Beregningsforutsetninger			2023
Forventet avkastning på pensjonsmidler (F § 3-6)			3,50 %
Diskonteringsrente (F § 3-6)			3,50 %
Forventet årlig lønnsvekst (F § 3-6)			2,48 %
Forventet årlig G- og pensjonsregulering (F § 3-6)			2,48 %
Frivillig avgang: 4,5 % for 18-39 år, 2 % for 40-54 år, 1 % for 55 år og over			
Framtidig uttak av AFP (ved fylte 62 år)			50 %
Estimatavvik	Pensjonsmidler	Pensjonsforpliktelse	Netto forpliktelse
Estimert 01.01.23	94 557	-168 735	-74 178
Ny beregning 01.01.23	85 001	-148 033	-63 032
Årets estimatavvik (01.01.23)	9 556	-20 702	-11 146

11d Opplysninger om pensjon

Amortisering av premieavvik (Tall i hele tusen)	
Amortiseringstid premieavvik 2002-2010	15 år
Amortiseringstid premieavvik 2011-2013	10 år
Amortiseringstid premieavvik 2014 og senere	7 år
Amortisering av premieavvik 2023, sum	24 159

Gjenstående premieavvik som skal utgiftsføres senere år (Tall i hele tusen)	
Gjenstående premieavvik	206 507
Omløpsmidler	595 160
Premieavvik i % av omløpsmidler	34,7 %

Premiefond (Tall i hele tusen)	KLP	EKP
Innestående på premiefond 01.01	-69 042	-83 641
Tilført premiefondet i løpet av året inkl. renter	-6 586	-7 866
Bruk av premiefondet i løpet av året i kommunens regnskap	18 000	37 226
Innestående på premiefond 31.12.2023	-57 628	-54 281

12 Garantier gitt av kommunen

Budsjett og regnskapsforskriften, § 5-12 d)

Kommuner kan i henhold til kommuneloven med tilhørende forskrift gi garantier til andre, men dette må ikke komme i konflikt med blant annet regelverket for ulovlig offentlig støtte. Nedenfor er en oversikt over de garantier kommunen har gitt til forskjellige formål.

Garanti til	KS-vedtak	Opprinnelig garantibeløp	Restbeløp pr 31.12	Type garanti	Utløper
Sør-Østerdal Interkommunale Renovasjon IKS		18 900	7 290	Selvskyldner	Selsk.avtale for SØIR
Elverum Tomteselskap AS - Ydalir	100/18	110 000	90 000	Selvskyldner	09.11.2028
Elverum Kom. Industribygg - Hernes institutt	077/14	50 000	31 250	Selvskyldner	16.12.2027
Elverum Kom. Industribygg - Beredskapssenter	108/22	55000	38 765	Selvskyldner	31.12.2053
Statens Vegvesen (Ydalir-utbygging)	030/17	32 108	32 108	Selvskyldner	2024
Søndre Elverum Idrettshall AS - mva	115/18	2 500	2 500	Simpel kausjon	2024
Søndre Elverum Idrettshall AS - spillemidler	115/18	20 000	20 000	Simpel kausjon	2024
Sum		288 508	221 913		

13 Vesentlige fond¹

Budsjett og regnskapsforskriften, § 5-13, a)

Bunde fond – formål	Tall i hele tusen	Bokført verdi 01.01.	Netto avsetn til eller bruk av fond	Bokført verdi 31.12.
Bundne driftsfond				
Gavefond		-850	-1 744	-2 594
Næringsfond		-1 324	83	-1 241
Øremerket statstilskudd		-16 614	6 823	-9 791
Selvkostfond		-3 863	466	-3 397
Øvrige bundne driftsfond		-23 291	-3 293	-26 585
Sum		-45 942	2 335	-43 608

¹På noen av fondene er klassifiseringen endret fra regnskap 2022 til regnskap 2023

Bunde fond – formål	Tall i hele tusen	Bokført verdi 01.01.	Netto avsetn til eller bruk av fond	Bokført verdi 31.12.
Bundne investeringsfond				
Ekstraordinære avdrag - formidlingslån		-97 506	31 837	-65 669
Vedlikeholds- og rehabiliteringstilskudd Covid-19		-713	68	-645
Sum		-98 219	31 905	-66 314

Ubundne fond – formål	Tall i hele tusen	Bokført verdi 01.01.	Netto avsetn eller bruk av fond	Bokført verdi 31.12.
Disposisjonsfond				
Bredbåndsfond for bygdene i Elverum - KS 029/17		-5 300	27	-5 273
Fond kompetansemidler - KS 131/17		-2 000	0	-2 000
Utvikling av rådhusplassen - KS 069/22		-5000	555	-4 445
Revisjon av kommunepl. areal-/samfunnsdel KS 069/22		-2700	752	-1 948
Bybadstue KS 048/23		0	-1 000	-1 000
Øvrige disposisjonsfond		-88 028	-3 391	-91419
Sum		-103 028	-3 057	-106 085
Ubundne investeringsfond				
Ubundet investeringsfond		-14 575	10 532	-4 043
Sum		-14 575	10 532	-4 043

14 Gebyrfinansierte selvkosttjenester

Budsjett og regnskapsforskriften, § 5-13 b)

Elverum kommune har utarbeidet etterkalkyle for gebyrfinansierte selvkosttjenester i henhold til "Forskrift om beregning av selvkost". Kommunen benytter selvkostberegningsmodellen Momentum Selvkost Kommune.

Hva er selvkost:

Selvkost innebærer at kommunens kostnader med å frembringe tjenestene skal dekkes av gebyrene som brukerne av tjenestene betaler. Kommunen har ikke anledning til å tjene penger på tjenestene. For å kontrollere at dette ikke skjer må kommunen, etter hvert regnskapsår, utarbeide en selvkostkalkyle som viser selvkostregnskapet for det enkelte gebyrområdet. Elementene i en selvkostkalkyle avviker fra kommunens ordinære driftsregnskap på enkelte områder og de to regnskapene vil, som oppstillingen under viser, ikke være direkte sammenlignbare.

Elementene i en selvkostkalkyle:

Samlet selvkost:

- + Direkte driftsutgifter
- Andre inntekter enn gebyrinntekter
- + Indirekte driftsutgifter (adm. utgifter)

+ Kalkulatorisk rentekostnad

+ Kalkulatorisk avskrivningskostnad

= Gebyrgrunnlag

- Gebyrinntekter

= Selvkostresultat*

Driftsregnskapet:

+ Direkte driftsutgifter

- Andre inntekter enn gebyrinntekter

Postene finnes bare i selvkostkalkylen og utgjør bl.a. selvkostområdenes bidrag til kommunekassens rente- og avdragsutgifter. Postene skal ikke føres i driftsregnskapet.

= Resultat før gebyrinntekter

- Gebyrinntekter

= Driftsresultat (alltid større enn selvkostresultat)

*Selvkostresultatet føres mot selvkostfond og/eller memoriakonti i balanseregnskapet.

I selvkostkalkylen inngår regnskapsmessige driftsinntekter, driftsutgifter eksklusiv regnskapsmessige avskrivninger, kalkulatoriske avskrivninger og rentekostnader, samt indirekte driftsutgifter (administrasjonsutgifter).

Kalkulatoriske kapitalkostnader:

Ved beregning av kalkulatoriske kapitalkostnader (avskrivninger og renter) skal fremmedfinansiering trekkes ut av beregningsgrunnlaget. Kalkulatorisk rentekostnad inngår ikke i kommunens driftsregnskap, men representerer en alternativ avkastning som kommunen går glipp av ved at kapital er bundet i anleggsmidler. Den kalkulatoriske rentekostnaden beregnes med utgangspunkt i anleggsmidlenes restavskrivningsverdi og en kalkylerente.

Kalkylerenten er årsgjennomsnittet av 5-årig swap-rente + 1/2 %-poeng. I 2023 var denne lik 4,296 %.

Indirekte driftsutgifter og håndtering av over- og underskudd:

Selvkostforskriften fastsetter regler for henføring av relevante administrasjonsutgifter som kan inngå i gebyrgrunnlaget. Videre er det bestemt at eventuelle overskudd skal avsettes til bundne selvkostfond. Et overskudd fra et enkelt år skal tilbakeføres til brukerne i form av lavere gebyrer i løpet av en femårsperiode. En generasjon brukere skal ikke subsidiere neste generasjon, eller omvendt. Kostnadene ved tjenestene som ytes i dag skal dekkes av de brukerne som drar nytte av tjenesten. Dette innebærer at dersom kommunen har overskudd som er eldre enn fire år, må dette i sin helhet gå til reduksjon av gebyrene det kommende budsjettåret. Eksempelvis må et overskudd som stammer fra 2022 i sin helhet være disponert innen 2027.

Krav om utarbeidelse av kalkyler:

I tillegg til å utarbeide en etterkalkyle for hver betalingstjeneste må kommunen utarbeide forkalkyler i forkant av budsjettåret for å estimere drifts- og kapitalkostnader for neste økonomiplanperiode. Forkalkylerne gir grunnlaget for kommunens gebyrsatser.

Ved budsjettering er det en rekke usikre faktorer, herunder fremtidig kalkylerente, utvikling av antall brukere og generell etterspørsel. I tillegg til å overholde generasjonsprinsippet bør kommunen ha målsetning om minst mulig svingninger i de kommunale gebyrene.

Resultatet for 2023 var ikke kjent ved budsjettarbeidet i fjor høst. Dette fører til avvik mellom prognoser i budsjettet og nå ved etterkalkyle.

Vann

Etterkalkylen for 2023 viser et overskudd lik kr 657 869. Ved utgangen av året er det et fremførbart underskudd lik kr 9 100 796. Selvkostreglene forutsetter at over- og underskudd normalt skal tilbakeføres eller dekkes inn i løpet av fem år.

Vann - Selvkostoversikt 2022 til 2028	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028
10*** Lønn	4 199 961	4 077 047	6 338 233	6 338 233	6 623 453	6 921 509	7 232 977
11*** Varer og tjenester	6 162 857	4 815 790	5 296 835	5 296 835	5 535 193	5 784 276	6 044 569
12*** Varer og tjenester	1 592 642	2 902 660	1 793 106	1 793 106	1 873 796	1 958 117	2 046 232
13*** Tjenester som erstatter egen tjenesteprod.	0	418 897	0	0	0	0	0
14*** Overføringsutgifter	1 154	0	0	0	0	0	0
15*** Finansutgifter mv. ekskl. 155 og 159	390	0	0	0	0	0	0
Direkte driftsutgifter	11 957 004	12 214 393	13 428 174	13 428 174	14 032 442	14 663 902	15 323 777
Avskrivningskostnad	7 586 029	7 877 765	8 167 806	8 510 024	8 821 856	9 116 790	9 061 474
Kalkulatorisk rente	6 399 426	8 044 141	7 222 356	7 173 260	7 442 405	7 766 526	7 792 218
Indirekte kostnader	1 079 429	1 121 107	1 170 409	1 222 449	1 277 041	1 334 124	1 393 766
Sum driftskostnader	27 021 887	29 257 406	29 988 744	30 333 907	31 573 743	32 881 342	33 571 235
- Øvrige inntekter	-556 510	-1 279 909	-416 827	-416 827	-435 584	-455 186	-475 669
Samlet selvkost (Gebyrgrunnlag)	26 465 377	27 977 498	29 571 917	29 917 080	31 138 159	32 426 157	33 095 567
Gebyrinntekter	21 378 016	28 525 946	33 379 352	33 584 496	33 759 201	33 957 931	34 138 672
+/- Andre inntekter/utgifter	0	109 420	0	0	0	0	0
Resultat	-5 087 361	657 869	3 807 435	3 667 416	2 621 041	1 531 774	1 043 105
Finansiell dekningsgrad (%)	80,8 %	102,0 %	112,9 %	112,3 %	108,4 %	104,7 %	103,2 %

Selvkostfond/fremførbart underskudd	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028
Selvkostfond 01.01	-4 049 746	-9 370 250	-9 100 796	-5 563 252	-2 030 100	564 893	2 145 506
-/+ Bruk av/avsetning til selvkostfond	-5 087 361	657 869	3 807 435	3 667 416	2 621 041	1 531 774	1 043 105
+/- Kalkulert renteinntekt/rentekostnad, fond	-233 144	-388 415	-269 890	-134 264	-26 049	48 840	98 948
Selvkostfond 31.12	-9 370 250	-9 100 796	-5 563 252	-2 030 100	564 893	2 145 506	3 287 559

Avløp

Etterkalkylen for 2023 viser et overskudd lik kr 3 633 502. Ved utgangen av året er det et fremførbart underskudd lik kr 675 943. Selvkostreglene forutsetter at over- og underskudd normalt skal tilbakeføres eller dekkes inn i løpet av fem år.

Avløp - Selvkostoversikt 2022 til 2028	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028
10*** Lønn	5 595 511	5 480 327	5 707 214	5 707 214	5 964 039	6 232 420	6 512 879
11*** Varer og tjenester	8 320 045	6 030 233	4 259 546	4 259 546	4 451 226	4 651 531	4 860 850
12*** Varer og tjenester	3 128 117	4 374 694	3 814 058	3 814 058	3 985 691	4 165 047	4 352 474
13*** Tjenester som erstatter egen tjenesteprod.	4 037 068	4 461 068	4 550 000	4 550 000	4 754 750	4 968 714	5 192 306
14*** Overføringsutgifter	222 127	76 761	0	0	0	0	0
Direkte driftsutgifter	21 302 869	20 423 083	18 330 818	18 330 818	19 155 705	20 017 712	20 918 509
Avskrivningskostnad	8 204 555	8 618 427	8 766 877	9 059 472	9 378 141	9 398 717	8 881 273
Kalkulatorisk rente	5 921 093	7 297 542	6 565 596	6 522 098	6 767 611	7 067 031	7 083 212
Indirekte kostnader	1 055 755	1 100 668	1 148 753	1 199 655	1 253 112	1 309 019	1 367 429
Sum driftskostnader	36 484 273	37 439 721	34 812 043	35 112 042	36 554 568	37 792 478	38 250 422
- Øvrige inntekter	-104 801	-1 189 091	-166 165	-166 165	-166 165	-166 165	-166 165
Samlet selvkost (Gebyrgrunnlag)	36 379 472	36 250 630	34 645 878	34 945 877	36 388 403	37 626 313	38 084 257
Gebyrinntekter	30 824 139	39 770 731	38 021 424	38 443 576	38 888 343	39 317 420	39 760 808
+/- Andre inntekter/utgifter	71 753	113 400	0	0	0	0	0
Resultat	-5 483 580	3 633 502	3 375 546	3 497 699	2 499 940	1 691 107	1 676 551
Finansiell dekningsgrad (%)	84,7 %	109,7 %	109,7 %	110,0 %	106,9 %	104,5 %	104,4 %

Selvkostfond/fremførbart underskudd	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028
Selvkostfond 01.01	1 326 843	-4 206 770	-675 943	2 737 546	6 396 755	9 173 506	11 232 312
-/+ Bruk av/avsetning til selvkostfond	-5 483 580	3 633 502	3 375 546	3 497 699	2 499 940	1 691 107	1 676 551
+/- Kalkulert renteinntekt/rentekostnad, fond	-50 033	-102 675	37 944	161 510	276 811	367 699	447 819
Selvkostfond 31.12	-4 206 770	-675 943	2 737 546	6 396 755	9 173 506	11 232 312	13 356 682

Private planer

Etterkalkylen for 2023 viser et underskudd lik kr 42 150. Ved utgangen av året er selvkostfondet lik kr 0.

Selvkostreglene forutsetter at over- og underskudd normalt skal tilbakeføres eller dekkes inn i løpet av fem år.

Private planer - Selvkostoversikt 2022 til 2028	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028
10*** Lønn	669 017	701 126	834 955	872 528	911 792	952 822	995 699
11*** Varer og tjenester	17 759	11 974	20 900	21 841	22 823	23 850	24 924
12*** Varer og tjenester	5 144	9 538	12 540	13 104	13 694	14 310	14 954
Direkte driftsutgifter	691 919	722 638	868 395	907 473	948 309	990 983	1 035 577
Indirekte kostnader	108 498	130 297	135 621	141 429	147 597	154 058	160 806
Sum driftskostnader	800 417	852 935	1 004 016	1 048 902	1 095 906	1 145 041	1 196 383
- Øvrige inntekter	-55 404	-13 753	0	0	0	0	0
Samlet selvkost (Gebyrgrunnlag)	745 013	839 181	1 004 016	1 048 902	1 095 906	1 145 041	1 196 383
Subsidiering	0	483 032	37 089	0	0	0	0
Gebyrinntekter	556 190	314 000	966 927	1 048 902	1 095 906	1 145 041	1 196 383
Resultat	-188 823	-42 150	0	0	0	0	0
<i>Finansiell dekningsgrad (%)</i>	74,7 %	37,4 %	96,3 %	100,0 %	100,0 %	100,0 %	100,0 %

Selvkostfond/fremførbart underskudd	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028
Selvkostfond 01.01	226 308	42 150	0	0	0	0	0
-/+ Bruk av/avsetning til selvkostfond	-188 823	-42 150	0	0	0	0	0
+/- Kalkulert renteinntekt/rentekostnad, fond	4 664	0	0	0	0	0	0
Selvkostfond 31.12	42 150	0	0	0	0	0	0

Byggesak

Etterkalkylen for 2023 viser et underskudd lik kr 1 657 140. Ved utgangen av året er selvkostfondet lik kr 679 428.

Selvkostreglene forutsetter at over- og underskudd normalt skal tilbakeføres eller dekkes inn i løpet av fem år.

Byggesak - Selvkostoversikt 2022 til 2028	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028
10*** Lønn	4 271 990	4 399 575	3 951 628	4 129 452	4 315 277	4 509 464	4 712 390
11*** Varer og tjenester	432 939	357 813	449 977	470 226	491 386	513 499	536 606
12*** Varer og tjenester	52 138	-1 724	70 224	73 384	76 686	80 137	83 743
14*** Overføringsutgifter	6 095	0	0	0	0	0	0
Direkte driftsutgifter	4 763 163	4 755 664	4 471 829	4 673 062	4 883 349	5 103 100	5 332 740
Avskrivningskostnad	29 448	0	0	0	0	0	0
Kalkulatorisk rente	521	0	0	0	0	0	0
Indirekte kostnader	1 721 861	2 024 552	2 111 501	2 204 242	2 301 918	2 404 116	2 510 874
Sum driftskostnader	6 514 992	6 780 216	6 583 330	6 877 304	7 185 267	7 507 216	7 843 614
- Øvrige inntekter	-210 356	-125 346	0	0	0	0	0
Samlet selvkost (Gebyrgrunnlag)	6 304 636	6 654 870	6 583 330	6 877 304	7 185 267	7 507 216	7 843 614
Subsidiering	0	0	1 205 787	0	0	0	0
Gebyrinntekter	6 104 776	4 997 730	4 698 116	6 877 304	7 185 267	7 507 216	7 843 614
Resultat	-199 860	-1 657 140	-679 428	0	0	0	0
<i>Finansiell dekningsgrad (%)</i>	96,8 %	75,1 %	71,4 %	100,0 %	100,0 %	100,0 %	100,0 %

Selvkostfond/fremførbart underskudd	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028
Selvkostfond 01.01	2 393 221	2 274 452	679 428	0	0	0	0
-/+ Bruk av/avsetning til selvkostfond	-199 860	-1 657 140	-679 428	0	0	0	0
+/- Kalkulert renteinntekt/rentekostnad, fond	81 091	62 115	0	0	0	0	0
Selvkostfond 31.12	2 274 452	679 428	0	0	0	0	0

Oppmåling

Etterkalkylen for 2023 viser et overskudd lik kr 1 128 768. Ved utgangen av året er selvkostfondet lik kr 2 463 764.

Selvkostreglene forutsetter at over- og underskudd normalt skal tilbakeføres eller dekkes inn i løpet av fem år.

Oppmåling - Selvkostoversikt 2022 til 2028	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028
10*** Lønn	855 175	601 740	933 872	933 872	975 897	1 019 812	1 065 704
11*** Varer og tjenester	102 005	26 039	164 717	172 129	179 875	187 970	196 428
12*** Varer og tjenester	62 233	153 783	96 771	101 126	105 677	110 432	115 402
14*** Overføringsutgifter	3 514	0	0	0	0	0	0
Direkte driftsutgifter	1 022 927	781 562	1 195 361	1 207 128	1 261 448	1 318 214	1 377 533
Avskrivningskostnad	42 199	42 199	42 199	42 199	42 199	42 199	42 199
Kalkulatorisk rente	8 163	14 236	10 845	8 892	7 413	5 967	4 467

Oppmåling - Selvkostoversikt 2022 til 2028	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028
Indirekte kostnader	310 230	151 087	156 388	162 606	169 378	176 499	183 928
Sum driftskostnader	1 383 518	989 084	1 404 792	1 420 824	1 480 438	1 542 879	1 608 126
- Øvrige inntekter	-110 354	-157 376	0	0	0	0	0
Samlet selvkost (Gebyrgrunnlag)	1 273 164	831 707	1 404 792	1 420 824	1 480 438	1 542 879	1 608 126
Gebyrinntekter	1 268 605	1 960 475	574 885	897 338	882 826	1 187 789	1 269 131
Resultat	-4 559	1 128 768	-829 908	-523 486	-597 612	-355 090	-338 995
<i>Finansiell dekningsgrad (%)</i>	99,6 %	235,7 %	40,9 %	63,2 %	59,6 %	77,0 %	78,9 %

Selvkostfond/fremførbart underskudd	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028
Selvkostfond 01.01	1 218 320	1 256 760	2 463 764	1 710 686	1 239 362	675 798	338 994
-/+ Bruk av/avsetning til selvkostfond	-4 559	1 128 768	-829 908	-523 486	-597 612	-355 090	-338 995
+/- Kalkulert renteinntekt/rentekostnad, fond	42 999	78 236	76 830	52 162	34 048	18 286	9
Selvkostfond 31.12	1 256 760	2 463 764	1 710 686	1 239 362	675 798	338 994	0

Eierseksjonering

Etterkalkylen for 2023 viser et overskudd lik kr 7 233. Ved utgangen av året er selvkostfondet lik kr 7 388.

Selvkostreglene forutsetter at over- og underskudd normalt skal tilbakeføres eller dekkes inn i løpet av fem år.

Eierseksjonering - Selvkostoversikt 2022 til 2028	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028
10*** Lønn	95 729	71 715	74 942	78 314	81 839	85 521	89 370
11*** Varer og tjenester	11 120	2 548	2 663	2 783	2 908	3 039	3 176
12*** Varer og tjenester	7 461	19 757	20 646	21 575	22 546	23 561	24 621
Direkte driftsutgifter	114 311	94 020	98 251	102 672	107 293	112 121	117 166
Indirekte kostnader	5 351	3 762	3 932	4 108	4 293	4 487	4 688
Sum driftskostnader	119 662	97 782	102 183	106 781	111 586	116 607	121 855
- Øvrige inntekter	-2 881	-14 115	-14 750	-15 414	-16 108	-16 833	-17 590
Samlet selvkost (Gebyrgrunnlag)	116 782	83 667	87 432	91 367	95 478	99 775	104 265
Subsidiering	29 437	0	0	0	0	0	0
Gebyrinntekter	73 574	90 900	90 900	88 944	92 587	96 851	101 314
Resultat	-13 771	7 233	3 468	-2 423	-2 892	-2 924	-2 951
<i>Finansiell dekningsgrad (%)</i>	63,0 %	108,6 %	104,0 %	97,3 %	97,0 %	97,1 %	97,2 %

Selvkostfond/fremførbart underskudd	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028
Selvkostfond 01.01	13 771	0	7 388	11 198	9 134	6 521	3 782
-/+ Bruk av/avsetning til selvkostfond	-13 771	7 233	3 468	-2 423	-2 892	-2 924	-2 951
+/- Kalkulert renteinntekt/rentekostnad, fond	0	155	342	360	278	186	86
Selvkostfond 31.12	0	7 388	11 198	9 134	6 521	3 782	917

Tilsyn av spredt avløp

Etterkalkylen for 2023 viser et underskudd lik kr 54 342. Ved utgangen av året er selvkostfondet lik kr 246 455.

Selvkostreglene forutsetter at over- og underskudd normalt skal tilbakeføres eller dekkes inn i løpet av fem år.

Tilsyn av spredt avløp - Selvkostoversikt 2022 til 2028	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028
10*** Lønn	436 660	445 128	465 158	536 090	560 214	585 424	611 768
11*** Varer og tjenester	19 691	6 718	35 000	35 000	36 575	38 221	39 941
12*** Varer og tjenester	109 378	16 914	26 125	27 301	28 529	29 813	31 155
14*** Overføringsutgifter	672	0	0	0	0	0	0
Direkte driftsutgifter	566 401	468 760	526 283	598 391	625 319	653 458	682 864
Indirekte kostnader	68 354	86 691	90 592	94 669	98 929	103 381	108 033
Sum driftskostnader	634 755	555 452	616 876	693 060	724 248	756 839	790 897
- Øvrige inntekter	-1 064	-125	0	0	0	0	0
Samlet selvkost (Gebyrgrunnlag)	633 691	555 327	616 876	693 060	724 248	756 839	790 897
Gebyrinntekter	669 060	500 985	568 520	599 715	620 951	738 862	790 567
Resultat	35 369	-54 342	-48 356	-93 345	-103 296	-17 976	-330
<i>Finansiell dekningsgrad (%)</i>	105,6 %	90,2 %	92,2 %	86,5 %	85,7 %	97,6 %	100,0 %

Selvkostfond/fremførbart underskudd	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028
Selvkostfond 01.01	244 872	289 526	246 455	206 434	118 841	17 977	330
-/+ Bruk av/avsetning til selvkostfond	35 369	-54 342	-48 356	-93 345	-103 296	-17 976	-330
+/- Kalkulert renteinntekt/rentekostnad, fond	9 284	11 271	8 335	5 751	2 432	330	6
Selvkostfond 31.12	289 526	246 455	206 434	118 841	17 977	330	6

Skolefritidsordning

Selvkost - Skolefritidsordning (F215)	Regnskap 2023
Brukerbetaling/salgsinntekter/renteinntekter	-8 668
Direkte kostnader	18 886
Indirekte kostnader	
Netto kapitalkostnader	
Overskudd/underskudd (-/+)	10 218
Finansieringsgrad	45,9 %
Bruk/avsetning til fond	
Renter	
Selvkostfond (+) / Fremførbart underskudd (-) 31.12	0

Detaljerte selvkostkalkyler og selvkostberegninger for skolefritidsordningen utarbeides ikke ettersom utgiften er vesentlig høyere enn inntektene. Dette er ikke et område hvor kommunestyret har vedtatt et selvkostprinsipp.

15 Salg av aksjer (finansielle anleggsmidler)

Budsjett og regnskapsforskriften, § 5-13 c)

Ydalir Boligutvikling AS ble avvirket i 2023. Summen som ble tilbakeført kommunens var kr 7 109 651,17. Bokført anskaffelseskost på aksjene var kr 7 350 000.

16 Ytelser til ledende personer

Budsjett og regnskapsforskriften, § 5-13 d)

Ledende personer	Tall i hele tusen	Årslønn
Kommunedirektør		1 321
Godtgjørelse til ordfører		987
Sum ytelser		2 308

Kommunedirektøren og ordførere er innmeldt i kommunens ordinære pensjonsordning. Arbeidsgivers andel av pensjon og arbeidsgiveravgift er ikke medtatt i beløpene over.

17 Godtgjørelse til revisjon

Budsjett og regnskapsforskriften, § 5-13 e)

Godtgjørelser	Tall i hele tusen	Beløp
Regnskapsrevisjon		1 076
Revisjonsuttalelser		332
Etterlevelseskontroll		15
Forvaltningsrevisjon		558
Eierskapskontroll		109
Bistand og møter mm		98
Sum		2 188

18 Andre noter

Budsjett og regnskapsforskriften, § 5-15

I note 18 er det noteopplysninger om andre forhold som ikke framgår av årsregnskapet for øvrig og er vesentlige for vurderingen av den økonomiske utviklingen og stillingen. Det er også noteopplysninger om andre forhold når det følger av annen lov eller forskrift.

18a Andre vesentlige forpliktelser

Elverum kommune har andre vesentlige forpliktelser gjennom langsiktige leieavtaler. Langsiktige leieavtaler forplikter kommunen frem til avtalen går ut, eller den blir reforhandlet.

Leieavtaler	Motpart	Utløper
Amundsengården - kontorlokaler	Elverum kommunale pensjonskasse	Løpende
Terningen Barnehage	Terningen Arena Barnehage AS	01.07.2040
Terningen flerbruksanlegg	Terningen Arena Idrett og Kultur AS	31.12.2025
Beredskapssenter til MHBR	Elverum kommunale industribygg AS	01.06.2032
Sørskogbygda skole – gymsal	Sørskogbygda samfunnshus AL	Løper med 6. mnd oppsigelsestid
Sentrum legesenter	YC Eiendom AS	01.09.2026
Vedsentralen	Steen Arena AS	01.10.2025
Sentralkjøkken	Terningen Arena Næring og Underv. AS	01.11.2040
Festeavtale Prestegårdsjordet	Opplysningsvesenets fond	01.10.2071
Hernes skole – gymsal	HernesHallen AS	01.10.2032
Lillemoen skole – gymsal	Søndre Elverum Idrettshall AS	01.08.2040
Gamle hjelpemiddelsentralen	YC Eiendom AS	01.01.2028

18b Vertskommunesamarbeid

Interkommunalt samarbeid PPT

Tall i hele tusen	PPT-samarbeid	
	Utgifter	Inntekter
Overføring fra Elverum kommune (kontorkommunen)		4 523
Overføring fra Stor-Elvdal kommune		987
Overføring fra Åmot kommune		1 325
Resultat av overføringer		6 835
Egne inntekter etter formålet		104
Totale driftsutgifter etter formålet	6 939	

Det interkommunale samarbeidet vedrørende PPT-tjenesten bygger på en avtale mellom Elverum kommune som vertskommune og kommunene Stor-Elvdal og Åmot.

Interkommunalt samarbeid legevakt

Tall i hele tusen	Legevaktsamarbeid	
	Utgifter	Inntekter
Overføring fra Elverum kommune (kontorkommunen)		13 033
Overføring fra Våler kommune		3 536
Overføring fra Åsnes kommune		5 464
Overføring fra Åmot kommune		3 847
Resultat av overføringer		25 880
Egne inntekter etter formålet		4 148
Totale driftsutgifter etter formålet	30 028	

Det interkommunale samarbeidet vedrørende Legevakten bygger på en avtale inngått mellom Elverum kommune som vertskommune og Åsnes, Våler og Åmot kommune som samarbeidskommuner.

Sentralkjøkken – Terningen Arena

Tall i hele tusen	Sentralkjøkken - Terningen Arena	
	Utgifter	Inntekter
Overføring fra Elverum kommune (kontorkommunen)		10 704
Overføring fra Åmot kommune		2 511
Resultat av overføringer		13 215
Egne inntekter etter formålet		1 648
Totale driftsutgifter etter formålet	14 863	

Det interkommunale samarbeidet bygger på en avtale mellom Elverum kommune som vertskommune og Åmot kommune som samarbeidskommune.

18c Eiendomsskatt

Mastmoen borettslag fikk medhold av tingretten i sin sak mot Elverum kommune om bruk av reduksjonsfaktor ved utskriving av eiendomsskatt.

Østre Innlandet tingrett avsa dom 22.02.2023 i sak 22-116679TVI-TOIN/TELV. Domsslutning:

1. Elverum kommunes utskrivingsvedtak for eiendomsskatt på gnr. 31 bnr. 1339 for skatteåret 2022 er ugyldig.
2. Elverum kommune skal ved utskriving av eiendomsskatt på gnr. 31 bnr. 1339 redusere eiendomsskattegrunnlaget med kommunens lokale reduksjonsfaktor på 15 %, i tillegg til eiedomsskattelovas obligatoriske reduksjonsfaktor på 30 %.
3. Elverum kommune skal tilbakebetale den eiendomsskatt som Mastmoen Borettslag har betalt for mye for eiendomsskatteåret 2022, samt rente i henhold til eiedomsskattelova § 26 og forskrift av 18. desember 1987 nr. 977 § 2.
4. Elverum kommune anket dommen til Eidsivating lagmannsrett, men fikk ikke medhold. Dommen ble avsagt 09.10.2023 i sak 23-054525ASD. Dommen til lagmannsretten ble også anket. 18. januar 2024 avga høyesteretts ankeutvalg sin kjennelse og beslutning, og anken ble ikke fremmet for høyesterett.

Dommen fra tingretten vil også få betydning for alle andre eiendommer hvor kommunen har anvendt feil reduksjonsfaktor. Elverum kommune er dømt til å tilbakebetale for mye innbetalt eiendomsskatt for skatteåret 2022. Samme reduksjonsfaktor er også anvendt i skatteårene 2021 og 2023.

Kommunestyret har ikke avklart om det også skal tilbakebetales eiendomsskatt for 2021 og 2023. Arbeidet med retting av takstgrunnlag er igangsatt og tilbakebetaling av for mye eiendomsskatt vil skje i løpet av 2024.

Konsoliderte årsregnskap

I det konsoliderte årsregnskapet til Elverum kommuner inngår følgende enheter:

- Elverum kommune
- KF Elverum Kommuneskoger

Konsolidert økonomisk oversikt etter art – drift

§ 5-6 Økonomisk oversikt etter art – drift			
	Tall i hele tusen	Regnskap 2023	Regnskap 2022
Driftsinntekter			
Rammetilskudd		-786 164	-729 105
Inntekts- og formuesskatt		-629 176	-670 807
Eiendomsskatt		-97 485	-90 022
Andre skatteinntekter		-3 387	-3 423
Andre overføringer og tilskudd fra staten		-81 335	-49 971
Overføringer og tilskudd fra andre		-279 363	-257 200
Brukerbetalinger		-67 346	-68 247
Salgs- og leieinntekter		-183 936	-159 104
Sum driftsinntekter		-2 128 192	-2 207 879
Driftsutgifter			
Lønnsutgifter		1 059 971	991 161
Sosiale utgifter		248 526	262 247
Kjøp av varer og tjenester		539 930	502 243
Overføringer og tilskudd til andre		153 903	136 855
Avskrivninger		122 275	121 307
Sum driftsutgifter		2 124 605	2 013 813
Brutto driftsresultat		-3 587	-14 066
Finansinntekter/Finansutgifter			
Renteinntekter		-30 012	-20 620
Utbytter		-50 267	-13 266
Gvinster og tap på finansielle omløpsmidler		0	0
Renteutgifter		113 541	57 757
Avdrag på lån		85 752	83 839
Netto finansutgifter		119 013	107 710
Motpost avskrivninger		-122 275	-121 307
Netto driftsresultat		-6 849	-27 663
Disponering eller dekning av netto driftsresultat:			
Overføring til investering		5 337	5 983
Avsetning til bundne driftsfond		13 985	16 051
Bruk av bundne driftsfond		-16 316	-22 569
Avsetninger til disposisjonsfond (netto disposisjonsfond)		3 056	28 140
Bruk av disposisjonsfond		786	
Sum disponeringer eller dekning av netto driftsresultat		6 849	27 606
Fremført til inndekning i senere år (merforbruk)		0	-57

Konsolidert bevilgningsoversikt – investering

§ 5-5. Bevilgningsoversikter – investering			
	Tall i hele tusen	Regnskap 2023	Regnskap 2022
Investeringsutgifter			
Investeringer i varige driftsmidler		177 546	81 890
Tilskudd til andres investeringer		2 390	2 468
Investeringer i aksjer og andeler i selskaper		14 681	4 567
Utlån av egne midler		0	0
Avdrag på lån		0	0
Sum investeringsutgifter		194 617	88 925
Investeringsinntekter			
Kompensasjon for merverdiavgift		-26 768	-8 240
Tilskudd fra andre		-22 597	-9 184
Salg av varige driftsmidler		-3 335	-5 705
Salg av finansielle anleggsmidler		-7 110	0
Utdeling fra selskaper		0	0
Mottatte avdrag på utlån av egne midler		-6 000	0
Bruk av lån		-112 871	-58 711
Sum investeringsinntekter		-178 680	-81 841
Videre utlån			
Videreutlån		44 980	80 167
Bruk av lån til videre utlån		0	-80 167
Avdrag på lån til videre utlån		27 153	30 541
Mottatte avdrag på videre utlån		-40 296	-60 851
Netto utgifter videre utlån		31 837	-30 310
Overføring fra drift og netto avsetninger			
Overføring fra drift		-5 337	-5 983
Netto avsetninger til eller bruk av bundne investeringsfond			30 310
Bruk av bundne investeringsfond		-31 905	
Netto avsetninger til eller bruk av ubundet investeringsfond			-1 101
Bruk av ubundet investeringsfond		-10 531	
Dekning av tidligere års udekket beløp			
Sum overføring fra drift og netto avsetninger		-47 774	23 226
Fremført til inndekning i senere år (udekket beløp)		0	0

Konsolidert balanseregnskapet

§ 5-8. Balanseregnskapet			
	Tall i hele tusen	Regnskap 2023	Regnskap 2022
EIENDELER			
<i>Anleggsmidler</i>			
Varige driftsmidler			
Faste eiendommer og anlegg		3 101 292	3 065 224
Utstyr, maskiner og transportmidler		101 791	103 943
Finansielle anleggsmidler			
Aksjer og andeler (eiendeler)		257 620	251 946
Obligasjoner (eiendeler)			
Utlån		668 265	670 387
Immaterielle eiendeler		0	0
Pensjonsmidler		2 355 699	2 249 232
Sum anleggsmidler		6 484 667	6 340 732
<i>Omløpsmidler</i>			
Bankinnskudd og kontanter		204 963	283 429
Finansielle omløpsmidler			
Aksjer og andeler (omløpsmidler)		0	0
Obligasjoner (omløpsmidler)		0	0
Sertifikater		0	0
Derivater (omløpsmidler)		0	0
Kortsiktige fordringer			
Kundefordringer		39 276	28 122
Andre kortsiktige fordringer		146 740	148 348
Premieavvik (kortsiktige fordringer)		210 539	133 162
Sum omløpsmidler		601 519	593 061
Sum eiendeler		7 086 186	6 933 794
EGENKAPITAL OG GJELD			
<i>Egenkapital</i>			
Egenkapital drift			
Disposisjonsfond		-108 902	-104 957
Bundne driftsfond		-46 647	-49 496
Merforbruk i driftsregnskapet		0	0
Egenkapital investering			
Ubundet investeringsfond		-4 043	-14 575
Bundne investeringsfond		-66 314	-98 219
Udekket beløp i investeringsregnskapet		0	0
Annen egenkapital			
Kapitalkonto		-1 435 178	- 1 434 510
Prinsippendringer som påvirker arbeidskapitalen drift		6 783	6 783
Prinsippendringer som påvirker arbeidskapitalen investering		0	0
Sum egenkapital		-1 654 301	- 1 694 974
<i>Langsiktig gjeld</i>			
Lån			
Gjeld til kredittinstitusjoner		-2 108 418	- 2 087 269
Obligasjonslån		0	0

§ 5-8. Balanseregnskapet			
	Tall i hele tusen	Regnskap 2023	Regnskap 2022
Sertifikatlån		-766 000	-768 054
Pensjonsforpliktelse		-2 245 089	-2 101 789
Sum langsiktig gjeld		-5 119 507	-4 957 111
Kortsiktig gjeld			
Leverandørgjeld		-67 682	-65 616
Likviditetslån		0	0
Derivater (kortsiktig gjeld)		0	0
Annen kortsiktig gjeld		-240 563	-205 686
Premieavvik (kortsiktige gjeld)		-4 132	-10 406
Sum kortsiktig gjeld		-312 377	-281 708
Sum egenkapital og gjeld		-7 086 186	-6 933 793
MEMORIAKONTI			
Ubrukte lånemidler		70 018	50 889
Andre memoriakonti		-9 777	-13 577
Motkonto for memoriakontiene		-60 242	-37 312
Sum memoriakonti		0	0

Balanseregnskapet viser en oppstilling av kommunens eiendeler i form av anleggsmidler og omløpsmidler, egenkapital og gjeld fordelt på langsiktige og kortsiktige forpliktelser.

Regnskapsprinsipper – konsolidert årsregnskap

Regnskapet er utarbeidet i henhold til bestemmelsene i kommuneloven, forskrifter og god kommunal regnskapsskikk.

Noter – konsolidert årsregnskap

Det konsoliderte årsregnskapet er utarbeidet ved å slå sammen årsregnskapene til de enhetene som skal inngå i konsolideringen. Transaksjonene og mellomværendene mellom enhetene er eliminert, men bare så langt det følger av god kommunal regnskapsskikk. Årsregnskapet til kommunale foretak som er ført etter regnskapsloven, er omarbeidet før konsolideringen så langt det er nødvendig etter god kommunal regnskapsskikk.

I det konsoliderte årsregnskapet til Elverum kommuner inngår følgende enheter:

- Elverum kommune
- KF Elverum Kommuneskoger

1 Endring i arbeidskapital

Budsjett og regnskapsforskriften, § 5-10 a)

BALANSEN	Tall i hele tusen	31.12.2023	01.01.2023	Endring
Omløpsmidler		601 519	593 061	8 458
Kortsiktig gjeld		312 377	281 708	30 669
Arbeidskapital		289 142	311 353	-22 211

DRIFTS- OG INVESTERINGSREGNSKAPET (bevilgningsoversikter)	2023
Netto driftsresultat	6 849
Netto utgifter/inntekter i investering	47 774
Endring ubrukte lånemidler (økning +/- reduksjon-)	19 129
Endring arbeidskapital i drifts- og investeringsregnskapet	-21 796
Differanse i endring arbeidskapital balanse og drift og investering	-415

2 Varige driftsmidler

Budsjett og regnskapsforskriften, § 5-11, a)

Anleggsmiddelgruppe	Avskrivning	Eiendeler
Gruppe A	5 år	EDB-utstyr, kontormaskiner og lignende.
Gruppe B	10 år	Anleggsmaskiner, maskiner, inventar og utstyr, verktøy og transportmidler og lignende.
Gruppe C	20 år	Brannbiler, parkeringsplasser, trafikklys, tekniske anlegg (VAR), renseanlegg, pumpestasjoner, forbrenningsanlegg og lignende.
Gruppe D	40 år	Boliger, skoler, barnehager, idrettshaller, veier og ledningsnett og lignende.
Gruppe E	50 år	Forretningsbygg, lagerbygg, administrasjonsbygg, sykehjem og andre institusjoner, kulturbygg, brannstasjoner og lignende.
Gruppe F	-	Tomter avskrives ikke.

Avskrivning/nedskrivning i løpet av regnskapsåret:

Det er gjennomført ordinære avskrivninger for året med til sammen 120,9 millioner kroner. Avskrivningene er bokført i kommunens og Elverum kommuneskogens driftsregnskap.

Anlegg	Gruppe A	Gruppe B	Gruppe C	Gruppe D	Gruppe E	Gruppe F	Finansiell leasing	Sum
Bokført verdi 1.1.	24 667	79 917	58 531	2 032 304	891 216	83 543	29 145	3 199 323
Tilgang	3 309	16 922	1 662	133 752	217	246		156 108
Avgang	49	1 094		863				2 006
Avskrivninger	7 723	13 553	5 669	69 705	22 607		1 657	120 914
Tilbakeført avskrivning		3						3
Nedskrivninger				965				965
Reverserte nedskrivninger								
Bokført verdi 31.12	20 204	82 195	54 524	2 094 523	868 826	83 789	27 488	3 231 549

3 Aksjer og andeler (finansielle anleggsmidler)

Budsjett og regnskapsforskriften, § 5-11 b)

Selskapets navn	Eierandel	Antall aksjer og andeler	Beløp i hele kr
KLP - Kommunenes Landspensjonskasse	Minoritet		36 781 941
EKP - Elverum kommunale pensjonskasse			39 163 054
SØIR - Sør Østerdal Interkom. Renovasjonsselskap	60 %		5 670 000
Midt-Hedmark Brann- og redningsvesen IKS	37,4 %		2 570 000
Revisjon Øst IKS	11,0 %		180 000
Biblioteksentralen A/L **	Minoritet	14	14
OBOS, ANDEL		8	8
OBOS, ANDEL **		2	1 565
Silkosfeltet Borettslag (lærerleilighet)	Minoritet	1	3 500
Elverum Energi AS	100 %	15 000	86 662 109
Tunet Elverum AS	100 %	2	100 000
Filmparken AS	Minoritet	4 459	4 900
Flerbruksanlegget AS	100 %	1 500	1 500 000
Terningen Arena Idrett og Kultur AS	100%	1 000	27 041 000
Nordavind Dc Sites AS	7,63%	30	150 000
Abakus AS	0,1%	1	2 500
Elverum Vekst AS *	100 %	9 547	19 547 700
Anno museum	5,33%		10 000 000
Kontrollutvalgssekretariatet Øst IKS	8,35 %		
Glommen Mjøsen Skog AS, Andeler	Minoritet	6 027	753 399
Sum aksjer og andeler			230 131 690

* Elverum Vekst AS er morselskapet til Elverum Tomteselskap AS, Elverum kommunale Industribygg AS og EKI Utvikling AS. Elverum kommune styrket aksjekapitalen til Elverum Vekst AS med Kr 10.000.000,- i løpet av 2023.

** Aksjene/andelene er tidligere registrert med Kr 1,- på grunn av at de ble vurdert til ikke å ha verdi for Elverum Kommune.

Ydalir Boligutvikling AS ble meldt oppløst i februar 2023. Det av innbetalt aksjekapital som ikke ble tilbakebetalt til Elverum kommune ble tapsført i 2023.

4 Avdrag på lån

Budsjett og regnskapsforskriften, § 5-12 b)

Driftsregnskap (tall i hele tusen)	Regnskap 2023	Regnskap 2022
Avskrivning	122 275	121 251
Bokført verdi anleggsmidler 31.12.x-1)*	3 114 693	3 168 121
Langsiktig gjeld 31.12.x-1)**	2 184 936	2 171 365
Avdrag på lån i driftsregnskapet	85 752	83 839
Minimumsavdrag i henhold til kommunelov	85 752	81 102
Avdrag utover minimumskravet	-23	734
Avdrag på lån i investeringsregnskapet (formidlingslån)	27 153	30 542
* Eksklusive tomter som ikke avskrives		
** Lånegjeld eksklusive lån til formidling (startlån mv)		
Investeringsregnskap (Formidlingslån) (tall i hele tusen)		
Utlån - til kjøp- og utbedring av bolig	44 980	80 167
Mottatte avdrag på utlån	-40 296	-60 851
- herav ekstraordinære innbetalinger		-30 310
Betalte avdrag på formidlingslån	23 874	30 541
Avsatt ekstraordinære avdrag		30 310
Fond (bruk av tidligere innbetalte ekstraordinære avdrag)	31 838	
Fond med ekstraordinære innbetalinger	-65 668	-97 506

5 Fond²

Budsjett og regnskapsforskriften, § 5-13, a)

Bunde fond - formål	Bokført verdi 01.01.	Netto avsetn til eller bruk av fond	Bokført verdi 31.12.
Bundne driftsfond			
Gavefond	-850	-1744	-2 594
Næringsfond	-1 324	83	-1 241
Øremerket statstilskudd	-16 614	6 823	-9 791
Selvkostfond	-3 863	466	-3 397
Øvrige bundne driftsfond	-26 845	-2 777	-29 622
Sum	-49 496	2 851	-46 645
Bundne investeringsfond			
Ekstraordinære avdrag - formidlingslån	-97 506	31 837	-65 669
Vedlikeholds- og rehabiliteringstilskudd Covid-19	-713	68	-645
Øvrige bundne investeringsfond	0		0
Sum	-98 219	31 905	-66 314

Ubundne fond - formål	Bokført verdi 01.01.	Netto avsetn eller bruk av fond	Bokført verdi 31.12.
Disposisjonsfond			
Bredbåndsfond for bygdene i Elverum - KS 029/17	-5 300	-27	-5 273
Fond kompetansemidler - KS 131/17	-2 000	0	-2 000
Utvikling av rådhusplassen - KS 069/22	-5 000	555	-4 445
Revisjon av kommunepl. areal-/samfunnsdel KS 069/22	-2 700	752	-1 948
Bybadstue KS 048/23	0	-1 000	-1 000
Øvrige disposisjonsfond	-88 028	-3 391	-91 419
Sum	-103 028	-3 057	-106 085

² På noen av fondene er klassifiseringen endret fra regnskap 2022 til regnskap 2023

Ubundne fond - formål	Bokført verdi 01.01.	Netto avsetn eller bruk av fond	Bokført verdi 31.12.
Ubundne investeringsfond			
Ubundet investeringsfond	-14 575	10 532	-4 043
Sum	-14 575	10 532	-4 043

6 Godtgjørelse til revisjon

Budsjett og regnskapsforskriften, § 5-13 e)

Godtgjørelser	Tall i hele tusen	Beløp
Regnskapsrevisjon		1256
Revisjonsuttalelser		200
Etterlevelseskontroll		18
Forvaltningsrevisjon		709
Eierskapskontroll		152
Bistand og møter mm		137
Sum		2 392

ELVERUM
KOMMUNE

Årsberetning 2023

(25.3.2024)

Innholdsfortegnelse

Kommunedirektørens kommentar	3
Økonomiske resultater og utvikling	5
Bevilgningsoversikt – drift	5
Tjenesteområdenes avvik i forhold til kommunestyrets rammevedtak	6
KF Elverum kommuneskoger	8
Bevilgningsoversikt– Investering	9
Økonomiske mål og handlingsregler	12
Finansforvaltning	17
Befolkningsutvikling og demografi	17
Styring – ledelse – kontroll	19
Overordnet styring	19
Kontroll	19
Årshjul	19
Likestilling og mangfold i arbeidslivet	21
Arbeid med etikk og verdigrunnlag	25
Medarbeiderundersøkelse - 10-faktor	25

Kommunedirektørens kommentar

Årsberetning er den tredje formelle rapportering til kommunestyret for budsjettåret 2023. Utover årsberetningen er det rapportert til kommunestyret i juni, tertialrapport nr. 1, og i oktober, tertialrapport nr. 2. I tillegg til denne årsberetningen utarbeides det en årsmelding som gir fylligere omtale av kommunens samlede virksomhet, mål og resultater gjennom 2023.

Da årsbudsjettet for 2023 ble utarbeidet og vedtatt var det store utfordringer som følge av høy prisstigning og høyt rentenivå. Budsjettet på strøm og renter ble økt med henholdsvis 39,6 og 44,9 millioner kroner sammenlignet med opprinnelig budsjett 2022.

Et salderingstiltak var å kjøpe strøm, selge konsesjonskraft og ENØK-tiltak. I samarbeid med styreleder i Elverum Energi AS ble det tidlig avklart at kjøp av strøm fra Østerdalen Kraftproduksjon AS ikke var gjennomførbart, og det var heller gunstig å inngå avtale om kjøp av billigere strøm gjennom fastprisavtaler over tid. Det ble derfor vedtatt å øke utbytte fra Elverum Energi AS med 17 millioner kroner, samlet utbytte fra Elverum Energi AS i 2023 var 50 millioner kroner. Det er også gjort avtale om kjøp av konsesjonskraft fra Østerdalen kraftproduksjon AS som vil gi kommunen årlige inntekter for salg av 2 263 MWh. For 2023 ble det inntektsført en netto gevinst for salg av konsesjonskraft på 1,4 millioner kroner. Samlet effekt av salderingstiltaket ble korriger med 12 millioner kroner i tertial rapport nr 2 – 2023.

Tertialrapport 1/23 meldte kommunedirektøren om et samlet forventet negativt avvik i tjenesteproduksjonen på 37,9 millioner kroner. Avviket ble delvis lukket ved bruk av nevnte utbytte fra Elverum energi AS og økte rammeoverføringer til kommunen fra staten i forbindelse med Revidert Nasjonal Budsjett på 21,1 millioner kroner. Etter budsjettregulering i tertialrapport 1/23 ble positivt netto driftsresultat regulert fra budsjett med 3,8 millioner kroner til 5,6 millioner kroner. Gjennom sommeren forverret forventet avvik seg ytterligere med 42,8 millioner kroner samt at det var avdekket noe budsjettfeil. Samlet forventet avvik etter 8 måneder i 2023 var på 80,6 millioner kroner. Dette ble grovt sett dekket av bruk av utbytte, 17 millioner kroner, økt ramme overføring, 21,1 millioner kroner, mer inntekt på skatt, 17,9 millioner kroner, integreringstilskudd, 13,1 millioner kroner, bruk av fond på 4,7 millioner kroner og noe forventet økte renteinntekter.

Etter regulert budsjett i tertialrapport 2/23 ble det et negativt netto driftsresultat på 3,8 millioner kroner.

Regnskapsresultatet viser et positivt netto driftsresultat på 6,1 millioner kroner som utgjør 0,29%. Det er 9,8 millioner kroner bedre enn regulert budsjett etter tertialrapport 2/23. Elverum kommune har et mål om at netto driftsresultat skal være 2 %. Avvik i forhold til målet er på 36,4 millioner kroner. Kommunedirektøren ser det som svært utfordrende å nå et netto driftsresultat på 2 %.

Det som det er verdt å merke seg i regnskap 2023 som avviker noe fra forgående år er at det ikke har blitt en merinntekt på skatt. Lokal skatteinngang har 12,9 millioner kroner i mindreinntekt enn det som regulert budsjett la opp til. Noe ble kompensert i inntektsutjevningen, 7,3 millioner kroner.

Årsregnskapet for 2023 viser at kommunens renteutgifter økte med 55,8 millioner kroner fra 2022 til 2023. Rentenivå og høye lånegjeld er årsaken til økningen. Kommunens netto lånegjeld i forhold til brutto driftsinntekter er fortsatt for høy. Gjeldsgraden er på 104 %, gjeldsgraden har gått ned de siste årene og det skyldes først og fremst at det har vært en økning i inntektene. Sammenlignet med andre kommuner må Elverum kommune bruke vesentlig mer av løpende driftsinntekter til å betjene renter og avdrag. Gjeldsgraden viser at Elverum kommune er sårbar for renteøkning.

Kommunens utgifter til pensjon har økte kraftig de siste årene også i 2023. Ordningen med føring av premieavvik gjør at svingninger i premieinnbetalinger utjevnes over tid kommunens regnskap (7 år). Utfordringen de siste årene er at det har vært store premieavvik som kommunen har inntektsført. Betaling av pensjonspremier til pensjonsselskapene er foretatt og kommunens bankbeholdning er redusert. Ved utgangen av 2023 var kommunens netto premieavvik på 206,5 millioner kroner i balansen. Dette svekker kommunens likviditet og begrenser kommunens handlingsrom til å bruke av egenkapital (fond). Dette viser også kommunens korrigerede arbeidskapital pr 31.12.2023 som er negativ med 103,2 millioner kroner.

Kommunebarometeret, av 10. august 2023, vurderer alle kommuner etter 151 forskjellige nøkkeltall. Elverum kommune ble rangert som kommune nummer 73, i 2022 var kommunen rangert som nr. 68. Dette indikerer at kommunen har gode tjenester til sine innbyggere på tross av en anstrengt kommuneøkonomi.

Gjennom tertialrapportene er det rapportert at enkelte tjenesteområder har hatt utfordringer gjennom rapporteringsåret. Det er store avvik i forhold til opprinnelig og regulert budsjett. Det er sektorene pleie- og omsorg, familie- og helse og skole som har de største avvikene. Kommunedirektøren merker seg spesielt systemarbeidet innenfor barnehage som har hatt en dokumentert positiv effekt på 1,6 millioner kroner.

Endringer i innbyggertall og sammensetning (demografi) vil påvirke kommunens tjenestetilbud i årene som kommer. Det vil være helt avgjørende å ha fokus på økonomistyring i tiden som kommer, for å kunne opprettholde kontroll. Det er en kontinuerlig utfordring fremover å prioritere kommunens ressurser slik at disse blir forvaltet på en best mulig måte, for å kunne møte innbyggernes behov for tjenester. Kravet til kontinuerlig forbedring, omstilling, og effektivitet vil ligge over oss. Det vil være nødvendig å erverve og vedlikeholde kompetanse for å kunne fastsette tjenestetilbudet til det nivået Stortinget gjennom lover og forskrifter har forpliktet kommunene til å yte overfor innbyggerne. Dette krever stor innsats både fra den politiske og administrative ledelse, og ikke minst fra medarbeidere i de ulike virksomhetene i kommunen.

I 2023 gjorde medarbeiderne i Elverum kommune en formidabel innsats. Til tross for utfordringen med en anstrengt kommuneøkonomi oppfattes kvaliteten på tjenester i all hovedsak som god, og er under stadig forbedring på vesentlige tjenesteområder.

Elverum 25.03.2024

Kristian Trengereid
Kommunedirektør

Økonomiske resultater og utvikling

Bevilgningsoversikt – drift

§ 5-4 Bevilgningsoversikter – drift					
Beløp i 1000 kroner	Regnskap 2023	Avvik	Regulert budsjett 2023	Opprinnelig budsjett 2023	Regnskap 2022
Generelle driftsinntekter					
Rammetilskudd	-786 164	7 313	-778 852	-744 576	-729 105
Inntekts- og formuesskatt	-629 176	-12 943	-642 119	-631 701	-670 807
Eiendomsskatt	-97 485	6 447	-91 038	-91 038	-90 022
Andre generelle driftsinntekter	-84 675	8 942	-75 733	-53 541	-53 199
Sum generelle driftsinntekter	-1 597 500	9 759	-1 587 741	-1 520 856	-1 543 133
Netto driftsutgifter					
Sum bevilgninger drift, netto	1 472 330	1 562	1 473 891	1 383 177	1 408 605
Avskrivninger	122 231	4 329	126 560	126 560	121 251
Sum netto driftsutgifter	1 594 561	5 891	1 600 451	1 509 737	1 529 855
Brutto driftsresultat	-2 939	15 650	12 711	-11 119	-13 278
Finansinntekter/Finansutgifter					
Renteinntekter	-29 918	1 368	-28 550	-23 049	-20 325
Utbytter	-50 267	0	-50 267	-33 000	-13 266
Gevinster og tap på finansielle omløpsmidler	0	0	0	0	0
Renteutgifter	113 541	-1 862	111 679	107 179	57 757
Avdrag på lån	85 752	-978	84 774	84 774	83 839
Netto finansutgifter	119 108	-1 472	117 636	135 904	108 004
Motpost avskrivninger	-122 231	-4 329	-126 560	-126 560	-121 251
Netto driftsresultat	-6 063	9 849	3 786	-1 775	-26 524
Disponering eller dekning av netto driftsresultat					
Overføring til investering	5 337	-0	5 337	9 839	5 291
Avsetninger til bundne driftsfond	13 985	-1 217	12 769	401	16 051
Bruk av bundne driftsfond	-16 316	2 429	-13 887	-2 627	-22 569
Avsetninger til disposisjonsfond	3 056	-3 056	0	0	27 751
Bruk av disposisjonsfond	0	-8 004	-8 004	-5 838	0
Dekning av tidligere års merforbruk	0	0	0	0	0
Sum disponeringer eller dekning av netto driftsresultat	6 063	-9 849	-3 786	1 775	26 524
Fremført til inndekning i senere år (merforbruk).	0	0	0	0	0

Tabell: Bevilgningsoversikt – drift.

Tabellen over er en oppstilling av kommunens generelle driftsinntekter, netto driftsutgifter, sum bevilgning netto driftsutgifter, netto finansutgifter, netto driftsresultat og disponering av eller dekning av netto driftsresultat.

Forklaring av vesentlige avvik mellom regnskap og regulert budsjett:

- **9,8 millioner kroner i merinntekter på generelle driftsinntekter.** Merinntekter i rammetilskudd ligger i inntektsutjevning mellom kommuner. Lokal skatteinnngang har 12,9 millioner kroner i mindreinntekter. Det er 6,4 millioner kroner i merinntekter på eiendomsskatt. Grunnlaget for eiendomsskatt har vært under rettslig behandling og kommunen må tilbakebetalt for mye innbetalt eiendomsskatt. For mye innbetalt eiendomsskatt har bidratt til positive netto driftsresultater, som er avsatt til disposisjonsfond. For mye innbetalt eiendomsskatt vil bli tilbakebetalt i løpet av 2024. Merinntekter på andre generelle driftsinntekter ligger i utbetalt integreringstilskudd som følge av bosetting av flyktninger.

- **1,6 millioner kroner i mindre utgifter på sum bevilgning drift, netto.** Dette er et samlet avvik på 0,1 %. Innenfor avviket ligger det til dels store avvik fordelt på sektorer og staber. Disse avvikene kommenteres under tabellen for budsjetttrammer for sektorer og staber (Bevilgningsoversikt drift, netto).
- **1,5 millioner kroner i merutgifter på netto finans.** Det er 0,5 millioner kroner i merutgift i netto renter, og 1,0 millioner kroner i merutgifter i avdrag på lån. Årsaken til merutgifter på lån ligger i kravet om minimumsavdrag på lån, jfr. kommuneloven. Budsjettet på avdrag var for lavt i forhold til minimumskravet.
- **Netto driftsresultat ble 6,1 millioner kroner,** noe som er 9,8 millioner kroner bedre enn regulert budsjett. Det positive resultatet reduserte behovet for bruk av disposisjonsfond. Det ble avsatt 3,1 millioner kroner til disposisjonsfond.

Årets driftsregnskap legges frem i balanse og har ikke noe merforbruk til inndekning i senere år.

Sektor og stabers avvik i forhold til kommunestyrets rammevedtak

§ 5-4 Bevilgningsoversikt drift, netto						
Tall i hele tusen	Regnskap 2023	Avvik	Regulert budsjett 2023	Opprinnelig budsjett 2023	Regnskap 2022	Avvik i %*
Kommunedirektør inkludert Samfunnsutviklingsstaben	26 019	-841	25 178	24 226	24 207	-3,34 % ●
Sektor for teknikk og miljø	56 548	948	57 497	57 048	49 291	1,65 % ●
Eiendomsstaben	85 186	225	85 411	110 168	97 536	0,26 % ●
Sektor for skole	352 729	-1 859	350 870	322 852	301 606	-0,53 % ●
Sektor for barnehage	177 981	5 064	183 045	176 076	159 770	2,77 % ●
Sektor for familie og helse	140 790	-2 684	138 106	119 563	112 306	-1,94 % ●
NAV Elverum	77 525	2 780	80 305	61 255	60 756	3,46 % ●
Sektor for kultur	43 387	355	43 743	41 733	40 685	0,81 % ●
Sektor for pleie og omsorg	490 087	-15 691	474 396	440 619	492 767	-3,31 % ●
Personalstaben	13 848	-377	13 471	13 811	11 281	-2,80 % ●
Service- og IKT-staben	30 986	836	31 822	29 003	26 180	2,63 % ●
Økonomistaben	17 932	337	18 269	19 945	17 831	1,85 % ●
Felles/finans/div	-40 687	12 467	-28 220	-33 122	14 388	-44,18 % ●
Netto for alle sektorer og staber	1 472 330	1 562	1 473 891	1 383 177	1 408 605	0,11 % ●

Tabell: Sektor og stabers budsjetttrammer – kommunestyrets rammevedtak.

*Symbolene som brukes for å vise status i forhold til økonomisk måltall:

- – ikke tilfredsstillende – avvik større enn +/- 1 %.
- – tilfredsstillende, men har et avvik mellom - 0,75 - - 1,0 % og 0,75 - 1,0 %.
- – tilfredsstillende og bra – avvik mellom - 0,75 % og 0,75 %.

Forklaringer av vesentlige økonomiske avvik mellom revidert budsjett og regnskap på sektorer og staber:

Det er foretatt budsjettreguleringer av fastlønn, pensjon og arbeidsgiveravgift på tvers av alle sektorer og staber opp mot det som var budsjettet som lønns- og pensjonsreserver på området for felles/finans/diverse.

Avvikene på sektorer og staber ligger i andre årsaker enn nevnte forhold, og kommenteres nedenfor.

Kommunedirektør inkludert Samfunnsutviklingsstaben – negativt avvik med kr 841 000.

Området består av tre ansvar; Kommunedirektør, Samfunnsutvikling og Sør-Østerdal interkommunale Politiske Råd (SØIPR).

Kommunedirektøransvaret bidrar med en mindreforbruk på kr 476 000. Årsaken ligger i mindre aktivitet i politiske råd og utvalg inklusiv kontrollutvalget og revisjon.

Samfunnsutviklingsstaben har flere prosjekter med ekstern finansiering og bruk/avsetning til fond. Bruk og avsetning til fond føres på skjema "Bevilgningsoversikt - drift" og ikke skjema "bevilgningsoversikt drift, netto". Manglende budsjettreguleringer av aktivitet som medfører bruk og avsetning til fond vil bidra til avvik mellom regnskap og budsjett.

Samfunnsutviklingsstaben har et merforbruk på kr 354 000, men årsaken ligger i manglende budsjettreguleringer. Med riktige budsjettering ville avviket vært positivt med kr 246 000. Årsaken til et positivt avvik er i hovedsak inntekter på prosjekter på tjenesten internasjonalt arbeid.

SØIPR bidrar også med et negativt avvik, på kr 962 000, men av samme årsak som Samfunnsutviklingsstaben. Med riktige budsjettering ville det ikke vært avvik mellom regnskap og budsjett. Vertskommunesamarbeid finansieres av samarbeidskommuner, og merinntekter eller merutgifter avsettes eller inntektsføres fra fond.

Sektor for teknikk og miljø – positivt avvik med kr 948 000.

Sektor for teknikk og miljø har samlet et positivt resultat på 0,95 millioner. Dette skyldes i hovedsak merinntekter på salg av tjenester og informasjon fra forvaltningsområdet, merinntekter fra prosjektvirksomhet og fra parkeringstjenesten. Merinntektene er samlet større enn merkostnadene; bl.a. juridiske tjenester knyttet rettsprosessen på eiendomsskatt, og mindreinntektene på enkelte områder.

Eiendomsstaben – positivt avvik med kr 225 000.

I resultatet inngår manglende belastning av 370 000 kroner knyttet til kjøpt vikarhold i desember måned, som har blitt belastet regnskapet for 2024. Dette innebærer at det er mindre forbruk på renhold tilsvarende 0,4 millioner kroner. I tillegg er det 2,2 millioner kroner i merkostnader på fjernvarme og 0,9 millioner kroner til nødvendig vedlikehold. Finansiell leasing av beredskapssenteret kostet 1,3 millioner kroner mindre enn budsjettert, mens utleie av boliger ga netto merinntekter på 1,6 millioner kroner.

Sektor for skole – negativt avvik med kr 1 859 000.

Sektor for skole har et samlet merforbruk på kr. 1 859 000. Dette skyldes stort sykefravær i siste del av 2023 med tilhørende økning i vikarutgifter. Utgiftene til skoleskyss ble 1,8 millioner høyere enn budsjettert og ikke fullt ut kompensert av andre tiltak. I denne utgiftsposten ligger både ordinær skoleskyss og kommunale vedtak, samt kjøring til og fra aktiviteter.

Sektor for barnehage – positivt avvik med kr 5 064 000.

Sektor for barnehage har et samlet mindreforbruk på kr. 5 064 000. I hovedtrekk skyldes dette positive effekter av gjennomgang og oppbygging av støttesystem for barnehagene basert på Stortingsmelding 6. Effekten kom 2. halvår innenfor spesialpedagogisk hjelp i både private og kommunale barnehager tilsvarende kr. 1 600 000. Vi har et positivt avvik tilsvarende kr. 800 000 på kjøp og salg av tjenester til andre kommuner. Det ble avsatt kr. 700 000 til utbetaling pensjonskostnader til private barnehager. Det kom ingen søknad i 2023, det gir derfor et positivt avvik. Utfordringer med rekruttering av vikarer har ført til at vi har et positivt avvik på lønn til ekstrahjelp og engasjement tilsvarende kr. 1 300 000. I forbindelse med nedleggelse av Vestad barnehage ble det avsatt en liten reserve for uforutsette konsekvenser. Denne ble ikke benyttet og gir et positivt avvik kr. 600 000.

Sektor for familie og helse – negativt avvik med kr 2 684 000.

Barneverntjenesten hadde økende sykefravær gjennom høsten og måtte kjøpe saksbehandlertjenester for å sikre drift. Det var også økte utgifter til kjøp av ulike tiltak i hjemmet og godtgjøring til fosterhjem. Legevakten måtte også kjøpe sykepleiervikarer fra vikarbyrå for å sikre forsvarlig drift på grunn av liten tilgang på vikarer med riktig kompetanse.

NAV Elverum – positivt avvik med kr 2 780 000.

NAV fikk tilført 19 millioner kroner i regulert budsjett med bakgrunn i «dyrtid» og økt behov for økonomisk sosialhjelp for våre innbyggere. Økonomisk sosialhjelp er krevende å beregne, da det er mange variabler som spiller inn. NAV fikk tilført 2,78 millioner kroner mer enn hva det var behov for i 2023.

Sektor for kultur – positivt avvik med kr 355 000.

Elverum kulturhus og kino, fikk redusert inntektskrav for 2023 med kr 500 000 på kinobilletter og 300 000,- på kiosk. Det har vært jobbet strategisk med synlighet og markedsføring ved kulturhuset hvor alle ansatte har vært involvert, dette har resultert i bedre besøkstall enn forventet. Kino og kulturhusdrift er en markedsstyrt bransje, hvor det er helt avgjørende for resultatet at en har gode filmer og konserter å tilby publikum. Det er gjort reforhandlinger sammen med Kinoalliansen opp mot Media Direct Norge hvor vi har oppnådd høyere reklameinntekter.

Sektor for pleie og omsorg – negativt avvik med kr 15 691 000.

Merforbruket skyldes flere forhold. Innleie ved ekstra behov utover bemanningsplan og økt behov for opplæringsvakter for nye vikarer. Overtid på grunn av færre vikarer og vanskeligheter med å sikre vikar med rett kompetanse. Kjøp av varer og tjenester som inngår i egenproduksjon har et stort merforbruk hvor noe skyldes dyrtid, særlig for matvarer. Tilrettelagte tjenester fikk to ressurskrevende tjenester høsten 2023 som ga et netto merforbruk. Hjemmetjenesten måtte gjennom høsten og vinteren kjøpe flere vikartjenester enn forventet på grunn av økte behov og for lav tilgang på

egne vikarer med rett kompetanse. Rus og psykisk helsetjeneste måtte benytte vektertjeneste ut året for å sikre trygghet for ansatte og brukere. Flere UK-døgn (utskrivningsklare pasienter) enn forventet og en økning i BPA (brukerstyrt personlig assistanse). Refusjon for ressurskrevende tjenester ga en merinntekt utover budsjett med 3,5 millioner og må sees mot merforbruk på innleie og kjøp av tjenester.

Personalstaben – negativt avvik med kr 377 000.

Resultatet skyldes i hovedsak at refusjonsinntekter fra Fylkeskommunen på lærlingeordningen for 2.halvår ikke ble utbetalt til kommunen innen årsregnskapet ble avsluttet. Disse inntektene kommer erfaringsmessig ca 6 mnd på etterskudd i forhold til vår budsjettperiode. Beløpet for 2.halvår er beregnet til kr 498 700. Vi har i tillegg et mindreforbruk på lønn pga refusjonsinntekter fra NAV ved sykefravær uten bruk av vikar på kr 131 000.

Service- og IKT-staben – positivt avvik med kr 836 000.

Resultatet skyldes i hovedsak merinntekter på salg av tjenester og en høyere andel felleskostnader fordelt til IKS'er og interkommunalt samarbeid.

Økonomistaben – positivt avvik med kr 337 000.

Resultatet skyldes i hovedsak merinntekter på refusjonsinntekter fra NAV og mindreforbruk på kjøp av tjenester. Det er også noe mindreinntekter på salgsinntekter i forhold til budsjett.

Felles/finans/div – positivt avvik med kr 12 467 000.

Lønnsreserven for 2023 dekket ikke alle budsjettreguleringer av fastlønn, pensjon og arbeidsgiveravgift ut på sektorene. Her er det et merforbruk på 9 millioner kroner. Noe av dette skyldes manglende regulering av integreringstilskudd som skulle gått til dekking av merutgifter til lønn, men det største avviket må sees opp mot det positive premieavviket i 2023 som bidro med 26,5 millioner i mindreutgifter.

Sektoren for vann og avløp hadde et negativt avvik på 5,8 millioner kroner. I dette avviket ligger det merutgifter og mindreinntekter.

Administrasjon og forvaltning av Startlån og tilskuddsordninger for etablering og utbedring har et mindreforbruk på 1,1 millioner kroner.

KF Elverum kommuneskoger – konsolidert regnskap

Kommunelovens §§ 14-6 og 14-7 sier at det skal utarbeides et samlet (konsolidert) årsregnskap for kommunen som samlet juridisk enhet og en årsberetning for kommunens samlede virksomhet. Kommunale foretak er en del av kommunen som juridisk enhet. Elverum kommune har et kommunalt foretak; Elverum kommuneskoger.

Foretaket skal forvalte og utnytte økonomisk, økologisk og skogfaglig Elverum kommunes eiendommer i skog og utmark, samt kunne delta i skog- og trebaserte virksomheter hvor Elverum kommune har ansvar/interesser, i henhold til mål og retningslinjer vedtatt av kommunestyret. I tillegg er foretaket ansvarlig for å tilby tilrettelagte arbeidsplasser ved kommunens vedsentral. Alle ansatte er ansatt i Elverum kommune.

Det konsoliderte årsregnskapet utarbeides ved å slå sammen årsregnskapene til de enhetene som skal inngå i konsolideringen. Transaksjonene og mellomværendene mellom enhetene skal elimineres, men bare så langt det følger av god kommunal regnskapskikk.

De eiendommer som foretaket forvalter inngår i kommunens balanseregnskap og ikke foretaket. Sum anleggsmidler i foretaket var på kr 1 046 000. Av dette utgjorde eierandeler i Glommen Mjøsen Skog SA kr 753 000 og kr 292 000 i driftsmidler. Foretakets verdier i anleggsmidler bidrar med kun 0,0016 prosent av alle anleggsmidler i det konsoliderte regnskapet. Når det gjelder omløpsmidler bidrar foretaket med 1,35 prosent av samlede omløpsmidler.

Egenkapitalen i kommuneskogen var på 6,9 millioner kroner og utgjør 0,4 prosent av egenkapitalen i det konsoliderte regnskapet. Kommuneskogen har ikke langsiktig gjeld. Kortsiktig gjeld var på kr 2,3 millioner kroner og utgjør 0,73 prosent i det konsoliderte regnskapet.

Foretakets andel av egenkapital og gjeld utgjør 0,13 prosent av det konsoliderte regnskapet.

Foretakets driftsinntekter i 2023 var på 8,1 millioner kroner, noe som utgjør 0,38 prosent av driftsinntektene det konsoliderte regnskapet. Netto driftresultat i foretaket var på kr 786 000 og sammen med kommunens netto driftsresultat på kr 6 063 000 ble netto driftsresultatet i det konsoliderte regnskapet på kr 6 489 000. Foretakets andel av dette utgjør 11,5 prosent.

Foretakets økonomi bidrar med en svært liten/marginal del av den samlede økonomien i et konsolidert årsregnskap for Elverum kommune. Det utarbeides ikke en egen årsberetning for kommunens samlede virksomhet inkludert kommuneskogens virksomhet. Det vises til foretakets eget årsregnskap og årsberetning for 2023.

Bevilgningsoversikt– Investering

§ 5-5. Bevilgningsoversikter – investering				
Tall i hele tusen	Regnskap 2023	Avvik	Regulert Budsjett 2023	Opprinnelig Budsjett 2023
Investeringsutgifter				
Investeringer i varige driftsmidler	177 546	4 565	182 111	202 334
Tilskudd til andres investeringer	2 390	-2 390	0	0
Investeringer i aksjer og andeler i selskaper	14 681	-35	14 646	4 839
Utlån av egne midler	0		0	0
Avdrag på lån	0		0	0
Sum investeringsutgifter	194 617	2 140	196 757	207 173
Investeringsinntekter				
Kompensasjon for merverdiavgift	-26 768	-2 520	-29 287	-32 027
Tilskudd fra andre	-22 597	7 547	-15 050	-13 254
Salg av varige driftsmidler	-3 335	3 150	-185	-185
Salg av finansielle anleggsmidler	-7 110	0	-7 110	0
Utdeling fra selskaper	0	0	0	0
Mottatte avdrag på utlån av egne midler	-6 000	0	-6 000	0
Bruk av lån	-112 871	-21 608	-134 479	-149 473
Sum investeringsinntekter	-178 680	-13 431	-192 111	-194 938
Videre utlån				
Videreutlån	44 980	20	45 000	35 000
Bruk av lån til videre utlån	0	0	0	0
Avdrag på lån til videre utlån	27 153	1 147	28 300	28 300
Mottatte avdrag på videre utlån	-40 296	-3 004	-43 300	-43 300
Netto utgifter videre utlån	31 837	-1 837	30 000	20 000
Overføring fra drift og netto avsetninger				
Overføring fra drift	-5 337	0	-5 337	-9 839
Avsetninger til bundet investeringsfond	0	13 110	13 110	0
Bruk av bundet investeringsfond	-31 905	17	-31 888	-22 396
Avsetninger til ubundet investeringsfond	0	0	0	0
Bruk av ubundet investeringsfond	-10 531	0	-10 531	0
Dekning av tidligere års udekket beløp	0	0	0	0
Sum overføring fra drift og netto avsetninger	-47 774	13 128	-34 646	-32 235
Fremført til inndekning i senere år (udekket beløp)	0	0	0	0

Tabell: Bevilgningsoversikt - investering.

Bevilgningsoversikt investering viser årets investeringer og finansieringsbehov. Årsaken til avvik mellom regnskap og regulert budsjett for investeringer i anleggsmidler er at det har vært annen framdrift i prosjektene enn prosjektledere forutsatte ved rapportering i 2. tertial 2023. Budsjettjusteringene som ble vedtatt i tertialrapport nr. 2 – 2023 var basert på prognoser og estimater ved utgangen av september. Da regnskapet ble avlagt viser det seg at forbruket likevel ble 4,6 millioner kroner lavere enn estimert. Investeringer i varige driftsmidler består av mange prosjekter og avvik mellom regnskap og budsjett kommenteres nedenfor.

Beregnet kompensasjon for betalt merverdiavgift ble 2,5 millioner kroner lavere enn revidert budsjett for 2023. Det var 7,6 millioner i merinntekter på refusjoner og tilskudd fra andre. Salg av varige driftsmidler ga også merinntekter på 3,2 millioner kroner. Mer inntekter på tilskudd fra andre og salg er i samsvar med politiske føringer/aktivitet, men budsjettene er dessverre ikke regulert. Sum utgifter og inntekter medførte redusert bruk av lån på 21,6 millioner kroner.

Videreutlån (startlån) er i hovedsak i samsvar med budsjett, og det er bruk 31,9 millioner av bundet investeringsfond for finansiering av utlån. Fondet er tidligere års innbetalte ekstraordinære avdrag på utlån.

Sum investeringsutgifter er finansiert, og investeringsregnskapet legges frem i balanse.

Forklaringer av vesentlige avvik pr prosjekt:

Investeringer i anleggsmidler				
Tall i tusen	Regnskap 2023	Regulert budsjett 2023	Avvik	Forklaring
Gjenoppbygging Helge Væringsaaens vei 9D og 9E	2 376	0	2 376	Dekkes av forsikringsoppgjør.
12 boenheter for unge med nedsatt funksjonsnivå (Vestad Omsorgsboliger)	54 402	53 811	591	Bygging pågår, prosjektet er rebudsjettert for slutføring i 2024.
Boliger til vanskeligstilte	542	500	42	Kontrakt inngått med entreprenør for bygging i 2024. Prosjektet er rebudsjettert for gjennomføring i 2024.
Kjøp av kommunale boliger 2023	6 548	7 000	-452	Anskaffet to 4-roms boliger.
Oppgradering av rådhusplassen	579	1 316	-737	Prosjektering oppstartet, målsetting om byggestart og ferdigstillelse i 2024. Ubrukte budsjettmidler (fondsavsetning) må overføres til 2024.
IT investeringer 2023	2 649	2 850	-201	Prosjekter og investeringstiltak i stor grad gjennomført i henhold til plan, med et mindreforbruk.
IT investeringer 2023 - velferdsteknologi	653	2 130	-1 477	Forsinket fremdrift for flere prosjekter. Skyldes i stor grad at noen prosjekter har vært mer utfordrende og ressurskrevende enn planlagt. Disse har dermed dratt mer ut i tid. Ikke gjennomførte planlagte aktiviteter gjennomføres i 2024.
Barnevern fagsystem - 2023-2026	0	350	-350	Leverandør valgt høst 2023, med planlagt implementering av nytt system fra januar 2024.
Vestad skole utvidelse mm kjøkken	298	1 800	-1 502	Prosjektet ble ikke ferdig i 2023, og ubrukne budsjettmidler må overføres til 2024.
Utbygging og ombygging EUS	33 286	34 485	-1 199	Prosjektet ble ikke ferdig i 2023, og ubrukne budsjettmidler må overføres til 2024. Det gjenstår å kjøpe inn resterende inventar og utstyr til skolen, i tillegg oppmerking og skilting av ny parkeringsplass samt montering av solavskjerming i klasserommene.
Lys og sceneteknisk utstyr, kino	347	350	-3	Regnskapet er i samsvar med budsjett.
Oppgradering Elverum kapell	12 230	13 360	-1 130	Prosjektet er overtatt med brukstillatelse, men det gjenstår arbeider iht. overtakelsesprotokoll som skal gjennomføres våren 2024. Prosjektet er rebudsjettert for 2024.
Sørskogbygda kirkegård - kirkegårdsplan	224	222	2	Prosjektet er ferdig.
Nytt renholdsrom Moen sykehjem	217	750	-533	Prosjektet ble ikke ferdig i 2023, og ubrukne budsjettmidler må overføres til 2024.
Virksomhetssystem sentralkjøkken	245	400	-155	Prosjektet er ferdig.
Utskifting signalanlegg Sætre og Jotunhaugen	2 259	2 500	-241	Jotunhaugen sykehjem har innført nytt signalanlegg. Sætre utsatt til 2025.
Utskifting av kjøle- og fryseanlegg ved sentralkjøkkenet	1 780	2 450	-670	Prosjektet ble ikke ferdig i 2023, og ubrukne budsjettmidler må overføres til 2024.
Helsehuset morsrom	612	612	0	Prosjektet er ferdig.
Ettermontering av sprinkleranlegg Søndre Nyborg	5 320	5 593	-273	Prosjektet ble ikke ferdig i 2023, og ubrukne budsjettmidler må overføres til 2024.
Tiltak for å hindre plastholdig granulat utenfor fotballbaner	1 501	1 500	1	Prosjektet er ferdig.
Sandmoen	58	0	58	Prosjektet er ferdig. Avviket skyldes forsinket slutfakturering.
Ombygging av gamle helsestasjonen til aktivitetssenter	224	250	-26	Prosjektet ble påbegynt, men ikke prioritert videreført i 2024.

Investeringer i anleggsmidler				
Tall i tusen	Regnskap 2023	Regulert budsjett 2023	Avvik	Forklaring
Salg av eiendom	244	0	244	Kostnader knyttet til salg av eiendom, hvor det blant annet er solgt 2 boenheter (Elgvegen 43A og B) med 2,162 mill. kr i inntekt.
Kjøp av biler - jevn utskifting 2023	2 789	3 000	-211	-
Tyngre kjøretøy	3 474	3 039	435	Anslag gjort i 2022 slik at prisstigning tilkommer. Inntekter fra innbytte av gammel traktor m/henger er kr 360.000 reelt overforbruk kr 74.000.
Driftsmaskiner eiendom	513	498	15	Prosjektet er ferdig.
Smestadtoppen	8 908	0	8 908	Utbyggingsavtale, ekstern finansiering, ± 0.
Ydalir skole - droppsoner	669	1 120	-451	Prosjektet ble ikke ferdig i 2023 da det gjenstår oppmerking av gangfelt og parkeringslommer, samt skilting iht. skiltvedtak. Ubrukte budsjettmidler må overføres til 2024.
Gatelysinvesteringer	3 209	5 600	-2 391	Ny leverandøravtale med lavere priser. Pågående prosjekter som fortsetter inn i 2024. Restmidler overføres.
Utbygging Grindalsmoen vest	24	0	24	Utbyggingsavtale med ekstern finansiering ± 0. Drift av grøntarealer 3. og siste året.
Digitalisering av vegelementer	28	28	0	Koronamidler. Gjenstående ramme pr. 1.1.2023. var kr 312.000 forbruk i 2023 er kr 28.000. Fondsavsetning, belaster ikke låneopptak.
Innregulering av 3 stk G/S veger, langs samleveger sentrumsnært	56	0	56	Koronamidler, ikke budsjettet.. Gjenstående ramme pr. 1.1.2023. var kr 151.000, forbruk i 2023 er kr 56.000. Fondsavsetning, belaster ikke låneopptak.
Eiendomsinngrep 2023	91	100	-9	Midler benyttet til eiendomsoppkjøp i forbindelse med etablering av G/S veg i Grøndalsbakken
Hovedplan VA - alle anlegg	24 582	30 000	-5 418	Underproduksjon pga. manglende personalressurser, arbeide utsatt til senere perioder.
Gate, veg og park	6 390	6 296	94	Tildelt budsjettramme 2023 var kr 4.500.000 + mottatt tilskudd på kr 1.908.000 + tippemidler kr 120.000 gir en bruttoramme på kr 6.528.000, forbruk i 2023 er 6.390.000, som gir et mindreforbruk på kr 138.000.
Rehabilitering av bruer	0	200	-200	Ikke forbruk i 2023 på grunn av personressursmangel, overføres til 2024.
Skulptur Animus	239	0	239	Manglende budsjettregulering. Tiltaket er finansiert med midler fra Sparebankens kunstfond.
Sum investeringer i anleggsmidler	177 566	182 110	-4 544	

Økonomiske mål og handlingsregler

I det følgende presenteres utviklingen i økonomiske måltall og de handlingsregler som er vedtatt i kommunens økonomireglement (KS-sak 176/19).

Måltallene er fastsatt ut fra kommunens økonomiske situasjon og må sees i et langsiktig perspektiv, dette fordi kommunens økonomiske situasjon har vært svært krevende. Netto driftsresultater har variert kraftig, disposisjonsfond er svært lave og lånegjelden er svært høy. De økonomiske målene er ikke ambisiøse sammenlignet med andre kommuner og landsgjennomsnittet, men målene må nåes dersom kommunen skal få en sunn driftsøkonomi som igjen gir økonomiske handlingsrom for kommunen. Tabellen nedenfor viser de økonomiske målene og status pr 31.12.2023.

Økonomiske mål	Mål	Status
Netto driftsresultat i prosent av brutto driftsinntekter	Minimum 2,0 %	●
Udisponert disposisjonsfond i prosent av brutto driftsinntektene	Minimum 4,0 %	●
Netto lånegjeld i prosent av brutto driftsinntekter.	Maksimum 100 %	●
Egenfinansiering av investeringsporteføljen ekskl. VARF ¹ .	Minimum 20 %	●
Avvik mellom regnskap og budsjetttrammer	Maksimum 1 %	●

Tabell: Økonomiske mål vedtatt av kommunestyret i sak 176/19, samt statusvurdering per årsslutt 2023.

Symbolene som brukes for å vise status er:

- – ikke tilfredsstillende og må bedres.
- – ikke tilfredsstillende, men har en positiv utvikling eller en negativ utvikling.
- – tilfredsstillende og bra.

Økonomiske mål er viktig for å sikre en langsiktig kommunal planlegging hvor målet er å ha en bærekraftig økonomisk utvikling. I dette ligger det at nåtidens handlinger ikke må stå i veien for at fremtidige generasjoner klarer å ivareta sine behov (generasjonsprinsippet). For å ivareta dette har kommunestyret vedtatt 10 handlingsregler.

Handlingsregel	Status
1. Netto driftsresultat Kommunen skal over tid budsjettere med netto driftsresultat på 2,0 prosent av brutto driftsinntekter. Det kan budsjetteres med et lavere netto driftsresultat når <u>udisponerte</u> disposisjonsfond er mer enn 4,0 prosent av brutto driftsinntekter i regnskapsåret før budsjettet vedtas for kommende år (budsjettår minus to år). Kommentar: Se eget kapittel nedenfor.	●
2. Avsetninger til fremtidige investeringer Det skal over driftsbudsjettet årlig avsettes et beløp til egenkapital i årets/fremtidige investeringer. Beløpet skal minimum tilsvare forventet utbytte/overføring til kommunen fra selskaper kommunen ha eierskap i. Kommentar: Se egen kommentar nedenfor.	●
3. Disposisjonsfond Kommunen skal til enhver tid ha et <u>udisponert</u> disposisjonsfond på minst 4,0 prosent av brutto driftsinntekter som buffer ved et eventuelt driftsunderskudd. Kommentar: Se eget kapittel nedenfor.	●
4. Lånegjeld Kommunen skal ikke ha netto lånegjeld som overstiger 100 prosent av brutto driftsinntekter. Kommentar: Se eget kapittel nedenfor.	●
5. Investeringer innenfor dagens handlingsrom Drifts- og finansutgifter som følge av investeringer skal håndteres innenfor de økonomiske rammer som er tilgjengelig når vedtak om investering gjøres. Ingen investeringer skal finansieres med bakgrunn i forventede inntekter som følge av en forventet innbyggervest eller lignende. Kommentar: Invsteringsnivået i 2023 har bidratt med å øke kommunens samlede gjeld. Økningen i renter og avdrag var innarbeidet i økonomiplanen delvis finansiert med økte inntekter i form av husleie og gebyrer innen selvkostområdet for vann og avløp.	●

¹ VARF står for vann, avløp, renovasjon og feiing.

Handlingsregel	Status
6. Langsiktig perspektiv Kommunens økonomiplan for de fire neste årene skal ses i lys av det investerings- og driftsbehov kommunen vil ha i et perspektiv på minimum 8 år. Kommentar: Det er ikke utarbeidet noen langsiktige perspektivmeldinger som skal gi grunnlag endringer i drift og investeringer.	●
7. Ansvar og myndighet Kommunen skal ha ansvarlige ledere med selvstendig ansvar for og myndighet til å disponere tildelte driftsrammer. Kommentar: Alle ledere er delegert myndighet innen fag, personal og økonomi. Samlet avvik mellom regnskap og budsjettammer ligger i snitt innenfor kravet på 1,0 prosent (avvik korrigert for koronarelaterte utgifter), men det er fortsatt en del områder som har avvik mer enn 1,0 prosent.	●
8. Utlån Det skal ikke foretas utlån av kommunale midler utover formidlingslån (startlån fra Husbanken). Maskiner, biler, instrumenter, hjelpemidler og liknende skal ikke lånes ut dersom utlånet ikke er en del av kommunens tjenester. Kommentar: Elverum kommune har utlån utover formidlingslån. Note 12 i regnskapet viser kommunale utlån utover formidlingslån.	●
9. Garantier Når kommunen gir garanti for noen andres økonomiske forpliktelser skal det i kommunens balanse avsettes midler tilsvarende den summen garantien innebærer. Dette for å sikre dekning dersom behovet for garanti utløses. Kommentar: Elverum kommune har gitt garantier som ikke er sikret med tilsvarende midler i balanse. Note 12 i regnskapet viser kommunale garantier som ikke er sikret i avsatte fondsmidler. Det ble ikke gitt nye garantier i 2023, men restbeløp på garantier gikk likevel opp i 2023 som følge av lånopptak til Elverum Kommunale Industribygg AS for finansiering av HMS-arbeider og utvidelser av Beredskapssenteret.	●
10. Budsjett rente og rentefond Kommunen skal budsjettere med en rente på 3,0 prosent. Avvik mellom budsjetterte renter og faktiske renter avsettes/brukes av kommunens rentefond. Kommentar: Elverum kommune budsjetterer ikke med rente på 3,0 prosent, og det er ikke avsatt midler til et rentefond for å håndtere, eller «finansiere» renter utover 3 %.	●

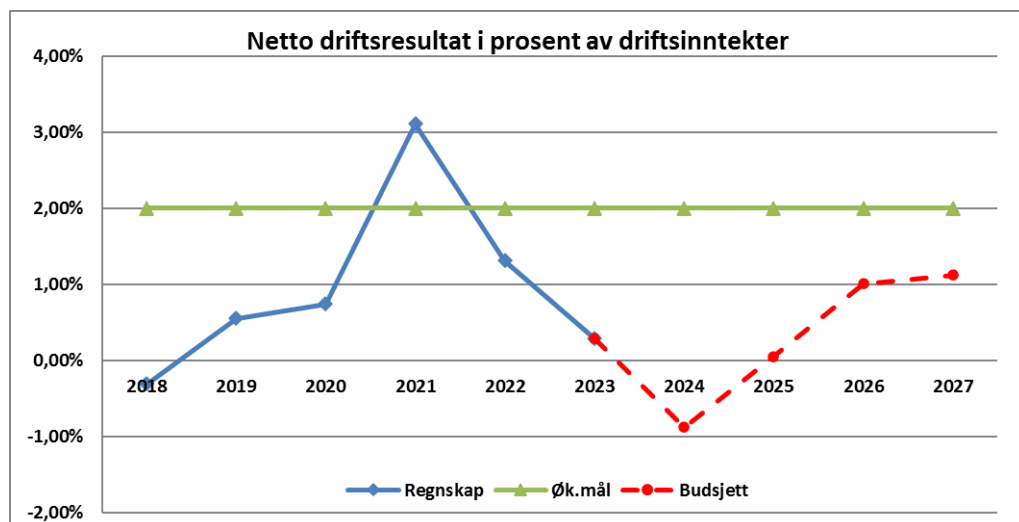
Netto driftsresultat

Netto driftsresultat beregnes ut fra brutto driftsresultat, men tar i tillegg hensyn til resultat av eksterne finansierings-transaksjoner (renter og avdrag). Netto driftsresultat kan brukes til finansiering av fremtidige investeringer (egenkapital) eller avsettes til fond for senere bruk. For å ha en sunn kommuneøkonomi bør netto driftsresultat over tid være på 2 prosent av brutto driftsinntekter. Et lavere resultat vil ikke sikre kommunen nødvendige avsetninger til uforutsette hendelser og fremtidige investeringer.

Netto driftsresultat	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Sum driftsinntekter - tall i hele tusen kroner	-1 707 828	-1 773 403	-1 812 547	-1 944 960	-2 021 534	-2 122 222
Netto driftsresultat - tall i hele tusen kroner	5 237	-4 996	-13 424	-60 570	-26 524	-6 063
Netto resultatgrad	-0,31 %	0,28 %	0,74 %	3,11 %	1,31 %	0,29 %
Mål i økonomireglement 2 %	2,00 %	2,00 %	2,00 %	2,00 %	2,00 %	2,00 %
Avvik i forhold til økonomiskmål på 2 %	-39 393	-30 472	-22 826	21 671	-13 907	-36 382

Tabell: Netto driftsresultat i perioden 2018 - 2023.

I tabellen over ser vi at netto driftsresultat har variert relativt mye i perioden 2018– 2023. Negativt netto driftsresultat svekker kommunens økonomiske situasjon, og inndekning av dette må gjøres med bruk av frie inntekter eller tidligere års avsetninger av frie midler. **Netto driftsresultat i 2023 er positivt, men under 2 prosent av brutto driftsinntekter** som er det økonomiske målet i økonomireglementet. **Resultatet er 36,4 millioner kroner under målet om 2 prosent netto driftsresultat.** Gjennomsnittlig netto driftsresultat de siste seks årene er på 0,9 prosent. Hovedårsaken til de positive resultatene er merinntekter på skatt i forhold til budsjetterte inntekter. I 2023 var det ikke merinntekter på skatt.

Figur: Netto driftsresultat i perioden 2018 - 2027.

Netto driftsresultatet for 2023 er svakere enn i 2022, og under gjennomsnittet de siste 6 årene. Resultatet går ytterligere ned i årsbudsjett for 2024. For årene 2025-2027 i økonomiplanperioden forventes det bedre resultater men fortsatt under målet om 2 prosent av brutto driftsinntekter.

Det vil være helt avgjørende å ha fokus på økonomistyring i tiden som kommer for å kunne opprettholde kontroll og dermed et økonomisk handlingsrom. Kommunen har vært gjennom en periode med svært store investeringer i bygningsmasser, som igjen har økt kommunens driftsutgifter til renter, avdrag, drift og vedlikehold. Rentene har det siste året økt kraftig og signalene i finansmarkedene tilsier at tiden med lave renter er over og at vi nå ligger på et nivå som vil vedvare i årene som kommer. Høy lånegjeld gjør oss sårbare dersom rentenivået går opp.

Kravet til kontinuerlig forbedring, omstillingsevne, kompetanseutvikling og effektivitet vil fortsatt ligge over oss. Det vil være nødvendig å erverve og vedlikeholde kompetanse for å kunne fastsette tjenestetilbudet til det nivået Stortinget gjennom lover og forskrifter har forpliktet kommunene å yte overfor innbyggerne. Dette krever stor innsats både fra den politiske og administrative ledelse, og ikke minst fra medarbeidere i de ulike virksomhetene i kommunen.

Udisponerte disposisjonsfond

Udisponerte disposisjonsfond er midler som ikke er disponert av kommunestyret til bestemte formål, og er de reservene som kommunestyret kan anvende til gode formål eller uforutsette hendelser. Uforutsette hendelser bør så langt råd er

dekkes av en reserve som ligger i driftsbudsjettet. Dersom det ikke budsjetteres med positive netto driftsresultat på 2 prosent av brutto driftsinntekter bør kommunen ha reserver i udisponerte disposisjonsfond. Tabellen nedenfor viser status i kommunens disposisjonsfond i perioden 2018 – 2023.

Disposisjonsfond	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Udisponert disposisjonsfond	-13 388	-12 344	-22 518	-62 437	-87 154	-90 587
Disponert disposisjonsfond	-24 428	-17 280	-10 902	-8 004	-15 874	-15 498
Sum disposisjonsfond	-37 816	-29 624	-33 420	-70 441	-103 028	-106 085
Udisponert disposisjonsfond i % av dr.inntekter	0,8 %	0,7 %	1,2 %	3,2 %	4,3 %	4,3 %
Avvik i forhold til økonomisk mål på 4 %	-54 925	-58 592	-49 984	-15 361	6 293	5 698

Tabell: Disposisjonsfond i perioden 2018 - 2023.

Udisponerte fondsmidler og netto driftsresultater bør sees i sammenheng. Når kommunen har udisponerte fondsmidler er det mulig å budsjettere med negative netto driftsresultater, men uforutsette situasjoner vil da svekke kommunens disposisjonsfond ytterligere. Elverum kommune hadde ved utgangen av 2023 5,7 millioner kroner i udisponerte fondsmidler utover målet tilsvarende 4 prosent av brutto driftsinntekter.

Netto lånegjeld

Netto lånegjeld i forhold til brutto driftsinntekter påvirker kommunens økonomiske handlingsrom ved at renter og avdrag må betjenes av løpende driftsinntekter. Tabellen nedenfor viser status i kommunens netto lånegjeld i perioden 2018 - 2023.

Lånegjeld og utlån	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Lånegjeld	2 689 665	2 815 240	2 846 526	2 814 703	2 855 323	2 874 418
Utlån	580 501	606 637	626 240	652 041	670 387	668 265
Netto lånegjeld	2 109 164	2 208 603	2 220 285	2 162 662	2 184 936	2 206 153
Netto lånegjeld i % av driftsinntekter	123 %	125 %	122 %	111 %	108 %	104 %
Handlingsregel om 100 % av dr.inntekter	1 707 828	1 773 403	1 812 547	1 944 960	2 021 534	2 122 222
Avvik i forhold til økonomiskmål på 100 %	-401 336	-435 200	-407 738	-217 701	-163 402	-83 931

Tabell: Langsiktig gjeld i perioden 2018 – 2023.

Kommunens langsiktige gjeld har vært og fortsatt svært høy selv om netto lånegjeld i prosent av driftsinntekter har gått ned. Sammenlignet med andre kommuner må Elverum kommune bruke vesentlig mer av løpende driftsinntekter til å betjene renter og avdrag.

Årsaken til høy lånegjeld er alle store investeringsprosjekter som er gjennomført for å møte en forventet befolkningsvekst, endringer i befolknings sammensetning og krav til bygningsmasser.

Netto gjeld økte kraftig frem til 2017-2018, men har etter det vært stabil på ca 2,2 milliarder kroner. På grunn av renteøkning mot slutten av 2022 og inn i 2023 økte kommunens renteutgifter kraftig. Renteutgiftene økte med 55,8 millioner kroner fra 2022 regnskapet til 2023 regnskapet.

Kommunen må fortsatt være forsiktig med å gjennomføre store investeringer som medfører behov for store låneopptak.

Egenfinansiering av investeringer

Nøkkeltallet beskriver hvor stor del av kommunens investeringer som finansieres med egenkapital. Det vil si den andelen av investeringene som ikke er lånefinansiert. Høy egenkapitalandel tilsier mindre belastning på fremtidige driftsbudsjetter.

Bruk av egenkapital for finansiering av investeringer reduserer behov for lånefinansiering, og bidrar dermed til å redusere kommunens lånegjeld. I økonomireglementet er det et mål å ha minimum 20 prosent egenfinansiering av investeringer. Tabellen nedenfor viser kommunens egenfinansiering av investeringer i perioden 2018 – 2023.

Investeringer	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Investeringer ekskl. VARF*	543 856	404 032	95 407	105 428	79 308	152 546
Bruk av egenkapital	16 450	14 278	12 246	51 003	11 688	32 313
Egenfinansiering av investering	3,0 %	3,5 %	12,8 %	48,4 %	14,7 %	21,2 %
Økonomisk mål 20 %	93 804	80 806	19 081	21 086	15 862	30 509
Avvik i forhold til mål	-77 354	-66 528	-6 836	29 917	-4 173	1 804

Tabell: Egenfinansiering i perioden 2018 - 2023.

* Vann, avløp, renovasjon og feiing.

Egenfinansiering av investeringer har utviklet seg positivt perioden 2018 – 2023. Hovedårsaken ligger i mindre investeringer de siste fire årene. For å redusere belastningen i framtidige driftsbudsjetter er det viktig å sørge for mest mulig egenfinansiering i årene som kommer, også når det blir behov for større investeringer. Positive netto driftsresultater, og salg av varige driftsmidler/eiendom kan brukes som egenkapital.

Arbeidskapital

Arbeidskapital er et resultat av den økonomiske styringen. Begrepet arbeidskapital består av omløpsmidler (betalingsmidler) fratrukket kortsiktig gjeld, og viser kommunens evne til å betale løpende forpliktelser. Arbeidskapitalen kan være et vanskelig begrep å forholde seg til, men det handler om tilgang og bruk av midler til drift og investeringer. Ubrukte lånemidler pr 31.12 er med og påvirker kommunens arbeidskapital.

Arbeidskapital - tall i hele tusen	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Arbeidskapital 31.12.	166 863	188 387	208 285	239 307	305 870	283 288
Arbeidskapital i % av dr.inntekter	9,8 %	10,6 %	11,5 %	12,3 %	15,1 %	13,3 %
Korrigert arbeidskapital*	-3 851	-2 091	-6 267	-13 499	-11 937	-103 162
Korrigert arbeidskapital i % av dr. innt.	-0,2 %	-0,1 %	-0,3 %	-0,7 %	-0,6 %	-4,9 %

Tabell: arbeidskapital i perioden 2018 – 2023.

* Korrigert for premieavvik, bundne fondsmidler og ubrukte lånemidler.

Korrigert arbeidskapital viser kommunens reelle arbeidskapital når vi trekker ut premieavvik, bundne fondsmidler og ubrukte lånemidler. Premieavvik er ikke reelle betalingsmidler fordi dette er beløp som ikke er disponible på kort sikt. Bundne fondsmidler bør også trekkes ut ettersom dette er midler som skal gå til bestemte formål som kommunestyret ikke selv bestemmer. Ubrukte lånemidler bør også holdes utenfor ettersom dette er midler som skal gå til finansiering av pågående investeringsprosjekter. Korrigert arbeidskapital er negativ, og dette er en indikasjon på at kommunen må være forberedt på å ta opp likviditetslån/kassekreditt for å betale løpende forpliktelser. Negative driftsresultater frem i tid og bruk av fond for finansiering av drift eller investeringer vil svekke arbeidskapitalen ytterligere.

Premieavvik er differansen mellom det kommunen betaler inn i pensjonspremie og det som er beregnet som en normal kostnad det enkelte år. Når kommunen betaler inn mer i premie enn det som er normal kostnaden inntektsføres differansen og avviket inngår i kommunens omløpsmidler, og motsatt avvik inngår i kortsiktig gjeld. De årlige avvikene dekkes inn kommende sju år. Nedenfor er en tabell som viser balanseført premieavvik pr 31.12 for årene 2018-2023.

Premieavvik - tall i hele tusen	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Premieavvik – omløpsmiddel	73 908	79 286	80 150	123 288	133 162	210 539
Premieavvik - kortsiktig gjeld	-19 994	-27 448	-37 429	-37 429	-10 406	-4 032
Premieavvik – netto	53 914	51 837	42 722	85 859	122 757	206 507

Tabell: Netto premieavvik i balansen for årene 2018 – 2023.

Positive premieavvik svekker kommunens likviditet, og de siste årene har dette bidratt til en svært krevende likviditetsmessig situasjon for kommunen. Det er et paradoks når kommunen har fondsmidler, men ikke likviditet til å kunne bruke av fondene.

Positive netto driftsresultater i årene som kommer vil styrke kommunens arbeidskapital.

Finansforvaltning

Den kommunale finansforvaltning dreier seg i hovedsak om styring/sikring av kommunens driftslikvider og aktiviteter knyttet til finansiering/refinansiering av kommunens investeringstiltak. Finansforvaltningen utøves av kommunedirektøren i samsvar med finansreglementet vedtatt av kommunestyret. Porteføljen per 31.12.2023 er innenfor vedtatt reglement.

Lån til finansiering av kommunale investeringer

Nedenfor presenteres nøkkeltall for gjeldsporteføljen.

Nøkkeltall (samlet gjeld eksklusive husbanklån)	Status 31.12.2023	Finansreglement
Gjeld (eksklusive husbanklån) – beløp i hele tusen	2 222 333	
Gjennomsnittlig rente på rapporteringsdato	4,72 %	
Gjennomsnittlig i året	4,12 %	
Renterisiko for porteføljen:		
• Gjennomsnittlig rentebindingstid	1,3 år	Mellom 1 og 5 år
• Andel flytende rente	71,5 %	Mellom 25 % og 75 %
• Andel fast rente	28,5 %	Mellom 25 % og 75 %
• Andel gjeld som må refinansieres i løpet av 12 mndr (sertifikatlån)	26,6 %	Maksimalt 50 %
• Økning i rentekostnader de neste 12 måneder ved 1 prosent renteøkning	19 554	
Gjeld til Husbanken	625 085	
Samlet gjeld	2 874 418	

Tabell: Nøkkeltall for Elverum kommunes gjeldsportefølje per 31.12.2023.

Plasseringer av kortsiktig likviditet

Kommunen må sørge for at det til enhver tid er til disposisjon tilstrekkelige likvide midler slik at løpende forpliktelser kan dekkes ved forfall. Kommunens likvide midler er i sin helhet plassert som bankinnskudd i avtalebanken i henhold til bestemmelsene i finansreglementet.

Nedenfor presenteres nøkkeltall for bankinnskudd.

Nøkkeltall (innestående i bank)	(Beløp i 1000 kr)	Status 31.12.2023
Sum innestående i bank		139 599
Gjennomsnittlig innestående gjennom året		203 577
Innskuddsrente på rapporteringsdato		4,72 %
Gjennomsnittlig innskuddsrente i året		4,15 %

Tabell: Nøkkeltall (innestående bank).

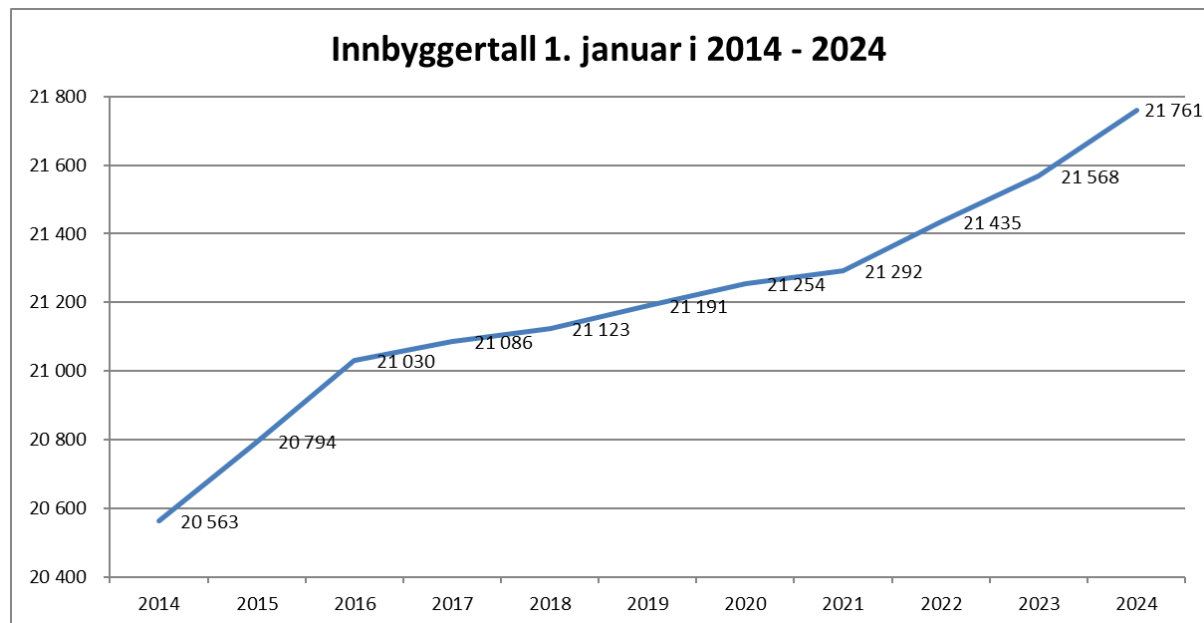
Befolkningsutvikling og demografi

Befolkningsutvikling og den demografiske utviklingen har stor betydning for kommunens økonomi. Stortinget fastsetter nivået på kommunenes frie inntekter (skatt og rammetilskudd) gjennom sitt vedtak om Statsbudsjett. Inntektssystemet til kommunene og fordeling av Statsbudsjettets midler til kommunen baseres i stor grad på innbyggertall og aldersfordeling blant disse (demografi). Den demografiske sammensetning gir en god indikasjon på hvilke prioritering som må gjøres i en kommune, dette gjelder på kort og lang sikt.

Det er viktig å fastsette et realistisk nivå på forventede frie inntekter på kort og lang sikt. På lang sikt er det viktig å vite hvilke grep/prioritering som må gjøres for å dekke etterspørselen av tjenester/oppdrag som kommunen er ansvarlig for overfor kommunens innbyggere. For distriktskommuner og kommuner med store geografiske avstander har de største utfordringene vært sentralisering og flytting fra distriktene. Det å opprettholde et spredt tjenestetilbud i takt med nedgang i innbyggertall/brukere er krevende dersom endringene påvirker kommunens effektivitet i tjenesteproduksjon. Et annet forhold som er mer krevende for alle kommuner er økningen i antall eldre og dermed økt bistandsbehov i form av hjemmetjenester og/eller institusjonsopphold. Strukturer og økt bruk av teknologi vil være forhold å ta med seg ved planlegging av fremtidig tjenestetilbud.

Elverum kommune hadde en stabil vekst på ca 1 prosent i året i perioden 2000 – 2015. I perioden 2016 til 2021 var den årlige veksten i gjennomsnitt vært på 0,25 prosent. For årene 2021 – 2023 økte innbyggertallet med henholdsvis 0,67 prosent, 0,62 prosent og 0,89 prosent.

Grafene nedenfor viser utviklingen i innbyggertall pr 1. januar i perioden 2014-2024.

Figur: Befolkningsutvikling i Elverum 2014-2024.

I 2014 – 2018 ble det igangsatt investeringer i kommunens bygningsmasser og infrastruktur for å håndtere den forventede veksten i innbyggertall. Utfordringene i ettertid var at veksten stagnerte. Kommunen har fått overskudd på plasser innen barnehager og grunnskoler. I løpet av relativt kort tid vil omfanget av omsorgstilbud innen eldreomsorgen øke. Hva kommunen må gjøre av tiltak for å tilrettelegge for denne veksten må utredes. Store investeringer tar tid å planlegge og gjennomføre.

Investeringene frem til nå er i stor grad lånefinansiert, og skulle finansieres av de forventede økte inntektene som følge av 1 prosent vekst i innbyggertall, men veksten avtok i årene 2016 – 2021, og kommunen har måtte tilpasse seg en svært anstrengt driftsøkonomi. Med disse erfaringene er det svært viktig å sørge for at framtidige investeringer håndteres innenfor de økonomiske rammer kommunen har når vedtak blir gjort, med andre ord være svært forsiktig med å forskuttere en vekst i innbyggertall. Det å lage gode prognoser på utviklingen i demografi og innbyggertall er krevende. Mange av faktorene som påvirker bo- og flyttemotiv påvirkes ikke av kommunen selv. Prognoser på kort sikt er relativt gode, men de blir tilsvarende mer krevende på lengre sikt. Det som er svært sannsynlig er at antall eldre over 80 år kommer til å øke vesentlig frem til 2030. Utviklingen som har vært de to siste årene har heller ikke SSB og sentrale myndigheter klart å forutse, noe som bygger opp under behovet for å være forsiktig med å forskuttere inntekter.

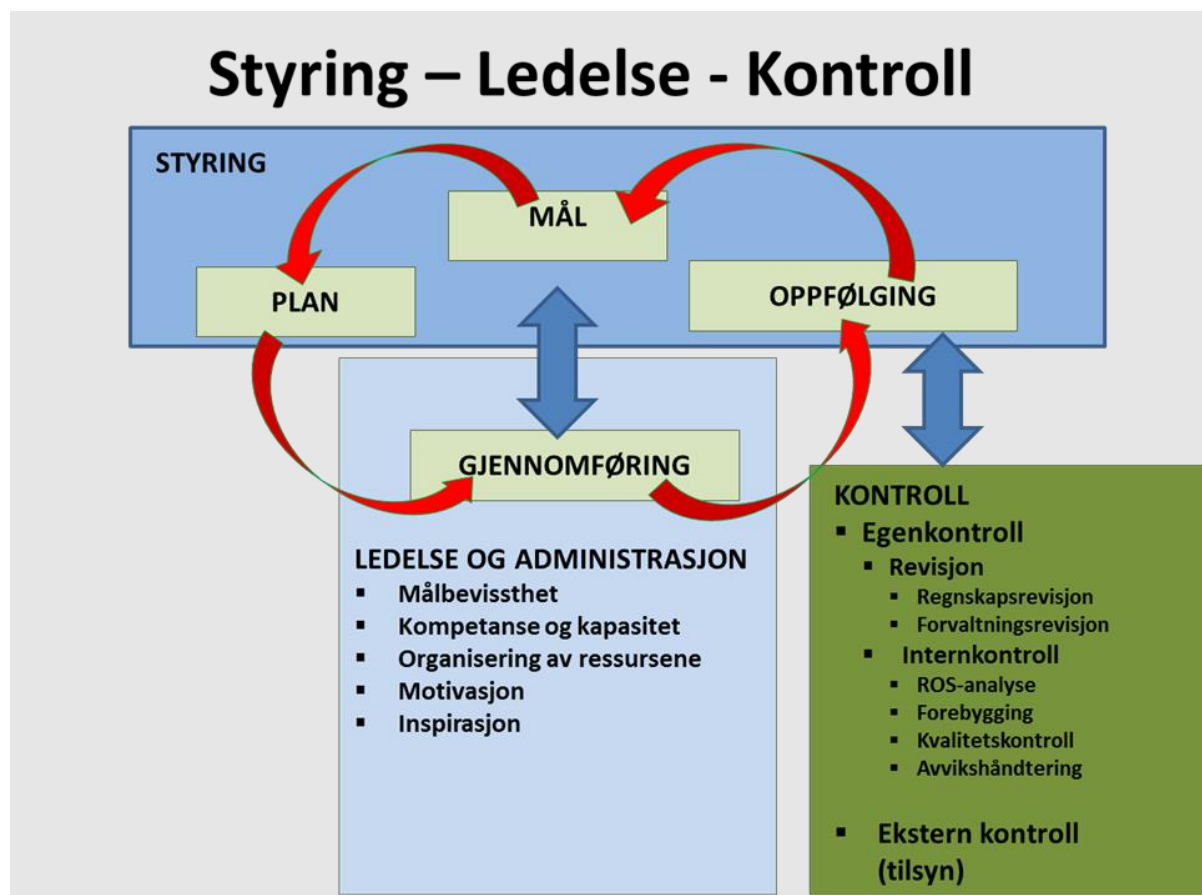
I tillegg til innbyggertall er det sammensetningen av aldersklasser (demografi) som har betydning for et forventet utgiftsbehov. Når økonomiplan og langtidsplaner utarbeides er det derfor viktig å lage gode prognoser for denne utviklingen sånn at kapasitet på infrastruktur og kompetanse i bemanningen dekker de fremtidige behovene.

Styring – ledelse – kontroll

Overordnet styring

Elverum kommune har administrativ praksis, regler og rutiner (både eksternt pålagte og internt utarbeidede) samt rammer i form av lover og forskrifter å forholde seg til for å ha et tilfredsstillende system for:

- **styring** (sette mål, sørge for tilstrekkelige planer og ha nødvendige rutiner for oppfølging) – forutsettes i all hovedsak utført av de folkevalgte politikere i formannskap og kommunestyre.
- **ledelse** (ta imot styringssignaler, organisere ressursene, målrettet virksomheten, gjennomføre og rapportere) – forutsettes i all hovedsak utført av den kommunale administrasjon under kommunedirektørens ledelse.
- **kontroll** (dette utgjøres av kommunens egenkontroll og eksternt kontroll gjennom tilsyn).

Figur: Illustrasjon av Elverum kommunes system for styring, ledelse og kontroll av virksomheten.

Kontroll

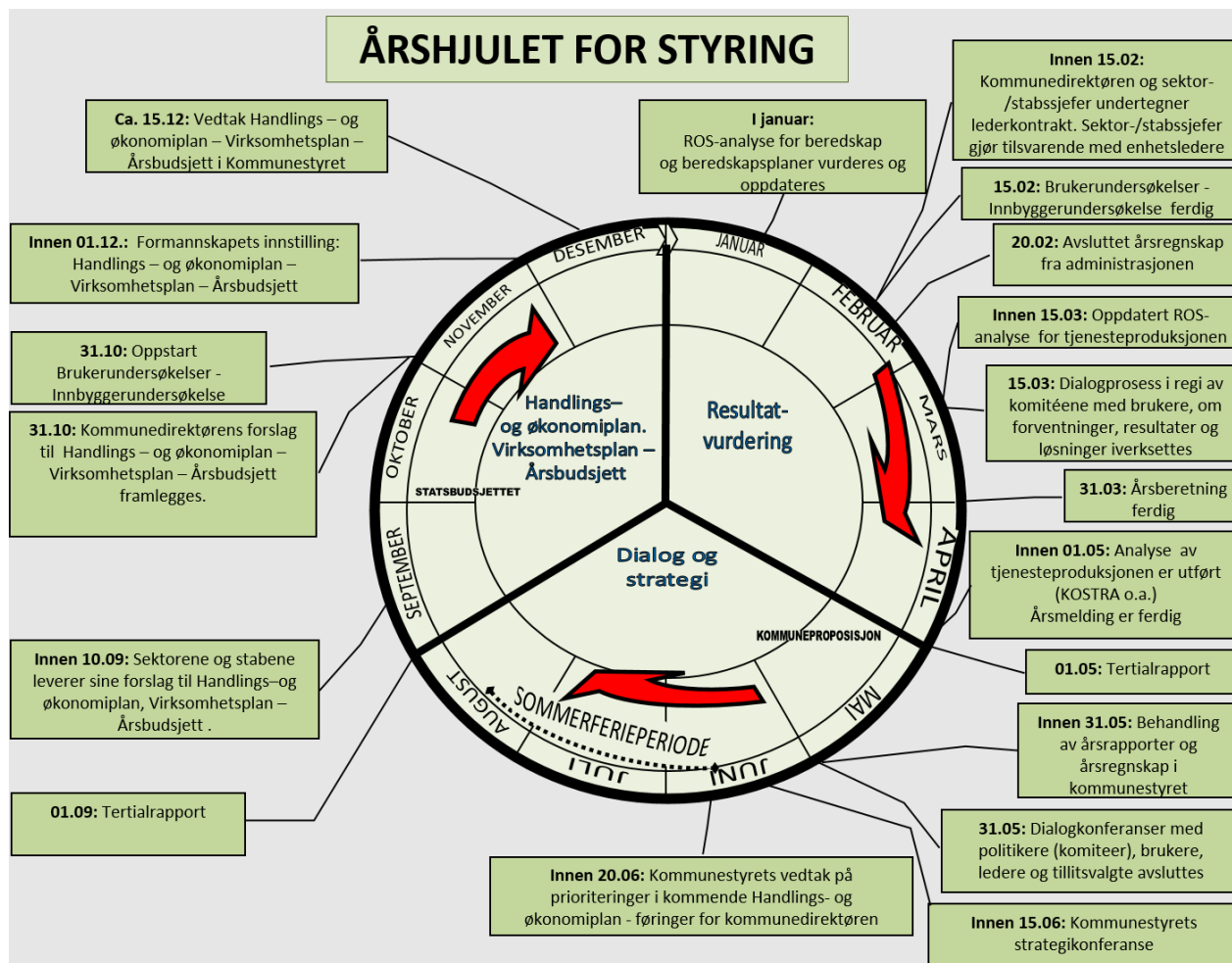
Ekstern kontroll (tilsyn) blir rapportert løpende i tertialrapportene gjennom året, og summert opp i «Årsmelding for 2023», som kommer til politisk behandling samtidig med årsregnskap og årsberetning.

Regnskapsrevisjon og forvaltningsrevisjoner gjennomføres på oppdrag av kontrollutvalget, som rapporterer resultatene til kommunestyret.

Forebygging og kvalitetskontroll er lagt til et «Kvalitetssystem» som er under stadig utvikling. Kvalitetssystemet inneholder prosedyrer for innmelding, håndtering og oppfølging av avvik på de prosesser som dokumenteres i systemet.

Årshjul

Årshjulet for styring synliggjør de vesentlige handlinger og milepæler gjennom året i Elverum kommune for samspillet mellom folkevalgt styring og administrativ ledelse og gjennomføring.

Figur: Årshjulet for styring i Elverum kommune – per 2023.

Årshjulet for styring i Elverum kommune oppdateres jevnlig på grunnlag av utviklings- og forbedringsprosesser som til enhver tid pågår.

Likestilling og mangfold i arbeidslivet

Bakgrunn

I henhold til kommuneloven § 14-7, 2. ledd f) skal det redegjøres for hva kommunen gjør for å oppfylle arbeidsgivers aktivitetsplikt etter likestillings- og diskrimineringsloven § 26. Rapporteringen skal inngå i årsberetningen.

Generelt om likestilling og mangfold

Likestilling og mangfold handler om likeverdige muligheter og like rettigheter og plikter til deltakelse for alle uansett opprinnelse, legning, kjønn, funksjonshemming, alder og bakgrunn.

Følgende lover og avtaleverk gjelder for likestilling:

- Lov om likestilling mellom kjønnene (likestillingsloven)
- Lov om forbud mot diskriminering på grunn av etnisitet, religion mv. (diskrimineringsloven)
- Lov om forbud mot diskriminering på grunn av nedsatt funksjonsevne (diskriminerings- og tilgjengelighetsloven)
- Arbeidsmiljøloven, Hovedavtalen og Hovedtariffavtalen

Det politiske mangfoldsutvalget ble besluttet avviklet i 2023 etter flere år uten aktivitet. Vi har ingen egen beskrivelse for hvordan man i kommunen sikrer likestilling og hindrer diskriminering, men med utgangspunkt i lov og avtaleverk mener vi å ha retningslinjer for rekruttering som sikrer tilsetting av den best kvalifiserte kandidaten. Vi har lønnspolitiske retningslinjer som sikrer riktig lønn basert på utdanning og kompetanse knyttet til stillingen, uavhengig av kjønn eller andre forhold omtalt i likestillingsloven eller diskrimineringsloven.

Lønn, stillinger og kjønn

Lønnsoppgjøret sentralt innenfor KS området ga i 2023 i snitt en lønnsvekst på 5,4% for ansatte i kapittel 4, noe som var 0,2% over resultatet for frontfaget. Flesteparten, det vil si cirka 80%, av kommunens ansatte er innplassert i dette lønnskapitlet etter Hovedtariffavtalen.

Det ble gjennomført ordinære lokale lønnsforhandlinger for ansatte i kapittel 3 for ledere på enhetsledernivå og avdelingsledernivå, samt for stillinger i kapittel 5 som omfatter rådgivere, ingeniører, jordmødre, leger, psykologer og spesialbibliotekarer. For ledere i kapittel 3 ble resultatet i snitt en lønnsøkning på 5,97% mens det for ansatte i kapittel 5 ble 5,63%. Det er ikke utilsiktede forskjeller i lønn mellom kvinner og menn i de ulike forhandlingskapitlene, de forskjellene som finnes må sees i sammenheng med stillingens kompleksitet og utdanningsnivå.

Tabellene nedenfor viser oversikt over lønn for sektor- og stabssjefer i kapittel 3.4.1, samt gjennomsnittlig lønn for kvinner og menn i de andre forhandlingskapitlene. Tallene i sistnevnte viser gjennomsnittslønn i 100 prosent stilling. Lønnsnivået for ledere og akademikere må ses i sammenheng med utdanning, ansvar og kompleksitet i stillingen. De øvrige ansatte i kapittel 4 har som hovedregel sin lønns plassering i henhold til garantilønnstabellen i hovedtariffavtalen. Lønnsforskjeller innen enkelte stillingstyper er knyttet til markedsverdi og ikke kjønn.

Lønn sektor- og stabssjefer (kommunedirektørens ledergruppe)

Stilling	Navn	Årslønn
Kommunedirektør	Kristian Trengereid	1 321 200
Assisterende kommunedirektør	Aasmund Hagen	1 075 000
Økonomisjef	David Sande	1 005 000
Service- og IKT-sjef	Rune Løchting	880 000
Personalsjef	Hjørdis Midjord	874 000
Eiendomssjef	Kjell Karlsen	986 000
Kultursjef	Line M. Rustad	874 000
Skolesjef	Askild Andersen Bø	970 000
Barnehagesjef	Lena Haugseth	931 000
Teknisk sjef	Tor Backe	988 000
Helse, mestring og omsorgssjef	Aino Kristiansen	1 144 000

Tabell: Lønn sektor og stabssjefer.

Gjennomsnittslønn for sektor- og stabssjefer	Gjennomsnittlig lønn
Kvinner	955 750
Menn	1 032 200

Tabell: Gjennomsnittslønn for sektor- og stabssjefer

Som vi ser av oversikten over så tjener kvinner i kommunedirektørens ledergruppe 92,6% av hva menn i gruppen tjener. Lønn sees i sammenheng med utdanning, type og størrelse på sektor, ansvar og kompleksitet i stillingen.

I tabellen under ser vi videre at blant ledere på enhetsnivå tjener kvinner 95,9% av det menn tjener, mens blant avdelingsledere tjener menn 96,3% av hva kvinnene tjener. Dette er knyttet til at utdanningsnivå, ansvar, omfang og kompleksitet i stillingen.

Også blant akademikerne i kapittel 5 tjener kvinner mer enn menn når legene ikke er med i statistikken, her tjener menn 90% av det kvinner tjener. Dette er knyttet til utdanningsnivå. Tar vi med legene som ligger vesentlig høyere i lønn enn andre yrkesgrupper ser vi at lønnsnivået i gruppen totalt er tilnærmet likt for kvinner og menn.

Gjennomsnittlig lønn for kvinner og menn enhetsledere

Forhandlingskap. 3.4.2, enhetsledere/rektorer	Gjennomsnittlig lønn
Kvinner (33 pers)	751 800
Menn (16 pers)	783 800

Tabell: Gjennomsnittlig lønn for kvinner og menn – enhetsledere (unntatt kommuneoverlege)

Gjennomsnittlig lønn for kvinner og menn avdelingsledere

Forhandlingskap. 3.4.3, avdelingsledere	Gjennomsnittlig lønn
Kvinner (38 pers)	725 900
Menn (9 pers)	699 300

Tabell: Gjennomsnittlig lønn for kvinner og menn - avdelingsledere.

Gjennomsnittlig lønn for kvinner og menn akademikere

Forhandlingskap. 5, akademikere	Gjennomsnittlig lønn inkl. leger	Gjennomsnittlig lønn uten leger
Kvinner (42 pers)	706 300	693 800
Menn (28 pers)	710 700	624 400

Tabell: Gjennomsnittlig lønn for kvinner og menn - akademikere.

Gjennomsnittlig lønn for kvinner og menn, kapittel 4

Forhandlingskap. 4, de fleste ansatte	Gjennomsnittlig lønn
Kvinner	523 400
Menn	517 300

Tabell: Gjennomsnittlig lønn for kvinner og menn, kapittel 4. Her følges garantilønnstabell i HTA med ansiennitetsstige.

*Avlastere er ikke med i uttrekket. Disse er fast ansatt, men arbeidet er ikke sidestilt med ordinært arbeid og regulering følger av særavtalen SGS 1030

Det finnes en felles veileder for fastsettelse av lønn i Elverum kommune, denne skal bidra til fastsettelse av riktig lønn ut ifra prinsippene i hovedtariffavtalen og lokal lønnspolitikk. For de fleste stillinger, alle tilhørende kapittel 4 i Hovedtariffavtalen, er det faktorene utdanningsnivå og antall år arbeidserfaring som er avgjørende for lønnsnivå både for kvinner og menn. Her følger vi som hovedregel garantilønnstabellen i HTA ved tilsetning.

For stillinger i kapittel 3 og kapittel 5 er det utdanningsnivået og kandidatens erfaring som teller ved lønnsfastsettelse, såkalt direkte plassering uten føringer fra HTA. Hvis det innenfor visse yrker er større utfordringer med å rekruttere kvalifiserte ansatte, kan det gi grunnlag for en høyere lønsplassering etter en konkret vurdering. For å sikre et rettferdig lønnsnivå sier veilederen at all lønnsfastsettelse innen kapittel 3 og kapittel 5 skal godkjennes av personalsjef på vegne av arbeidsgivers forhandlingsutvalg.

Det er fokus på likelønn i alle typer stillinger i Elverum kommune. Vår lønnspolitikk gjenspeiles i vår modell «Lokale forhandlinger – gjennomføringsmodell» (sist revidert av en partssammensatt arbeidsgruppe i 2023), som er tuftet på Hovedtariffavtalen, hvor det blant annet fremkommer at lønnspolitikken skal bidra til:

- Motivere til kompetanseutvikling
- Motivere til mer heltid
- Beholde, utvikle og rekruttere
- Sikre kvalitativt gode tjenester
- Fremme og ivareta likestilling mellom kjønnene

Elverum kommune har utarbeidet en overordnet kompetanseplan og alle sektorer og staber, skal ha egne kompetanseplaner som beskriver hvilken kompetanse som trengs videre fremover for å sikre gode, kvalitative tjenester til

kommunens innbyggere. Elverum kommune ønsker at kommunens ansatte skal ta videreutdanning for å heve kompetansen innenfor de områder som er nødvendig. Vi har egne rutiner for gjennomføring av videreutdanning og hvordan dette skal kompenseres lønnsmessig.

Andel kvinner og menn ansatt i Elverum kommune

Som det framkommer av tabellen under er andelen kvinner høy innenfor alle sektorer med unntak av Sektor for teknikk og miljø og Sektor for kultur. Elverum kommune skiller seg dermed ikke ut fra kommunesektoren generelt med hensyn til kjønnsfordeling, og det kan konstateres at Elverum kommune er en stor kvinnearbeidsplass. Endringene er marginale fra år til år. På tross av sterkt søkelys de siste årene på kjønnssegregering i norsk arbeidsliv når det gjelder valg av sektor og yrke, viser tall fra SSB at dette tar tid å endre. I 2023 viser tallene at andel menn totalt i alle kommuner kun er 23,6 prosent. I Elverum er total andel menn stabilt fra 2022 med 22 prosent.

Andel kvinner og menn fordelt på sektor og stab

Sektor/stab	Kvinner		Menn	
	2022	2023	2022	2023
Kommunedirektør/staber	63 %	65%	37 %	35%
Eiendomsstab	59 %	58%	41 %	42%
Teknikk og miljø	24 %	26%	76 %	74%
Skole	73 %	74%	27 %	26%
Barnehage	97 %	97%	3 %	3%
Familie og helse (sammen med HMO 2023)	79 %		21 %	
Helse, mestring og omsorg (HMO-2022 PRO)	87 %	86%	13 %	14%
Kultur	35 %	36%	65 %	64%
NAV	86%	88%	14 %	12%
Totalt	78 %	78%	22 %	22%

Tabell: Andel kvinner og menn fordelt på sektorer og staber.

Andel kvinner og menn i de ulike forhandlingskapittel (stillingskategorier)

Forhandlingskapittel etter hovedavtalen	Kvinner		Menn	
	2022	2023	2022	2023
3.4.1 Kommunedirektørens ledergruppe	50 %	42%	50%	58%
3.4.2 Enhetsledere	69 %	67%	31 %	33%
3.4.3 Avdelingsleder	82 %	81%	18 %	19%
4. Fagarbeidere, assistenter og pedagoger mv	80 %	81%	20 %	19%
5. Akademikere	52 %	60%	48 %	40%

Tabell: Andel kvinner og menn i de ulike forhandlingskapittel (stillingskategorier)

Når det gjelder lederstillinger har Elverum kommune et stort flertall med kvinnelige avdelingsledere med 81 prosent, andel kvinnelige enhetsledere er høyt med 67 prosent i 2023. Kommunedirektørens ledergruppe består i dag av 12 sektor- og stabsledere, hvorav 5 kvinner og 7 menn (42% kvinner og 58% menn).

Vi ser også at andelen menn (21prosent) er betydelige lavere enn andel kvinner (79 prosent) blant personale i barnehage og skole. Vi mangler fortsatt et bredt nok rekrutteringsgrunnlag for å få flere menn inn i skole og barnehage (kap. 4). Loven åpner for positiv særbehandling av menn når det er et saklig formål, og når det gjelder stillinger hvor arbeidsoppgavene er rettet inn mot undervisning eller omsorg for barn, som i barnehage og skole, og når menn er underrepresentert. Som et tiltak for å bedre kjønnsbalansen vil Elverum kommune kunne benytte seg av positiv særbehandling der dette er tillatt, jfr. likestillingsloven og forskrift. Hensikten vil være å rekruttere flere menn inn i barnehage og grunnskolen.

Blant akademikere i kapittel 5 har andel kvinner økt fra 52 prosent i fjor til 60 prosent i 2023.

Tiltak for å hindre diskriminering

Vår arbeidsgiverstrategi «Framoverlent sammen», inneholder elementer som påvirker likestillings- og mangfolds arbeidet i kommunen. Arbeidsgiverstrategien gir uttrykk for de handlinger, holdninger og verdier som vi ønsker at våre ledere og ansatte står for og praktiserer hver dag. Det har vært en bred forankring av arbeidet med arbeidsgiverstrategien, både blant ledere, ansatte og tillitsvalgte før den ble vedtatt i kommunestyret 23.11.16. Arbeidsgiverstrategien uttrykker en felles plattform for å fremme likestilling og mangfold og hindre diskriminering. Arbeidsgiverstrategien skal sammen med rutinene for rekruttering/tilsetning, legge grunnlaget for at mangfoldet i Elverum kommunes befolkning gjenspeiles i Elverum kommunes medarbeidere.

Arbeidsgiverstrategien er tema i kommunens lederutviklingsprogram. Hensikten er å reflektere over vår arbeidsgiver politikk, den ansatte i fokus, og hvordan dette kommer til uttrykk gjennom holdninger, verdier og lederatferd som igjen kommer til uttrykk i vår kultur.

Kommunen har ikke statistikk over hvor mange ulike etnisiteter som er representert blant våre ansatte, dette fordi dette ikke ansees som relevant. Man ansettes som følge av kompetanse og egnethet, ikke på bakgrunn av etnisitet.

Vi i Elverum kommune ønsker at våre ansatte skal trives og yte sitt beste. Alle beveger vi oss gjennom ulike faser i livet, og hver livsfase medfører ulike behov, krav, begrensninger og muligheter. Det som skjer underveis i yrkeskarrieren vil kunne påvirke vår produktivitet og hvor lenge vi velger å være yrkesaktive. Vår livsfasepolicy beskriver de personalpolitiske verktøy som kan benyttes for at ansatte i ulike faser gjennom livet skal kunne yte sitt beste i arbeidet.

Heltid/deltid

Elverum kommune har vedtatt at kommunen skal ha fokus på heltidskultur. Dette følger av kommunestyrevedtak av 15.12.15, punkt 15 og er fortsatt like aktuelt; Heltidskultur: «*Elverum kommune prioriterer igangsetting av tiltak og prosjekter som legger bedre til rette for heltidskultur*».

Det jobbes kontinuerlig for en høyere andel heltidsansatte, spesielt innen sektor for helse, mestring og omsorg der utfordringen med deltid oppleves som størst. Kommunen har utarbeidet en lokal retningslinje med formål om å øke antall heltidstilsatte i tråd med HTA §2.3.1.

Arbeidsgiver har sammen med arbeidstakerorganisasjonene, representert ved hovedtillitsvalgte, sett på muligheten for å innføre såkalt Årsturnus som et ledd i arbeidet for økt andel heltidsstillinger. Så langt i arbeidet har vi ikke lyktes med å komme til enighet om retningslinjene for denne typen turnus.

Sektor for helse, mestring og omsorg har deltatt i læringsnettverket TØRN, en nasjonal satsning fra Helsedirektoratet. Nettverket består av 30 kommuner i landet og drives i regi KS. Moen sykehjem har deltatt i prosjektet. Prosjektperioden varte fra juni 2022 til november 2023.

Prosjekt mål:

Resultatmål (mål for prosjektperioden):

- *Finne en metode for å kartlegge og fordele oppgaver og kompetanse i avdelingen.*
- *Ansatte med helsefaglig utdanning bruker mer tid til direkte pasientnært arbeid.*

Effekt mål (langsiktig mål):

- *Vi sikrer forsvarlige tjenester med tilstrekkelig kompetanse.*
- *Vi rekrutterer og beholder ansatte med relevant kompetanse.*

Selv om dette prosjektet ikke har definert flere heltidsstillinger som et uttalt mål er det lov å tro at dette også vil kunne påvirke heltidskulturen i positiv retning. TØRN som virkemiddel vil bli videreført og implementert i sektoren forøvrig som et ledd i arbeidet for å møte utfordringen med en stadig økende andel eldre som vil få behov fortjenester fra kommunen, samtidig som antall arbeidsføre til å utføre arbeidet avtar. På bakgrunn av denne utviklingen må man finne andre måter å fordele oppgavene på for å kunne benytte all kompetanse på rett sted.

Ønske om en sterkere heltidskultur er en overordnet samfunnsutfordring og ikke primært et lokalt problem for Elverum kommune. Det er en utbredt holdning i arbeidstakernes organisasjoner at økt frekvens på helgearbeid ikke er ønskelig. Vi vet at dagens etablerte måte å organisere turnusarbeid på bremser en økning av heltidsstillinger. Det er blant annet spørsmål om frekvensen av helgearbeid som medfører at turnusen har behov for flere små helsestillinger, ofte på under 20 prosent, for å kunne levere en forsvarlig tjeneste gjennom hele uka. Mulighetene for å øke antall heltidsansatte begrenses av gjeldende turnus- og arbeidstidsordninger. Elverum kommune har spilt inn behovet for bedre incentiver for flere arbeidstimer på helg til tariffoppgjøret 2024.

Elverum har ifølge KS sysselsettingsstatistikk gjennomsnitt stillingsstørrelse på 80,8 prosent pr 01.12.23, dette er på nivå

med det vi ser hos våre nabokommuner som vi gjerne sammenligner oss med; Hamar (80,4), Ringsaker (80,3), Løten (80,0) og Stange (83,0). Alle de nevnte kommunene her har minimal endring fra 2022.

Kommuner som ofte løftes fram som de som har lyktes med heltidskultur er eksempelvis tidligere Oppegård -nå Nordre Follo (84,8 prosent) og Vestby (78,8 prosent). Nordre Follo ligger altså fortsatt noe foran Elverum, mens vi nå har litt høyere gjennomsnittlig stillingsstørrelse enn Vestby som har gått 1 prosentpoeng tilbake fra 2022.

Utviklingen i gjennomsnittlig stillingsstørrelse i Elverum kommune har utviklet seg fra 77,6 prosent i 2014 til 80,8 prosent i 2023. Vi ser av tabellen under her at vi har økt antall hele og store stillinger, men samtidig har vi også økt antall stillinger under 20 prosent. Dette har sammenheng med turnus og 24/7 drift hvor man er avhengig av antall hoder på helg.

Stillingsstørrelse i %	Kvinner		Menn		Antall stillinger	
	2022	2023	2022	2023	2022	2023
0 – 19,99 %	83 %	78%	17 %	22%	144	157
20 – 39,99 %	80 %	69%	20 %	31%	118	147
40 – 59,99 %	86 %	86%	14 %	14%	186	185
60 – 79,99 %	84 %	81%	16 %	19%	262	245
80 – 99,99 %	92 %	93%	8 %	7%	211	217
100 %	73 %	74%	27 %	26%	913	922

Tabell: Stillingsstørrelser fordelt på kvinner og menn. *) Antall stillinger er ikke samme antall som antall ansatte, da noen ansatte innehar flere stillinger.

Arbeid med etikk og verdigrunnlag

Elverum kommune har arbeidet systematisk med etikk og verdigrunnlag i lang tid og det er de senere årene foretatt en gjennomgang av både de etiske retningslinjene og kommunes antikorrupsjonsarbeid gjennom et antikorrupsjonsprogram. I tillegg inngår korrupsjonsforebygging i styringsplattformen vår, vårt verdigrunnlag, etiske retningslinjer, arbeidsreglement, varslingsrutiner mv.

Hensikten med programmet er å sørge for at de folkevalgte, ansatte og ledere, har en høy bevissthet rundt etikk for å forhindre mislighold og korrupsjon.

Programmet anbefaler blant annet tiltak som god internkontroll som ivaretas gjennom bruk av kvalitetssystemet hvor arbeidsprosesser er beskrevet gjennom prosedyrer, retningslinjer og rutiner og tilhørende avvikssystem som er under implementering i hele organisasjonen. Her har vi støtt på noen utfordringer sammen med leverandør av nytt kvalitetssystem og vi jobber videre for å kvalitetssikre dagens system for internkontroll.

Et annet tiltak som anbefales i programmet er å gjennomføre gode og riktige anskaffelser. Dette ivaretas gjennom innkjøpsrådgivere i økonomistaben som bistår organisasjonen med innkjøp og anskaffelser.

Kommunen har gjennom en partssammensatt gruppe utarbeide enkle rutiner som skal gjøre det lett for ansatte å varsle om kritikkverdige forhold. I rutinen fremgår det at Elverum kommune som arbeidsgiver oppfordrer til å varsle om kritikkverdige forhold. Målet med rutinene er å legge til rette for at vi skal ha en åpen organisasjon og en god ytringskultur i Elverum kommune. Varsling har vært tema i kommunedirektørens ledergruppe og det har blitt utarbeidet foilserie og dilemmaverktøy som ledere har fått distribuert ut i den hensikt at dette skal tas opp som tema i ansattgrupper i sektorer og staber. Verktøyet ligger tilgjengelig i kvalitetssystemet og brukes i de ulike sektorer og staber.

Medarbeiderundersøkelse - 10-faktor

Det gjennomføres medarbeiderundersøkelse i hele organisasjonen annet hvert år, sist i november 2022. Ansatte og ledere svarer på 35 påstander der svarene er rangert i 5 kategorier fra svært uenig til svært enig. Påstandene det svares på vil dekke ulike forhold knyttet til arbeidssituasjon som f.eks. mestring, samarbeid, ledelse og arbeidsmiljø.

Medarbeiderundersøkelsen 10-faktor bygger på forskning om effektiv ledelse og gode virkemidler for å motivere medarbeidere og derigjennom skape gode resultater. Forskingen er koblet opp mot brukernes vurdering av kvaliteten på tjenester. I 2022 var det 1304 ansatte som svarte, det gir en svarprosent på 70,3 prosent, mot 71 prosent deltagelse i 2020.

Resultatene fra undersøkelsen i 2022 viser at Elverum kommune samlet sett ligger på snitt eller over landsgjennomsnittet på alle faktorer. Vi scorer bedre enn gjennomsnittet for Norge på faktorene "Bruk av kompetanse", "Rolleklarhet" og "Mestringstro", det gjorde vi også i 2020. Så må vi også si at det er varierende score mellom avdelingene, noen ligger over og noen ligger litt under landsgjennomsnitt i eget område.

Resultatrapporten fra 10-faktor er et godt grunnlag for hver avdeling til å jobbe med eget arbeidsmiljø.

Gjennom 2023 og fram mot ny undersøkelse i 2024 har organisasjonen jobbet avdelingsvis med prioriterte tiltak etter undersøkelsen. Hvilke faktorer man vil fokusere på og hvilke tiltak som prioriteres vurderes internt i hver avdeling på bakgrunn av avdelingens resultater. Ledere og medarbeidere har tilgang til gode verktøy i etterarbeidet med 10-faktor og får bistand fra personalstaben hvis ønskelig. Det skal gjennomføres ny medarbeiderundersøkelse i november 2024.

KONTROLLUTVALGET I ELVERUM KOMMUNE

**Til kommunestyret i
Elverum kommune**

Kontrollutvalgets uttalelse om årsregnskapet for Elverum kommune 2023

Kontrollutvalget har i møtet den 10.5.24, sak 35/24, behandlet Elverum kommunes årsregnskap og årsberetning for 2023. Grunnlaget for behandlingen har vært det avlagte årsregnskapet, kommunedirektørens årsberetning og revisjonsberetningen, datert 12.4.24. I tillegg bygger kontrollutvalgets uttalelse på muntlige opplysninger som kom frem under behandlingen av saken i kontrollutvalgets møte.

Kontrollutvalget skal avgi uttalelse til årsregnskapet og årsberetningen, dette følger av kommuneloven § 14-3 tredje ledd.

Årsberetning

De formelle kravene til årsberetning er fulgt, jf. Kommuneloven § 14-7

Kommuner og fylkeskommuner skal utarbeide en årsberetning for kommunens eller fylkeskommunens samlede virksomhet. Det skal også utarbeides en egen årsberetning for hvert kommunalt eller fylkeskommunalt foretak.

Årsberetningene skal blant annet redegjøre for:

- c) virksomhetens måloppnåelse og andre ikke-økonomiske forhold som er av vesentlig betydning for kommunen eller fylkeskommunen eller innbyggerne
- d) tiltak som er iverksatt og tiltak som planlegges iverksatt for å sikre en høy etisk standard
- e) den faktiske tilstanden når det gjelder kjønnslikestilling
- f) hva kommunen eller fylkeskommunen gjør for å oppfylle arbeidsgivers aktivitetsplikt etter likestillings- og diskrimineringsloven § 26.

Kommunedirektøren har lagt fram en oversiktlig og informativ årsberetning der ovenstående punkter er omtalt.

Driftsresultatet for 2023 er avsluttet med et positivt netto driftsresultat kr 6 603 mill i kommunekassen, mot kr 26 524 mill i 2022 og et netto driftsresultat i det konsoliderte årsregnskapet på kr 6 849 mill mot kr 27 663 mill i 2022.

Netto driftsresultat i 2023 er positivt, men under 2 prosent av brutto driftsinntekter som er det økonomiske målet i økonomireglementet. Resultatet er 36,4 millioner kroner under målet om 2 prosent netto driftsresultat. Gjennomsnittlig netto driftsresultat de siste seks årene er på 0,9 prosent. Hovedårsaken til de positive resultatene er merinntekter på skatt i forhold til budsjetterte inntekter. I 2023 var det ikke merinntekter på skatt.

Årsregnskapet består av:

- kommunekassens årsregnskap, som består av balanse per 31. desember 2023, bevilgningsoversikter drift og investering, økonomisk oversikt drift og oversikt over samlet budsjettavvik og årsavslutningsdisposisjoner for regnskapsåret avsluttet per denne datoen og noter til årsregnskapet, herunder et sammendrag av viktige regnskapsprinsipper, og
- konsolidert årsregnskap som består av balanse per 31. desember 2023, driftsregnskap, investeringsregnskap, for regnskapsåret avsluttet per denne datoen, og noter, herunder et sammendrag av viktige regnskapsprinsipper.

Utover ovennevnte, og det som kommer frem av saksfremlegget til kontrollutvalget i regnskapssaken og revisjonsberetningen av 12.4.24, har kontrollutvalget ikke merknader til Elverum kommunes årsregnskap for 2023.

Kontrollutvalget anbefaler at kommunestyret godkjenner årsregnskapet og årsberetningen.

Elverum, 10.5.24
Jan Eirik Krey (sign.)
leder av kontrollutvalget

Kristin Moe (sign)
Sekretær

Til kommunestyret i Elverum kommune

UAVHENGIG REVISORS BERETNING 2023 – ELVERUM KOMMUNE

Uttalelse om årsregnskapet

Konklusjon

Vi har revidert årsregnskapet for Elverum kommune som viser et netto driftsresultat på **kr 6 063'** i kommunekassen, og et netto driftsresultat i det konsoliderte årsregnskapet på **kr 6 849'**. Årsregnskapet består av:

- kommunekassens årsregnskap, som består av balanse per 31. desember 2023, bevilgningsoversikter drift og investering, økonomisk oversikt drift og oversikt over samlet budsjettavvik og årsavslutningsdisposisjoner for regnskapsåret avsluttet per denne datoen og noter til årsregnskapet, herunder et sammendrag av viktige regnskapsprinsipper, og
- konsolidert årsregnskap som består av balanse per 31. desember 2023, driftsregnskap, investeringsregnskap, for regnskapsåret avsluttet per denne datoen, og noter, herunder et sammendrag av viktige regnskapsprinsipper.

Etter vår mening:

- oppfyller kommunekassens årsregnskap gjeldende lovkrav og gir i det alt vesentlige en dekkende fremstilling av kommunekassens finansielle stilling per 31. desember 2023, og av resultatet for regnskapsåret avsluttet per denne datoen i samsvar med kommunelovens regler og god kommunal regnskapsskikk i Norge.
- oppfyller det konsoliderte årsregnskapet gjeldende lovkrav og gir i det alt vesentlige en dekkende fremstilling av den finansielle stillingen til Elverum kommune som økonomisk enhet per 31. desember 2023, og av resultatet for regnskapsåret avsluttet per denne datoen i samsvar med kommunelovens regler og god kommunal regnskapsskikk i Norge.

Grunnlag for konklusjonen

Vi har gjennomført revisjonen i samsvar med lov, forskrift, god kommunal revisjonsskikk i Norge og International Standards on Auditing (ISA-ene). Våre oppgaver og plikter i henhold til disse standardene er beskrevet nedenfor under *Revisors oppgaver og plikter ved revisjon av årsregnskapet*. Vi er uavhengige av kommunen i samsvar med kravene i relevante lover og

forskrifter i Norge, og har overholdt våre øvrige etiske forpliktelser i samsvar med disse kravene. Innhentet revisjonsbevis er etter vår vurdering tilstrekkelig og hensiktsmessig som grunnlag for vår konklusjon.

Årsberetningen og annen øvrig informasjon

Kommunedirektøren er ansvarlig for informasjonen i årsberetningen og den øvrige informasjonen som er publisert sammen med årsregnskapet. Øvrig informasjon omfatter den lovbestemte årsberetningen og annen informasjon i kommunens årsberetning. Vår konklusjon om årsregnskapet ovenfor dekker verken informasjonen i årsberetningen eller annen øvrig informasjon.

I forbindelse med revisjonen av årsregnskapet er det vår oppgave å lese årsberetningen og annen øvrig informasjon. Formålet er å vurdere hvorvidt det foreligger vesentlig inkonsistens mellom årsberetningen, annen øvrig informasjon og årsregnskapet og den kunnskap vi har opparbeidet oss under revisjonen av årsregnskapet, eller hvorvidt informasjon i årsberetningen og annen øvrig informasjon ellers fremstår som vesentlig feil. Vi har plikt til å rapportere dersom årsberetningen eller annen øvrig informasjon fremstår som vesentlig feil. Vi uttaler oss om årsberetningen og annen øvrig informasjon datert og mottatt 25.03.2024 og har ingenting å rapportere i så henseende.

Basert på kunnskapen vi har opparbeidet oss i revisjonen, mener vi at årsberetningen

- inneholder de opplysninger som skal gis i henhold til gjeldende lovkrav og
- at opplysningene om økonomi i årsberetningen stemmer overens med årsregnskapet.

Vi henviser for øvrig til avsnittet «Uttalelse om redegjørelse for vesentlige budsjettavvik» under uttalelse om øvrige lovmessige krav.

Kommunedirektørens ansvar for årsregnskapet

Kommunedirektøren er ansvarlig for å utarbeide årsregnskapet og for at det gir en dekkende fremstilling i samsvar med kommunelovens bestemmelser og god kommunal regnskapsskikk i Norge. Kommunedirektøren er også ansvarlig for slik intern kontroll som vedkommende finner nødvendig for å kunne utarbeide et årsregnskap som ikke inneholder vesentlig feilinformasjon, verken som følge av misligheter eller utilsiktede feil.

Revisors oppgaver og plikter ved revisjonen av årsregnskapet

Vårt mål med revisjonen er å oppnå betryggende sikkerhet for at årsregnskapet som helhet ikke inneholder vesentlig feilinformasjon, verken som følge av misligheter eller utilsiktede feil, og å avgi en revisjonsberetning som inneholder vår konklusjon. Betyggende sikkerhet er en høy grad av sikkerhet, men ingen garanti for at en revisjon utført i samsvar med ISA-ene, alltid vil avdekke vesentlig feilinformasjon. Feilinformasjon kan oppstå som følge av misligheter eller utilsiktede feil. Feilinformasjon er å anse som vesentlig dersom den enkeltvis eller samlet med rimelighet kan forventes å påvirke de økonomiske beslutningene som brukerne foretar på grunnlag av årsregnskapet.

Som del av en revisjon i samsvar med ISA-ene, utøver vi profesjonelt skjønn og utviser profesjonell skepsis gjennom hele revisjonen. I tillegg:

- identifiserer og anslår vi risikoen for vesentlig feilinformasjon i årsregnskapet, enten det

skyldes misligheter eller utilsiktede feil. Vi utformer og gjennomfører revisjonshandlinger for å håndtere slike risikoer, og innhenter revisjonsbevis som er tilstrekkelig og hensiktsmessig som grunnlag for vår konklusjon. Risikoen for at vesentlig feilinformasjon som følge av misligheter ikke blir avdekket, er høyere enn for feilinformasjon som skyldes utilsiktede feil, siden misligheter kan innebære samarbeid, forfalskning, bevisste utelatelser, uriktige fremstillinger eller overstyring av intern kontroll.

- opparbeider vi oss en forståelse av intern kontroll som er relevant for revisjonen, for å utforme revisjonshandlinger som er hensiktsmessige etter omstendighetene, men ikke for å gi uttrykk for en mening om effektiviteten av kommunens interne kontroll.
- evaluerer vi om de anvendte regnskapsprinsippene er hensiktsmessige og om regnskapsestimaterne og tilhørende noteopplysninger utarbeidet av kommunedirektøren er rimelige.
- evaluerer vi den samlede presentasjonen, strukturen og innholdet i årsregnskapet, inkludert tilleggsopplysningene, og hvorvidt årsregnskapet gir uttrykk for de underliggende transaksjonene og hendelsene på en måte som gir en dekkende fremstilling.
- innhenter vi tilstrekkelig og hensiktsmessig revisjonsbevis vedrørende den finansielle informasjonen til regnskapsenhetene som inngår i konsolidert årsregnskap for å kunne gi uttrykk for en mening om det konsoliderte årsregnskapet. Vi er ansvarlige for å lede, følge opp og gjennomføre revisjonen av det konsoliderte årsregnskapet. Vi har eneansvar for vår konklusjon om det konsoliderte årsregnskapet.

Vi kommuniserer med kontrollutvalget og kommunedirektøren blant annet om det planlagte innholdet i og tidspunkt for revisjonsarbeidet og eventuelle vesentlige funn i revisjonen, herunder vesentlige svakheter i intern kontroll som vi avdekker gjennom revisjonen.

Uttalelse om øvrige lovmessige krav

Konklusjon om registrering og dokumentasjon

Basert på vår revisjon av årsregnskapet som beskrevet ovenfor, og kontrollhandlinger vi har funnet nødvendig i henhold til internasjonal standard for attestasjonsoppdrag (ISAE) 3000 «Attestasjonsoppdrag som ikke er revisjon eller forenklet revisorkontroll av historisk finansiell informasjon», mener vi at ledelsen har oppfylt sin plikt til å sørge for ordentlig og oversiktlig registrering og dokumentasjon av kommunens regnskapsopplysninger i samsvar med lov og god bokføringsskikk i Norge.

Uttalelse om redegjørelse for vesentlige budsjettavvik

Vi har utført et attestasjonsoppdrag som skal gi moderat sikkerhet, i forbindelse med Elverum kommunes redegjørelse for vesentlige budsjettavvik, enten det skyldes beløpsmessige avvik eller avvik fra kommunestyrets premisser for bruken av bevilgningene.

Konklusjon

Basert på de utførte handlingene og innhentede bevis er vi ikke blitt kjent med forhold som gir grunn til å tro at årsberetningen ikke gir dekkende opplysninger om vesentlige budsjettavvik.

Kommunedirektørens ansvar for å redegjøre for budsjettavvik

Kommunedirektøren er ansvarlig for å etablere administrative rutiner som sørger for at det utarbeides og iverksettes rutiner som sikrer at alle vesentlige budsjettavvik identifiseres og

beskrives. Dette gjelder både beløpsmessige rammer og vedtatte premisser for bruken av bevilgningene. I årsberetningen skal kommunedirektøren redegjøre for vesentlige beløpsmessige avvik mellom årsbudsjettet og årsregnskapet, og vesentlige avvik fra kommunestyrets premisser for bruken av bevilgningene.

Våre oppgaver og plikter

Vår oppgave er å se etter om årsberetningen gir dekkende opplysninger om vesentlige beløpsmessige avvik fra årsbudsjettet og vesentlige avvik fra kommunestyrets premisser for bruken av bevilgningene. Vi skal avggi en uttalelse om årsberetningen på grunnlag av bevisene vi har hentet inn. Vi har utført vårt attestasjonsoppdrag med moderat sikkerhet i samsvar med kommunelovens regler og RSK 302 Forenklet etterlevelseskontroll av vesentlige budsjettavvik. Standarden krever at vi planlegger og gjennomfører oppdraget for å oppnå moderat sikkerhet for hvorvidt det foreligger dekkende opplysninger om vesentlige budsjettavvik i årsberetningen.

Utføring av et attestasjonsoppdrag som skal gi moderat sikkerhet i henhold til RSK 302, innebærer å utføre handlinger for å innhente bevis for om det foreligger avvik fra budsjettvedtak, både beløpsmessige avvik og avvik fra kommunestyrets premisser for bruken av bevilgningene, og om det i årsberetningen er gitt dekkende opplysninger om årsakene til avvikene. Typen, tidspunktet for og omfanget av de valgte handlingene er gjenstand for revisors skjønn. Moderat sikkerhet har klart lavere sikkerhetsgrad enn betryggende sikkerhet, og vi gir derfor ikke uttrykk for samme nivå av sikkerhet som i konklusjon om årsregnskapet i revisjonsberetningen. Vi mener at vi har innhentet tilstrekkelig og hensiktsmessig bevis som grunnlag for vår konklusjon.

Andre forhold

Denne beretning erstatter tidligere avgitt beretning av 12. april 2024. Årsaken til ny revisjonsberetning er at vi gjenga feil tall i netto driftsresultat for kommunekassa.

Løten, 17. april 2024

Tommy Pettersen

oppdragsansvarlig regnskapsrevisor/
statsautorisert revisor

Berit Bøhn
regnskapsrevisor

Kopi: Kontrollutvalget
Formannskapet
Kommunedirektøren

Arkivsak-dok. 21/00036-26
Saksbehandler Gunvor Kristin Moe

Saksgang
Elverum kontrollutvalg 2023 - 2027

Møtedato
10.05.2024

SAK EL-36/24 ÅRSVSLUTNINGSBREV 2023

Forslag til vedtak/innstilling:

Kontrollutvalget tar saken årsavslutningsbrev 2023 fra Revisjon Øst IKS til orientering og følger opp saken igjen i løpet av høsten 2024.

Vedlegg:

Årsavslutningsbrev 2023

Saksframstilling:

Revisjon Øst IKS har sendt kommentarer til årsregnskapet for 2023 til kommunedirektøren. Kontrollutvalget har fått kopi av brevet.

I årsavslutningsbrevet har revisjonen kommentert forhold som ikke påvirker revisjonsberetningen eller medfører nummerert brev, men som de mener at kommunen enten bør korrigere i 2023 eller bør hensyntas i framtidige regnskaper.

Det er ikke gitt nummerert brev til Elverum kommunes regnskap i 2023.

Årsavslutningsbrevet blir ikke sendt kommunestyret sammen med årsregnskapet, ettersom brevet er stilet til kommunedirektøren og det ikke er bedt om noen skriftlig tilbakemelding. Kontrollutvalget vil likevel følge opp hvordan forholdene blir rettet i løpet av høsten 2024.

Kontrollutvalget ser gjerne at kommunedirektør og/eller økonomisjefen er til stede under behandlingen.

Elverum kommune
v/kommunedirektør
Postboks 403
2418 Elverum

Postboks 84, 2341 Løten
Telefon: 62 43 58 00
www.revisjon-ost.no
post@rev-ost.no
Org.nr.: 974 644 576 MVA
Bankgiro: 1822.46.49505

Saksbeh.:
Berit Bøhn

Direkte tlf.:
91607874

Deres ref.:

Vår ref.:
100/2023

Dato:
12.04.2024

ÅRSVSLUTNINGSBREV 2023 – ELVERUM KOMMUNE

Vi har gjennomført revisjon av årsregnskapet for 2023. I den forbindelse ønsker vi å knytte noen kommentarer til det avlagte årsregnskapet.

Budsjettert avsetning til budet fond Investering

Kommunen har i regulert budsjett i skjema §5-5 Bevilgningsoversikt investering ført opp avsetning til bundet investeringsfond på kr 13 110 000. Dette er en feilinnlesning som ble utført ved regulert budsjett 2 tertial. Kommunen har forklart avviket i kommentar under skjemaet. Vi anbefaler kommunen å gå gjennom sine rutiner ved budsjettregulering og sørge for å ha gode rutiner for justering av budsjett.

Dokumentasjon av balanseposter

Kommunen har totalt 22 innkjøpskort.

I hht bokføringslovens § 11 om dokumentasjon av balanseposter og bokføringsforskriftens § 6-2. Dokumentasjon av bankinnskudd, lånegjeld, kontanter og lignende. «*Dokumentasjon av bankinnskudd og lånegjeld skal inneholde oppgaver fra finansinstitusjoner over mellomværende. Kontantbeholdning skal telles ved årets slutt. Opptellingen skal dokumenteres, og det skal fremgå hvem som har foretatt opptellingen og på hvilket tidspunkt. Eventuelle differanser skal forklares.*»

Kommunen har ikke avstemt alle balanseposter knyttet til innkjøpskort pr 31.12. slik bokføringsloven krever. Det fremkom avvik som ikke er hensyntatt. Avviket er ikke av vesentlig karakter og påvirker således ikke regnskapet.

Avsluttende kommentar

Utkast til årsavslutningsbrev er verifisert av administrasjonen 12.04.2024.

Når det gjelder forhold rapportert i vår interimrevisjon viser vi til vår revisjonsrapport interim av 20.12.2023.

Vi har gjennom året ved forespørsel, ytt bistand og veiledning til kommunen.

Etter endt revisjon av årsregnskapet for 2023 vurderer vi at Elverum kommune med unntak av forholdene som fremgår av interimrapport og årsavslutningsbrev, i det alt vesentlige har

etablert rutiner som sikrer god intern kontroll, og at internkontrollen fungerer tilfredsstillende på de fleste områder.

Samlet sett har vår revisjon ikke avdekket vesentlige forhold som får konsekvenser for vår revisjonsberetning.

Vi benytter anledningen til å takke for et godt samarbeid.

Løten, 12. april 2024

Tommy Pettersen
oppdragsansvarlig regnskapsrevisor/
statsautorisert revisor

Berit Bøhn
regnskapsrevisor

Kopi:
Kontrollutvalget
Økonomisjef

Arkivsak-dok. 24/00004-1
Saksbehandler Gunvor Kristin Moe

Saksgang
Elverum kontrollutvalg 2023 - 2027

Møtedato
10.05.2024

SAK EL-37/24 PROSJEKTPLAN - NÆRINGSUTVIKLING I ELVERUM KOMMUNE

Forslag til vedtak/innstilling:

Kontrollutvalget tar prosjektplan – næringsutvikling i Elverum kommune til orientering, og vil på bakgrunn av den bestille gjennomføring av en forvaltningsrevisjon. Den gjennomføres innenfor en ramme på 360 timer og ferdigstilles i løpet av første kvartal 2025.

Vedlegg:

Prosjektplan

Saksframstilling:

Kontrollutvalget bestilte i sitt møte 15.3.24, sak 25/24, en prosjektplan rettet mot næringsutvikling i kommunen. Dette inngår som et emne i kontrollutvalgets plan for forvaltningsrevisjon.

Næringsutvikling og attraktivitetsarbeid er ikke en lovpålagt oppgave, men kan være viktig for å skape vekst og utvikling i kommunen.

Et formål med forvaltningsrevisjonen vil være å undersøke om det foreligger god arbeidsdeling samhandling og mellom Elverum kommune og Elverum Vekst AS. Videre vil det bli satt søkelys på i hvilken grad det har blitt foretatt tilstrekkelig evaluering og rapportering av resultater knyttet til å iverksette planverket innen næringsutviklingsområdet m.v.

Revisor foreslår følgende problemstillinger for forvaltningsrevisjonsprosjektet:

1. I hvilken grad foreligger det god samhandling og arbeidsdeling mellom Elverum kommune og Elverum Vekst AS?
2. I hvilken grad har det blitt foretatt tilstrekkelig evaluering og rapportering av resultater knyttet til å iverksette planverket?

Som en del av problemstillingene vil det blant annet bli satt søkelys på om Elverum kommune og Elverum Vekst har omforente planer og målsettinger å styre etter.

Utøvende forvaltningsrevisor Kjetil Kalager vil presentere prosjektplanen på Teams.

Revisjon Øst IKS

PROSJEKTPLAN

Næringsutviklingsarbeid m.v.

ELVERUM KOMMUNE – 2024

Postboks 84, 2341 Løten
Telefon: 62 43 58 00
<https://www.revisjon-ost.no>
E-post: post@rev-ost.no
Org. nr.: 974 644 576 MVA

Innholdsfortegnelse

1	Bestilling fra kontrollutvalget	3
2	Kort om tematikken.....	3
3	Formål og forslag til problemstillinger	3
4	Kilder til revisjonskriterier	4
5	Metode for datainnsamling.....	4
6	Prosjektets nytteverdi	5
7	Organisering og timeramme	5

1 Bestilling fra kontrollutvalget

Kontrollutvalget i Elverum kommune vedtok i møte den 15. mars 2024, jf. sak 25/24, å bestille en prosjektplan rettet mot næringsutviklingsarbeid i kommunen. Dette inngår som et emne i kontrollutvalgets plan for forvaltningsrevisjon.

Med bakgrunn i ovenstående har revisjonen utarbeidet innværende prosjektplan.

2 Kort om tematikken

Næringsutvikling og attraktivitetsarbeid er ikke en lovpålagt oppgave, men kan være viktig for å skape vekst og utvikling i kommunen.

I 2019 ble Elverum Vekst AS opprettet for å stimulere til næringsvirksomhet, bosetting og besøk i Elverum. Selskapet er heleid av kommunen og har organisert sin virksomhet som et konsern. Foruten morselskapet består konsernet av de heleide datterselskapene Elverum Tomteselskap AS (ETS), Elverum Kommunale Industribygg AS (EKI), samt EKI-utvikling AS. Videre har Elverum Vekst AS aksjeposter i Sør-Østerdal Næringshage AS (12,2%), samt Fynd Realty AS (10,5 %). Pr. april 2024 er det seks ansatte i Elverum Vekst AS.

I 2021 vedtok Elverum kommunestyre en strategisk attraktivitetsplan knyttet til næring, bosted og besøk, herunder ulike mål og strategier innen området. I den strategiske planen, som gjelder for perioden 2021 – 2026, ble det understreket at mål og strategier må ses i sammenheng med, herunder ivaretas og operasjonalisere i Elverum kommunes og Elverum Veksts handlings- og virksomhetsplaner, samt årsbudsjetter.

3 Formål og forslag til problemstillinger

Et formål med forvaltningsrevisjonen vil være å undersøke om det foreligger god arbeidsdeling samhandling og mellom Elverum kommune og Elverum Vekst AS. Videre vil det bli satt søkelys på i hvilken grad det har blitt foretatt tilstrekkelig evaluering og rapportering av resultater knyttet til å iverksette planverket innen næringsutviklingsområdet m.v.

Revisor foreslår følgende problemstillinger for forvaltningsrevisjonsprosjektet:

1. I hvilken grad foreligger det god samhandling og arbeidsdeling mellom Elverum kommune og Elverum Vekst AS?
2. I hvilken grad har det blitt foretatt tilstrekkelig evaluering og rapportering av resultater knyttet til å iverksette planverket?

Som en del av problemstillingene vil det blant annet bli satt søkelys på om Elverum kommune og Elverum Vekst har omforente planer og målsettinger å styre etter.

4 Kilder til revisjonskriterier

Revisor måler funnene i et forvaltningsrevisjonsprosjekt opp mot fastsatte revisjonskriterier. Sett i forhold til ovennevnte problemstillinger, kan blant annet følgende kilder til revisjonskriterier være aktuelle:

- Kommuneloven
- Forvaltningsloven
- Vedtekter for Elverum Vekst AS og datterselskaper
- Teori og veiledere knyttet til virksomhetsstyring og internkontroll
- Organisasjonsteori og implementeringsteori

Revisjonskriterier vil bli utledet i begynnelsen av prosjektperioden. De ovennevnte listene med kilder til revisjonskriterier er ikke uttømmende for hva som kan være relevant i forvaltningsrevisjonen. Andre kilder vil kunne komme til dersom det skulle være nødvendig for å få en fullstendig undersøkelse og vurdering av problemstillingene.

5 Metode for datainnsamling

Det er problemstillingene som bør avgjøre valget av metode. Etter en samlet vurdering har det blitt vurdert som hensiktsmessig å benytte følgende metodetilnæringer:

- Kvalitative intervjuer med nøkkelansatte i kommunen og Elverum Vekst AS, samt med politikere i kommunestyrekomité for vekst og utvikling. Det kan også være aktuelt å intervju representanter fra eksterne samarbeidsparter, så som Elverum Næringsforening og Innlandet fylkeskommune. I prosjektet planlegges det 10 til 12 intervjuer.
- Dokumentanalyse knyttet til oppfølging av planverk, herunder av evaluerings- og rapporteringsdata.
- Spørreskjemaundersøkelse rettet mot kommunestyrepolitikere. Undersøkelsen vil bli gjennomført i Questback.

Forvaltningsrevisjonen vil bli gjennomført i henhold til NKRFs standard for forvaltningsrevisjon (RSK 001).

6 Prosjektets nytteverdi

Nytteverdi vurderes med hensyn til om prosjektet er egnet for å avdekke risikoområder som kan medføre feil og/eller mangler. Det må antas at prosjektet medfører nytteverdi for kommunen i den grad man kan synliggjøre områder hvor det kan gjøres forbedringer.

Et forvaltningsrevisjonsprosjekt rettet mot næringsutvikling m.v. vurderes som nyttig. Området kan være viktig for å skape vekst og utvikling i kommunen, noe som medfører at det er sentralt med god samhandling og tilstrekkelig rapportering. Videre benytter Elverum kommune relativt mye ressurser innen feltet, blant annet i form av Elverum Vekst AS med seks ansatte.

7 Organisering og timeramme

Forvaltningsrevisjonsprosjektet vil bli gjennomført av en prosjektgruppe bestående av en utøvende forvaltningsrevisor og en oppdragsansvarlig forvaltningsrevisor. Kontrollutvalget vil holdes informert om prosjektgruppen.

Prosjektet beregnes å ha en ramme på ca. 360 timer. Det tas sikte på å påbegynne arbeidet med forvaltningsrevisjonen våren/høsten 2024, og at endelig forvaltningsrevisjonsrapport oversendes sekretariatet i løpet av første kvartal 2025.

Arkivsak-dok. 21/00033-52
Saksbehandler Gunvor Kristin Moe

Saksgang
Elverum kontrollutvalg 2023 - 2027

Møtedato
10.05.2024

SAK EL-38/24 EVENTUELT

Forslag til vedtak/innstilling:

Saken legges frem uten forslag til vedtak

Vedlegg:

Ingen

Saksframstilling:

Arkivsak-dok. 21/00041-80
Saksbehandler Gunvor Kristin Moe

Saksgang
Elverum kontrollutvalg 2023 - 2027

Møtedato
10.05.2024

SAK EL-39/24 REFERATER OG ORIENTERINGER

Forslag til vedtak/innstilling:

1. Kontrollutvalget tar referatene og informasjonen til orientering
2. Kontrollutvalget tar vedlagte tiltaksplan med oppfølgingsliste til orientering

Vedlegg:

Kontrollutvalgets tiltaksplan med oppfølgingsliste

Saksframstilling:

Det er vedtatt at kontrollutvalgsmedlemmene skal ha en gjensidig orientering fra de komiteene de skal ha oppmerksomheten rettet mot.

Orienteringer/diskusjoner:

- Gjensidig orientering fra kontrollutvalgsmedlemmene
(hvert enkelt medlem forbereder en orientering til de øvrige).

Kontrollutvalget har fordelt oppmerksomheten på de ulike områdene slik:

- Saker fra formannskapet: - Jan Eirik Krey
- Saker fra komite for helse og omsorg: - Jeanette E. Olsen
- Saker komite for vekst og utvikling: Rune Rindalsholt
- Saker fra komite for utdanning: Ida Mellesdal
- Saker fra plan og eiendom: - Atle Ivar Flaa

Kontrollutvalget tar en gjensidig orientering i hvert møte

Kontrollutvalgets medlem i kommunestyre eventuelt kontrollutvalgets leder oppfordres til å orientere om sakene i møtet, spesielt kontrollutvalgets saker.

- Eventuelle mediasaker
- Innspill fra kontrollutvalgsmedlemmene, tiltaksplanen og temaer

Oppdatert «Tiltaksplan med oppfølgingsliste» ligger ved saken til orientering

Arkivsak-dok. 21/00041-81
Saksbehandler Gunvor Kristin Moe

Saksgang
Elverum kontrollutvalg 2023 - 2027

Møtedato
10.05.2024

SAK EL-40/24 REFERATSAKER

Forslag til vedtak/innstilling:

Referatsaker tas til orientering

Vedlegg:

Sendes i egen e-post

Saksframstilling:

1. MHBR IKS – innkalling representantskapsmøte 22.4.24
2. MHBR IKS – saksliste representantskapsmøte 22.4.24
3. MHBR IKS – styreprotokoll 11.3.24
4. Revisjon Øst IKS – innkalling representantskapsmøte 23.4.24